

**K.K.T.C.
MERKEZ BANKASI**

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2010 - III

Ö N S Ö Z

2010 yılının üçüncü çeyreğini geri bıraktığımız bugünlerde global finansal krizin etkileri azalarak devam ederken, KKTC Merkez Bankası olarak kamuoyunu şeffaf ve doğru bilgilendirilmesi gerekliliğinin bilinci ile ülke ekonomisi, finans sektörü ve kamu maliyesinde meydana gelen değişimler ile dünya ekonomisindeki gelişmeleri 2010 yılı üçüncü çeyreği sonu itibarıyla değerlendiren “**Üç Aylık Bülten**”i yayımlamaktadır.

Eylül 2010 itibarıyla hazırlanan bültenin birinci bölümünde uluslararası gelişmelere yer verilmektedir. Diğer bölümlerde ise KKTC fiyat gelişmeleri, istihdam, ithalat, ihracat, KKTC Kamu Maliyesi, KKTC bankacılık sektörü ile finansal istikrara yönelik gelişmeler yer almaktadır. Bültenin son bölümünde ise ülkede faaliyet gösteren firmaların eğilimlerini ortaya koyabilmeyi amaçlayan ‘İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi’ ile ilgili rapor sunulmaktadır.

Sektörün aktif toplamı 2010 yılının ilk dokuz ayında 2009 yıl sonuna göre yüzde 3,64 oranında artış göstererek 8.030,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Buna paralel olarak bankacılık sektörünün şube sayısı 184’den 189’a, personel sayısı ise 16 kişi artarak 2.408’den 2.424’e yükselmiştir. Bu dönemde bankacılık sektörü brüt krediler kalemi yüzde 7,23, mevduat kalemi ise yüzde 2,62 oranında artış göstermiştir. Krediler kalemi artış hızının mevduat kalemi artış hızından fazla olmasına bağlı olarak bankacılık sektör mevduatının krediye dönüşüm oranı Eylül 2010 sonu itibarıyla yüzde 63,24’e yükselmiştir. Bu oran Aralık 2009 sonunda 60,52’dir. Bankacılık sektörü ‘Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu’ Aralık 2009 sonuna göre 1,05 puan artarak Eylül 2010 sonunda yüzde 21,44’e yükselmiştir.

KKTC kamu maliyesinde, 2009 yılı üçüncü çeyreği sonunda 544,0 milyon TL olarak gerçekleşen bütçe gelirleri, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 15,57 oranında artış göstererek 628,7 milyon TL’ye ulaşmıştır. Bütçe giderleri ise aynı dönemler arasında yüzde 9,50 oranında artarak 550,8 milyon TL’den 603,1 milyon TL’ye yükselmiştir.

2009 yılının üçüncü çeyreğinde 294,5 milyon ABD doları olan KKTC dış ticaret açığı, 2010 yılının aynı döneminde 337,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret dengesindeki açık bir yıllık dönemde (Eylül 2009 - Eylül 2010) ise yüzde 16,32 oranında artmıştır.

2010 yılı ilk dokuz ayında KKTC’ye gelen yabancı yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13,47 oranında artarak 604.698 kişiden 686,136 kişiye yükselmiştir.

Bülten’in çıkarılmasına katkıda bulunan çalışma arkadaşlarıma teşekkür eder, kullanıcılarına yararlı olmasını dilerim.

Ahmet TUGAY
Başkan

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

© KKTC Merkez Bankası, 2010 / III

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

+0392 - 228 5240

+0392 - 228 2131

Websitesi

<http://www.kkctcmerkezbankasi.org>

E-mail

ileti@kkctcmerkezbankasi.org

Üç aylık bültende yayımlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bültendeki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Ön Kapak Resmi: Deniz Kapısı - Mağusa

A. KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AB/AB-13	Avrupa Bölgesi
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Boy İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
YP	Yabancı Para
£	Sterling, GBP
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro

B. TANIMLAR

Brüt Krediler: Kredi + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + Merkez Bank. Alacaklar + Bankalardan Alacaklar

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Önsöz	i
1 Uluslararası Gelişmeler	1-10
2 İstihdam ve Fiyatlar	11-14
3 Dış Ekonomik İlişkiler	15-23
4 Bütçe Gelişmeleri	25-28
5 Parasal ve Finansal Gelişmeler	29-40
6 Finansal İstikrar Analizi	41-46
7 Araştırma, Anket ve Çalışma Raporları	47-53
Ekonomik Kararlar	55-58
İstatistik Tabloları	59-90
Notlar	91-92

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

1. ULUSLARARASI GELİŞMELER

2010 Yılı Üçüncü Çeyrek Küresel Görünümü

2010 yılı üçüncü çeyreğinde küresel ekonomiye ilişkin ekonomik toparlanma beklentilere paralel seyrederken, özellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinin olumlu performansları, büyümenin geleceğinin bu ülkelerde olduğuna dair algıların güçlenmesine neden olmaktadır. Dünya genelinde ekonomik büyümede ülkeler arasında yaşanan ayrışmanın artarak devam etmesi, toparlanma sürecinin kırılğan bir görünüm sergilediğini göstermektedir. Özellikle ABD ekonomisine ilişkin belirsizliklerin artması dünya genelinde de ekonomik toparlanmaya ilişkin belirsizlikleri gündeme getirmektedir. Bu dönem içerisinde sürdürülebilir ve sağlıklı ekonomik aktivitenin tekrardan sağlanabilmesi için gelişmiş ekonomilerde özel talebin güçlendirilmesi yanında, ABD gibi açık veren ülkelerde net ihracatta artış, yükselen Asya ülkelerinde ise net ihracatlarda düşüş yaşanması gerekmektedir.

Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından düzenli olarak yılda iki kez hazırlanan Dünya Ekonomik Görünümü 2010 Ekim ayı raporunda göre kriz sonrası dünya ekonomisinin toparlanmaya başladığına işaret edilirken, bu yıl ve gelecekle ilgili tahminlerin genelde olumlu yönde revize edildiği görülmektedir. Buna göre 2010 yılı Nisan ayında yayınlanan birinci raporda dünya ekonomik büyümesi 2010 yılı için yüzde 4,2 2011 yılı için yüzde 4,6 olarak öngörülürken, Ekim ayındaki raporda 2010 yılı büyüme öngörüsü yüzde 4,8'e yükseltilmiştir. Söz konusu raporda yapılan tahminlere göre 2010 yılında gelişmiş ülke ekonomilerinde yüzde 2,7, gelişmekte olan ülke ekonomilerinde ise yüzde 7,1 oranında büyüme beklenmektedir.

2010 yılı üçüncü çeyreğinde oluşan ekonomik ortamın uzun vadede değişmesi beklenmemektedir. Özellikle gelişmiş ülke ekonomilerinin yüksek kamu borcu ve düşük

büyüme dengesi gerçeğini kabullenerek, ekonomik ve mali politikalarını uzun vadede şekillendirmesi gerekmektedir.

IMF tarafından 2010 yılı Ekim ayı içerisinde yayınlanan Küresel Finansal İstikrar Raporunda ise mevcut ekonomik toparlanmanın süreceği beklentisine vurgu yapılırken, küresel finansal istikrarda bir önceki rapora göre gerileme yaşandığı belirtilmektedir. Ayrıca önümüzdeki dönemde bankacılık sisteminin bilanço yapısına ilişkin risklerin artacağına işaret eden rapor bu durumun Avrupa bölgesindeki bankacılık sistemi açısından daha büyük risk unsuru yaratacağına vurgu yapmıştır.

Söz konusu raporda Avrupa merkezli kamu borçlarında yaşanan belirsizliklerin sebep olduğu banka ve ülke bilançolarının yarattığı endişeye dikkat çekilirken, ülke bilançolarının büyüme şoklarına karşı hassas olmasına bağlı olarak borçların sürdürülebilirliği ile ilgili riskler ortaya konmaktadır. Aynı raporda politika yapıcıların sürdürülebilir bir küresel mali sistemin oluşumunu sağlamak ve ekonomik toparlanmayı korumak için bazı kilit reformları hayata geçirmesi gerektiğine işaret edilirken mali piyasalardaki güvenin sağlanamadığı ifade edilmektedir.

Küresel İşsizlik

2008 yılında yaşanmaya başlanan ekonomik krize bağlı olarak ABD ve gelişmiş ülke ekonomilerinde yaşanan istihdam kayıplarının, mevcut ekonomik büyüme oranları ve politikaları ile telafi edilmesinin uzun yıllar alacağı tahmin edilmektedir. Özellikle ülkelerin krize bağlı olarak harcamalarını kısıması ve vergileri yükseltmelerinin işsizlik sorununu daha da kötü hale getirdiğine vurgu yapılırken, 2008 yılındaki ekonomik krizle birlikte dünyada en az 30 milyonluk istihdam kaybının yaşandığına işaret edilerek kaybedilen istihdamın geri kazanılması için beş yıl gerektiği tahmini de Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan "Dünya Ekonomik

Durum ve Beklentiler Raporu'nda yer almaktadır.”

İşsizlik oranları ABD'de 2010 yılı Eylül ayı itibarıyla yüzde 9,2, İngiltere'de ise yüzde 7,7'dir. Bu oranların 2007 yıllarında ABD için yüzde 4,6 İngiltere için ise yüzde 5,3 seviyelerinde olduğu düşünüldüğünde kriz öncesi oranlara dönmenin uzun dönem alacağı tahmin edilmektedir.

Enflasyon

2010 yılı üçüncü çeyreğinde gelişmiş ülke enflasyon seviyeleri gerilemeye devam ederken, gelişmekte olan ülke ekonomilerinde görece yüksek seyrini sürdürmüştür. Gelişmiş ülkeler enflasyon seviyeleri ulaştığı nokta itibarıyla deflasyon endişelerinin de sürmesini beraberinde getirmektedir.

Uluslararası Para Fonu'nun 2010 yılı Ekim ayında yayımladığı Dünya Ekonomik Görünüm raporuna göre gelişmiş ülke ekonomilerinde 2010 ve 2011 yılsonları itibarıyla tahmin edilen enflasyon seviyelerinin sırasıyla yüzde 1,40 ve yüzde 1,30 olacağı öngörülmektedir. Yine aynı raporda gelişmekte olan ülke ekonomilerinde 2010 yılında bu oranın yüzde 6,20, 2011 yılında ise yüzde 5,20 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Buna göre ABD'de 2010 yılsonu itibarıyla yüzde 1,4 olarak gerçekleşmesi beklenen yıllık enflasyon seviyesinin, Avrupa Bölgesinde yüzde 1,6 olarak gerçekleşeceği vurgulanmaktadır.

JP Morgan PMI Endeksi

2010 yılı üçüncü çeyreği içinde JP-Morgan PMI endeksleri verilerine bakıldığı zaman, 2009 yılı birinci çeyreği başından itibaren yaşanan iyileşmenin bu çeyrek içinde hızını azalttığı görülmektedir. Değerlendirmeler yapılırken JP-Morgan PMI endekslerinin 50 değerinin üzerinde olması bu değişkende bir önceki aya göre artış olduğunu, 50 değerinin altında olması ise düşüş olduğunu gösterirken, 50 değeri herhangi bir değişiklik olmadığını ifade ettiği göz önünde bulundurulmalıdır.

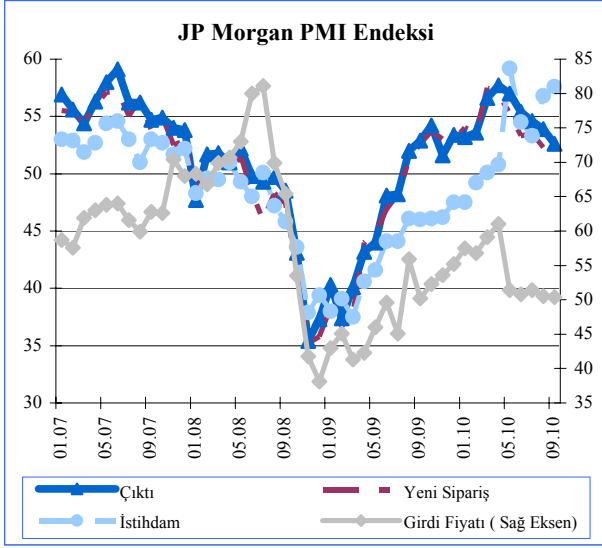
2009 yılı ikinci çeyreği sonu itibarıyla 45,1 seviyesinde gerçekleşen JP-Morgan küresel girdi fiyatları endeksi 2010 yılı ikinci çeyreği içinde 61,0 seviyesine ulaşmıştır. Endeks 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde önceki çeyreğe göre artış hızını düşürmüştü ve Eylül ayında 50,4 seviyesine gerilemiştir.

2008 sonu itibarıyla 37,3 seviyesine gerileyen JP-Morgan 'Küresel Çıktı Endeksi' 50 değerini aştığı 2009 yılı üçüncü çeyreğinin ardından artışını sürdürmüş 2010 yılı ikinci çeyreği sonunda 57,00 seviyesine ulaşmıştır. Endeks 2010 yılı üçüncü çeyreğinde hız kaybederek 52,6 seviyesine gerilemiştir. Bu gerileme çıktı miktarındaki artışın bir önceki aya göre daha yavaş olduğunu göstermektedir.

2009 yılı sonu itibarıyla 53,00 seviyesinde gerçekleşen JP-Morgan Küresel Yeni Sipariş Endeksi'nde de 2010 yılı birinci çeyreği içinde yükseliş yaşanmış ve Mart ayı itibarıyla 57,50 seviyesine ulaşmıştır. 2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda endeksin 52,6 seviyesine gerilediği görülmektedir. Bu seviye yeni siparişlerde 2009 yılı üçüncü çeyreği içinde başlayan ve 2010 yılı ilk çeyreği içinde de hızını artırarak devam eden artış trendinin kırıldığını göstermektedir.

2008 Mayıs ayından itibaren 50,00 seviyesinin altında gerçekleşen JP-Morgan küresel istihdam endeksi yirmi üç ayın ardından ilk kez 2010 yılı birinci çeyreği sonunda 50 seviyesinin üzerine çıkmıştır. Endeks 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de hızını artırarak yükselmeye devam etmiş ve 57,60 seviyesine ulaşmıştır.

Grafik 1.1

Kaynak: ISM

Küresel Büyüme

2010 yılı Ekim ayı içerisinde IMF tarafından yayımlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda dünya ekonomisindeki toparlanmanın beklentilerden güçlü seyrettiğine ancak bölgesel farklılıklar gösterdiğine vurgu yapılırken 2011 yılında 2010 yılına göre daha zayıf bir büyüme performansı gösterileceğinin tahmin edildiğine vurgu yapılmıştır. IMF'nin raporunda yer alan tahminlere göre 2010 yılında dünya ekonomisinin yüzde 4,8 oranında büyümesi beklenmektedir. Bu tahmin, IMF'nin Temmuz raporuna göre az da olsa bir iyileşmeye dikkat çekerken, aynı rapora göre 2011 görünümünün zayıfladığına vurgu yapılmıştır. Buna göre 2011 yılında küresel ekonominin Temmuz ayı raporunda yüzde 4,3 büyüyeceği öngörülürken Ekim ayı raporunda bu oran yüzde 4,2'ye çekilmiştir.

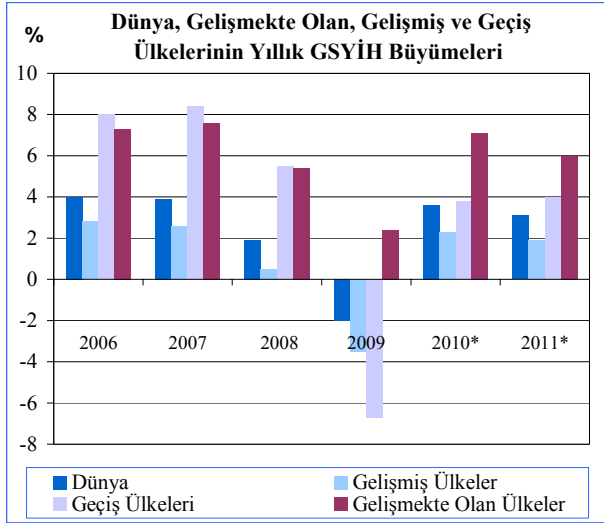
IMF'nin söz konusu raporunda gelişmiş ekonomiler ile gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki ayrılmaya vurgu yapılmaktadır. Rapora göre gelişmiş ülke ekonomilerinin 2011 yılında yüzde 2,2 büyüme kaydedeceği öngörülürken, gelişmekte olan ülke ekonomilerinde bu oranın yüzde 6,4 olacağı tahmin edilmektedir. Gelişmekte olan ülke ekonomileri içinde özellikle gelişmekte olan Asya ekonomilerinin yüzde 8,4 oranındaki büyüme tahmini küresel ekonomideki büyümenin lokomotifini olacağını göstermektedir.

Bu dönem içinde yüksek işsizlik oranlarının özel tüketim harcamalarını sınırlandırması ve kamu maliyeleri politikalarında uygulanmaya konulabilecek sıkılaştırma sonucunda özellikle gelişmiş ülke ekonomilerinde toparlanma sürecinin baskı altında kalabileceğine vurgu yapılarak, küresel ekonomideki toparlanmanın sürdürülebilirliğine ilişkin riskler olduğu ortaya konmaktadır.

Birleşmiş Milletler 2011 yılına ait "Dünya Ekonomik Durum ve Beklentiler" adlı raporunda Dünya ekonomisindeki toparlanmanın 2010 yılının ortasından beri ivme kaybetmeye başladığını belirterek tüm ekonomik göstergelerin 2011'de daha zayıf büyüme yaşanacağı beklentisini oluşturduğunu belirtilmektedir. Raporda ayrıca gerçekleşen büyüme oranlarının 2008 yılında yaşanmaya başlanan krize bağlı olarak yaşanan istihdam kayıplarının mevcut ekonomik büyüme oranları ile telafi edilemeyeceğine vurgu yapılmıştır.

Birleşmiş Milletlerin Rapor'una göre 2010 yılında dünya ekonomisinin yüzde 3,6 büyüme göstereceği tahmin edilirken bu oranın 2011'de yüzde 3,1'e gerileyeceği öngörülmektedir. Bu oranların IMF'nin tahminleri ile farklılık göstermesi ise göze çarpan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Grafik 1.2

Not:* Kestirim rakamlarıdır.

Kaynak: 2010 başında WESP tarafından güncellenmiştir.

Gelişmiş Ülkeler ve Türkiye'deki Ekonomik ve Finansal Gelişmeler

Büyüme

ABD 2010 yılı üçüncü çeyreği yıllık reel GSYİH büyüme oranı yüzde 3,5'den yüzde 2,8'e revize edilmiştir. 2010 yılı birinci çeyreğinde yüzde 6,4 ve ikinci çeyreğinde yüzde 0,7 oranında daralan ABD ekonomisinin 2010 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla son dört çeyrekte yüzde 3,8 oranında daraldığı görülmektedir. ABD ekonomik aktiviteye ilişkin öncü göstergelerden ISM imalat endeksinin de 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre düşük seviyelerde gerçekleşmiştir.

Avrupa Bölgesi ekonomisinin 2010 yılı üçüncü çeyrekte hükümetin kemer sıkma politikasına bağlı olarak yavaşladığı görülmektedir. Bu doğrultuda, 2010 yılı birinci çeyreğinde yüzde 0,3 oranında gerçekleşen ekonomik büyüme 2010 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 1,0, 2010 yılı üçüncü çeyrekte ise yüzde 0,4 oranında gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde Almanya ve Çek Cumhuriyeti yüzde 1,1 oranında büyüme kaydetmiş, Yunanistan ekonomisi ise yüzde 1,1 oranında daralmıştır. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde ise bir önceki yılın

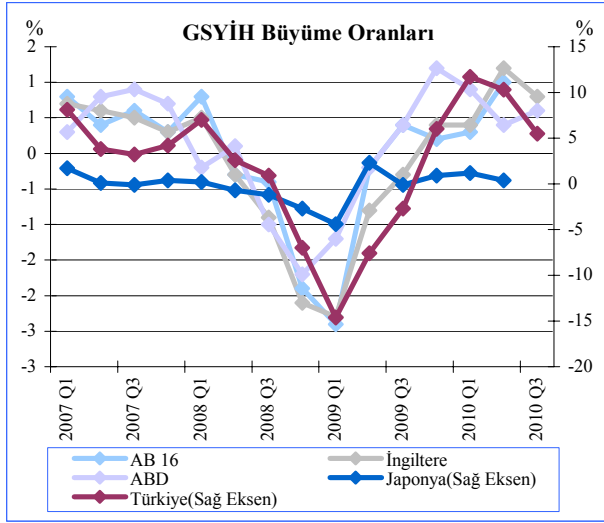
aynı dönemine göre Avrupa Bölgesi'nde yüzde 1,9 oranında büyüme gerçekleşmiştir.

İngiltere ekonomisi 2010 yılı üçüncü çeyreğinde beklentilerin üzerinde performans göstermiş ve bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,8, 2009 yılı üçüncü çeyreğine göre yüzde 2,8 oranında büyümüştür. Üçüncü çeyrekteki bu genişlemede servis sektöründeki olumlu gelişmeler ve inşaat sektörünün beklenen kadar gerilememesi etkili olmuştur. 2010 yılı son çeyreğinde büyümenin hız keseceği, 2011 yılında da yavaşlamanın devam edeceği beklenmektedir.

Japonya ekonomisi 2009 yılı Mart ayında geçmiş yirmi yılın en düşük seviyesi olan yüzde 4,45 oranında daralmış ileriki dönemlerde ekonomik daralma yaşanmamıştır. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde hükümetin iç tüketimi teşvik politikalarına bağlı olarak beklentilerin üzerinde büyüme gerçekleşmiştir. Buna göre Japonya ekonomisi 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,9, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,9 oranında büyümüştür. 2011 yılında ise Japon Yeni'ndeki aşırı değerlenme etkilerinin daha yoğun bir şekilde hissedileceği ve buna bağlı olarak ihracatın gerileyeceği, böylece ekonomik büyümenin yavaşlayacağı beklenmektedir.

Türkiye ekonomisi son yıllarda yakalamış olduğu büyüme trendini 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de sürdürmüştür. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan verilere göre, 2010 yılı Temmuz-Eylül döneminde bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,5 bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,4 oranında büyüme gerçekleşmiştir. Bu çeyrek içerisinde Türkiye ekonomisinde en fazla büyüme gösteren sektör yüzde 24,6 ile inşaat sektörü olmuştur. Türkiye ekonomisi 2010 yılı birinci ve ikinci çeyreklerinde bir önceki çeyreğe göre sırası ile yüzde 11,8 ve 10,2 oranında büyüme kaydetmiştir.

Grafik 1.3

Not: Bir önceki çeyreğe göre yüzde değişim oranları.

Kaynak: OECD ve Ülke İstatistik Kurumları

Enflasyon

2010 yılı üçüncü çeyreğinde gelişmiş ülkeler tüketici fiyatları bir miktar gerilemiş, çekirdek enflasyondaki uzun süredir yaşanan düşüş eğilimi ise kesintiye uğrayarak yüzde 0,7 seviyesinde istikrara kavuşmuştur. Seviyenin bu denli düşük olması ise deflasyon endişelerinin devam etmesine sebep olmaktadır. Diğer yandan, gelişmekte olan ülkelerin çekirdek enflasyonlarındaki farklılaşma 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de devam etmiş, enflasyon yüzde 5,0 seviyesinde sabit kalırken, çekirdek enflasyon bir önceki çeyreğe göre 0,2 puanlık gerileme ile yüzde 2,9 seviyesine düşmüştür. 2011 yılında da enflasyonun düşük seyrine devam edeceği beklenmektedir.

ABD'de 2010 yılı birinci çeyreğinde yüzde 2,3 ve 2010 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 1,1 oranında gerçekleşen yıllık enflasyon oranı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de bir önceki çeyrekte olduğu gibi yüzde 1,1 seviyesini korumuştur. ABD Merkez Bankası bu çeyrek içinde ülke ekonomisindeki düşük kaynak kullanım oranına bağlı olarak enflasyonun baskı altında kalmaya devam ettiğini ve uzun vadeli enflasyon beklentilerinin istikrarlı olduğunu ifade etmiştir.

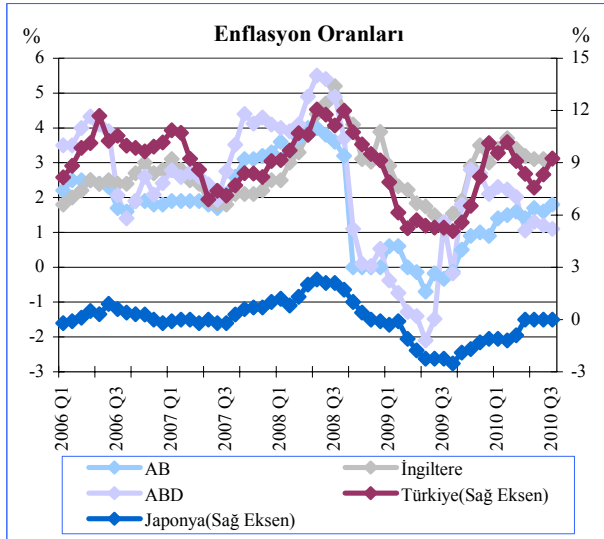
Avrupa Bölgesi'nde 2010 yılı Haziran sonu itibarıyla yüzde 1,4 olan yıllık enflasyon oranı 2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda yüzde 1,8 seviyesine yükselmiştir. Orta ve uzun vadede Avrupa bölgesi enflasyon oranının düşük seviyede tutulması hedeflenmekte ve orta vadede yüzde 2,0 seviyesini koruması beklenmektedir. Avrupa bölgesi yıllık enflasyon oranının 2011 yılında yüzde 1,3 ile yüzde 2,3, 2012 yılında ise yüzde 0,7 ile yüzde 2,3 aralığında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

İngiltere'de 2010 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla yıllık enflasyon oranı katma değer vergisi oranlarındaki artışlara bağlı olarak, yüzde 2,0 oranındaki beklentinin çok üzerinde, yüzde 3,1 oranında gerçekleşmiştir. 2011 yılında da yine KDV oranları ve ithalat fiyatlarındaki artışlar nedeni ile enflasyon oranının yüzde 2,0 oranının üstünde gerçekleşeceği beklenmektedir. Bu iki faktörün etkilerinin azalması ile enflasyonun da düşeceği, fakat düşük kapasite kullanımına bağlı olarak enflasyonun baskı altında kalacağı ifade edilmektedir.

Japonya'da 2009 yılı Ekim ayında yüzde -2,5 seviyesine kadar gerileyen enflasyon oranı artış trendine devam etmiş ve 2010 yılı üçüncü çeyreğinde yıllık yüzde -0,6 oranında gerçekleşmiştir. Japon Yenindeki aşırı değerlenme dış talebin zayıf seyrini devam ettirmesine, bu da deflasyonun derinleşmesine neden olmaktadır. Japonya ekonomisinde deflasyonun 2011 yılı içinde ortadan kalkabileceği tahmin edilmektedir.

Türkiye'de 2010 yılı ikinci çeyreği sonunda yüzde 8,4 oranında gerçekleşen yıllık enflasyon 2010 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 9,2 seviyesine yükselmiştir. Dış talebe ilişkin belirsizliklerin 2010 yılı son çeyreğinde de devam edeceği iç talebin ise göreceli olarak istikrarlı bir görünüm sergileyeceği, böylece imalat sanayinde kapasite kullanım oranının kriz öncesi seviyelere ulaşmasının zaman alacağı yorumu yapılmaktadır. Bu gerçekler doğrultusunda Türkiye'de TÜFE ilgili yapılan tahminlere göre enflasyon kısa vadede geçici bir artış gösterdikten sonra yılın son çeyreğinden itibaren tekrar düşüş eğilimine girecektir

Grafik 1.4

Not: Uyumlaştırılmış Tüketici Fiyat Endeksi, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde değişim.

Kaynak: İlgili Ülke Merkez Bankaları

Politika Faiz Oranları

2008 yılı son çeyreği içinde küresel krizin belirginleşmesi ile birlikte Merkez Bankaları faiz indirimlerine başlamış ve 2009 yılı ikinci çeyreği itibarıyla politika faiz oranları yüzde sıfır - bir aralığına gerilemiştir. Gelişmiş ülke merkez bankaları, ekonomik toparlanmaya işaret etmeye devam ederken, enflasyonun hedefleri içinde kalması ve öteyandan belirsizliğin artması ile 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde de düşük faiz politikalarını sürdürüp politika faiz oranlarında değişikliğe gitmemişlerdir.

Amerika Merkez Bankası (FED) 2008 yılsonu itibarıyla yüzde 0,25 seviyesine çektiği politika faiz oranını 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de değiştirmemiştir. FED üçüncü çeyrek içerisinde ekonomik aktivitedeki toparlanmanın devam ettiği, işgücü piyasalarındaki bozulmanın yavaşladığını vurgularken, büyüme sürecinin kredi koşullarının da etkisi ile uzun vadeli olacağı vurgulamış ve buna bağlı olarak para politikasının bir süre daha değiştirilmeyeceği ifade edilmiştir.

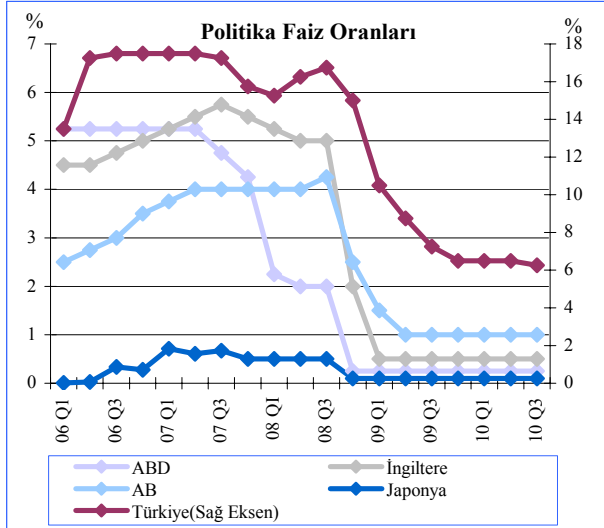
2009 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla faiz oranlarını yüzde 1,00 seviyesine çeken **Avrupa Merkez Bankası (ECB)**, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de kısa vadeli faiz oranlarını beklentiler dahilinde değiştirmemiştir.

İngiltere Merkez Bankası (BOE), 2009 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla politika faiz oranlarını yüzde 0,50 seviyesine çekmiş ve bu tarihten itibaren politika faiz oranında değişikliğe gitmemiştir.

2010 yılı ikinci çeyreği içinde ekonominin toparlanmaya devam ettiği fakat yurtiçi talebin henüz beklenen seviyeye ulaşmadığını belirten Japonya Merkez Bankası (BOJ) 2008 yılı son çeyreğinde iki seferde 20'şer baz puan indirime giderek 0,10 seviyesine çektiği politika faiz oranını 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de değiştirmemiştir.

Türkiye’de iktisadi faaliyet yılın ikinci çeyreğinde güçlü büyümenin ardından, üçüncü çeyrekte daha ılımlı bir toparlanma eğilimine girmiştir. Dış talebe ilişkin belirsizlikler önemini korurken iç talep daha istikrarlı bir görünüm sergilemektedir. Bu çerçevede imalat sanayinde kapasite kullanımının kriz öncesi seviyelere ulaşmasının zaman alacağı tahmin edilmektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)’nin politika faiz oranlarının mevcut düzeylerde tutulması ve uzun süre düşük seyretmesi gerektiği görüşünden dolayı politika faizi haftalık repo ihale faiz oranını yüzde 7,00 düzeyinde sabit tutmuştur.

Grafik 1.5

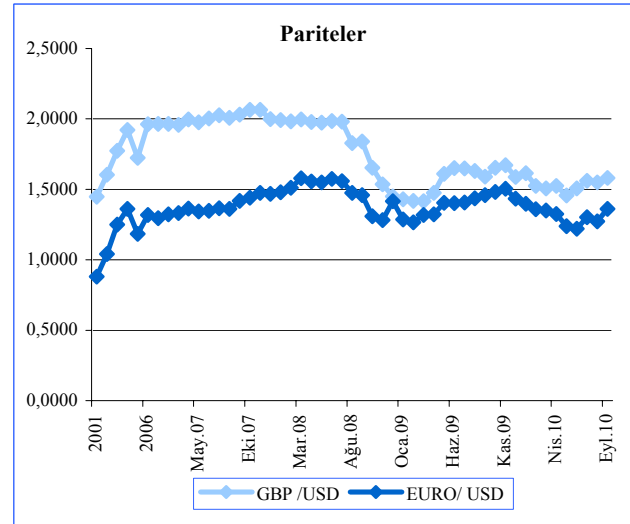

Kaynak: İlgili Ülke Merkez Bankaları

Kur ve Pariteler

AB bölgesinde ekonomik sorunlara ve FED’in tahvil alım miktarının önceki ihaleye göre az olacağı haberlerine rağmen aylardır 1,35 seviyesini kıramayan Euro/Dolar paritesi 2010 Eylül sonu itibarıyla 1,3612 seviyesine çıkmıştır. Almanya’nın tüketici güven endeksinin yüksek ve işsizlik sorununun azalması ve aynı dönemde ABD’nin tüketici güven endeksinin Şubat’tan bu yana en düşük seviyelerde olması buna etken olmuştur. 2010 yılı Eylül sonu itibarıyla GBP/USD paritesi 1,5812 seviyesine çıkmıştır. Buna göre Dolar 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, sterline karşı yüzde 5,04, Avro’ya karşı ise yüzde 10,34 değer kaybetmiştir.

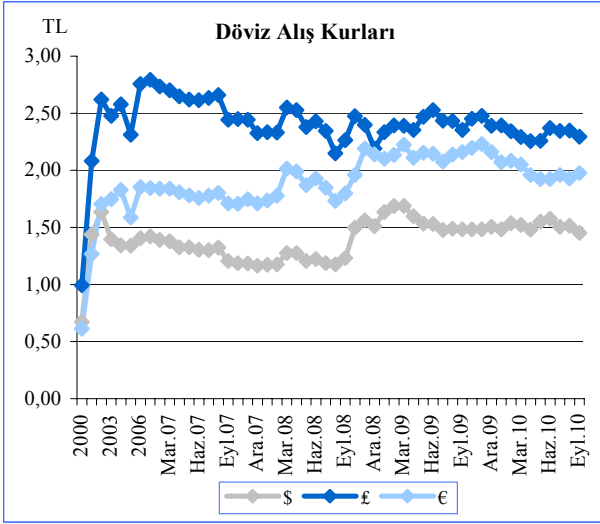
Grafik 1.6

Kaynak: KKTMB

2010 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla Dolar, Avro ve Sterlin karşısında sırasıyla 1,5747, 1,9217 ve 2,3696 seviyelerinde işlem gören Türk Lirası, 2010 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla bir önceki çeyreğe göre Avro'ya karşı değer kazanırken, Dolar ve Sterlin'e karşı değer kaybetmiştir. 2010 yılı birinci çeyrek sonunda Türk Lirası Euro'ya karşı bir önceki çeyrek sonuna göre yüzde 5,37 oranında değer kazanarak 1,9754'e, Sterlin ve Dolar'a karşı ise sırasıyla yüzde 3,20 ve yüzde 7,84 değer kaybederek 2,2923 ve 1,4512 seviyelerine ulaşmıştır.

Grafik 1.7

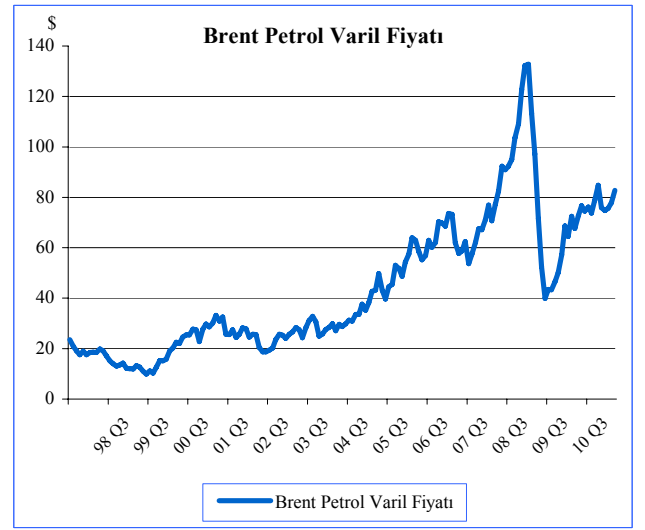

Kaynak: KKTOMB

Petrol

2010 yılı üçüncü çeyreğinde başta ABD ekonomisi olmak üzere gelişmiş ülke ekonomilerinde yavaşlama sinyallerinin güçlenmesi ile birlikte Mart 2010 sonunda 78,83 \$/varil, Haziran 2010 sonunda ise 74,76 \$/varil seviyesine gerileyen petrol fiyatları Eylül 2010 sonunda 82,62 \$/varil seviyesine çıkmıştır.

Grafik 1.8

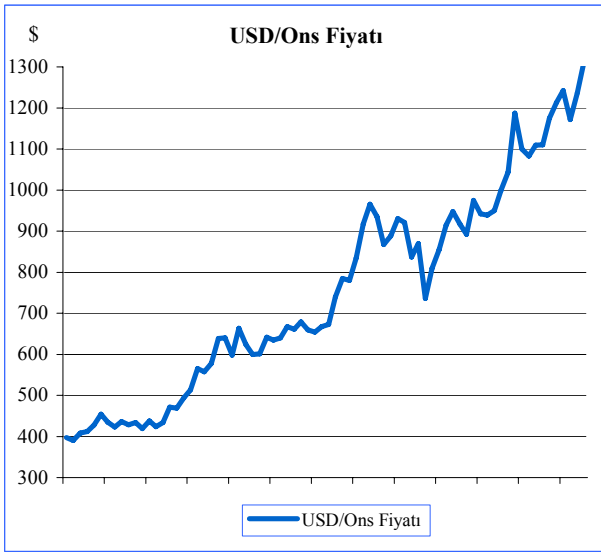

Not: Avrupa Brent Petrol Spot Varil Başına Dolar Fiyatı (FOB)
Kaynak: ABD Resmi Enerji İstatistikleri Kurumu

Altın

Küresel finansal kriz döneminde yatırımcıların güvenli yatırım araçlarına yönelmeleri 2009 yılı Aralık ayında 1.100,31 \$/ons seviyesinde bulunan altın fiyatının 2010 yılı birinci çeyreği içinde 1.109,82 \$/ons seviyesine yükselmesini sağlamıştır. 2010 ikinci çeyreğinde de bu artış devam etmiş 2010 yılı Haziran sonu itibarıyla altın fiyatı 1.242,30 \$/ons seviyesine yükselmiştir.

Grafik 1.9

Kaynak: İAB

Küresel Risk Görünümü (Ekim 2010)

Finansal sistem, ekonomik iyileşmeye rağmen, dünya çapında belirsizlik yaşamaktadır. Ülkelerin temel senaryosu olan bilançoların toparlanması kademeli olarak gelişme göstermektedir. Bu senaryoya ek olarak bankacılık sektöründe yaşanan yasal sorunlara ilişkin çalışmalar gündemdedir. Ülkeler bir yandan büyümeyi hedeflemekte diğer yandan belirsiz bir ekonomide borçlanma yükünü yönetmeye çalışmaktadırlar.

Gelişmekte olan ülke ekonomileri kriz döneminde sağlam kaldığını kanıtlamakla beraber, gelişmiş piyasalardaki yavaşlama nedeni ile kırılganlaşmıştır. Bu da gelişmekte olan ülkeleri, büyük ölçekli ve kırılgan bir sermaye akışını yönetme riskine maruz bırakmaktadır. Finansal istikrar gereği, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin politik bir takım girişimleri yoğunlaştırması, hem kamu borçlarında hem de yasal eksikliklerin giderilmesinde yeniden düzenleme yapması ve kurumsal ortam oluşturması gerekmektedir.

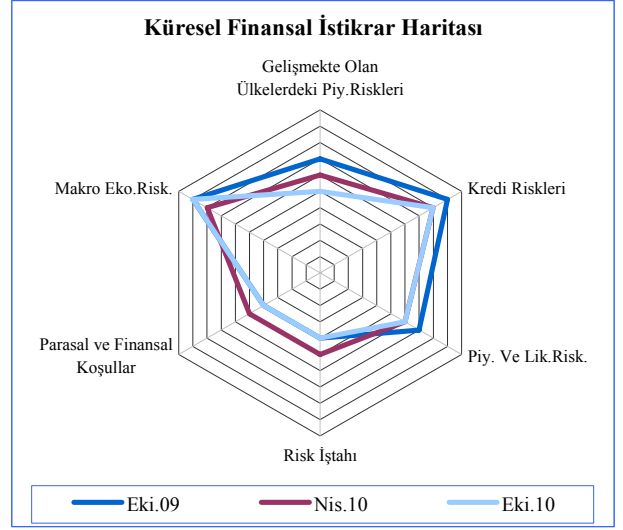
Nisan 2010 Küresel Finansal İstikrar Rapor'unda kaydedilen ilerleme sonrasında, Grafik 1.10'da görüldüğü gibi gerileme gözlenmiştir. Avrupa'da yaşanan krizden dolayı ülke bilançolarında yaşanan dalgalanma ve tutarsızlık, banka ve ülke bilançolarındaki kırılganlığı artırmaktadır.

Mali konsolidasyon için piyasa baskısı artarken, makro ekonomik risklerde artış olmuştur. Bu da kendi kendine yeten, sürdürülebilir bir büyüme hedefine yumuşak geçişi zor kılmaktadır. 2010 başlarında büyüme beklentilerinin daha iyi olması, iyileşme hızında düşüş yaşanmaya başladığını göstermektedir. Tüketici güven endeksi ve diğer göstergelerde düşüşlerin başlaması belirsizliğin arttığına işaret etmektedir.

Geçen yıl kredi risklerinde yaşanan genel iyileşmenin durduğu gözlenmiştir. Ekonomideki iyileşme, şirket bilançolarında güçlenmeye ve bazı hane halkı borçlanma oranlarında istikrara yol açmıştır. Öte yandan, ekonomideki belirsizliğin varlığı ve borçlanma oranının düşmeye devam etmesi, bankacılık sektörünü olası güven şoklarına karşı kırılgan hale getirmekte ve ağırlıklı olarak devlet desteğine bağlı kalınmasına yol açmaktadır.

Avrupa güçlü politikalarla piyasalardaki keskin fiyat artışının ve önceki dönemde yaşanan likidite riskinin terse çevrilmesinde ciddi bir rol oynamıştır. Bankacılık sektöründeki fonlama gereksinimi ise düşük yönlü riskleri artırmaktadır

Grafik 1.10

Not: Merkeze yakınlık düşük risk veya zorlaşan/daralan koşulları ifade etmektedir.

Kaynak: IMF

2. İSTİHDAM VE FİYATLAR

İstihdam

Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre 2009 yılı eylül sonu itibarıyla 1.850 olan toplam kayıtlı işsiz sayısının 2010 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 11,35 oranında azaldığı ve 710'u erkek, 930'u kadın olmak üzere toplam 1.640 kişiye gerilediği görülmektedir. 2009 yılı üçüncü çeyreğinde ise toplam aktif kayıtlı işsiz 776'sı erkek, 1.074'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2010 yılı üçüncü çeyrek dönemi cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman aktif kayıtlı işsizlerin yüzde 43,29'unun erkeklerden, yüzde 56,71'inin ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bir önceki yılın aynı çeyreğinde bu oranlar sırasıyla yüzde 41,94 ve yüzde 58,06 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde erkek kayıtlı işsiz sayısının yıllık bazda yüzde 8,50, kadın kayıtlı işsiz sayısının ise aynı dönem içerisinde yüzde 13,41 oranında azaldığı görülmektedir.

Tablo 2.1

İş İsteği İle Bekleyen Aktif Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı						
	2009		2010			Yüzde değişim (%) 09-Q3 10-Q3
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
Erkek	776	750	780	678	710	-8,50
Kadın	1.074	749	794	1.046	930	-13,41
Toplam	1.850	1.499	1.574	1.724	1.640	-11,35

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.2'de Çalışma Dairesi'ne kayıtlı aktif işsizlerin genel görünümü incelenmektedir. Buna göre 2010 yılı Ağustos sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyen 743'u erkek, 1.226'sı kadın olmak üzere toplam 1.969 kişi olduğu, ay içinde iş isteğiyle müracaat eden 186'sı erkek ve 230'u kadın toplam 416 kişi ile bu sayının 2.385'ye yükseldiği görülmektedir. Ağustos ayı içinde kayıttan düşen 717 kişi ve bir işe yerleştirilen 28 kişi ile birlikte Eylül sonu

itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 1.640 kişi olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.2

Aktif İşsizlik Kayıtlarının Genel Görünümü			
	Erkek	Kadın	Toplam
2010 Ağustos Sonu İtibarıyla İş İsteğiyle Bekleyenler	743	1.226	1.969
Ay İçinde İş İsteğiyle Müracaat Edenler	186	230	416
Ay İçinde İşe Yerleştirilenler	17	11	28
Ay İçinde Kayıttan Düşenler	202	515	717
2010 Eylül Sonu İtibarıyla İş İsteğiyle Bekleyenler	710	930	1.640

Kaynak: Çalışma Dairesi

2010 yılı üçüncü çeyrek sonuna göre kayıtlı aktif işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımının incelendiği Tablo 2.3'te en yüksek paya, yüzde 40,80 ile 669 kişiden oluşan 20-29 yaş grubunun sahip olduğu gözlenmektedir. 402 kişiden oluşan 30-39 yaş grubu yüzde 24,51'lik payla ikinci sırada yer alırken, üçüncü sırada, yüzde 17,32'lik pay ile 284 kişiden oluşan 40-49 yaş grubu yer almaktadır. Dördüncü sırada ise yüzde 8,17'lik pay ile 50-59 yaş grubu bulunmaktadır. 19 yaş ve aşağısı grubu yüzde 7,20'lik payla beşinci sırada yer alırken geriye kalan yüzde 2,00'lik pay 60 yaş ve üzeri grup tarafından temsil edilmektedir.

Tablo 2.3

Eylül Sonu İtibarıyla Kayıtlı Aktif İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı				
Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam	Yüzde Pay (%)
19 Yaş ve Aşağı	73	45	118	7,20
20 - 29 Yaş Arası	256	413	669	40,80
30 - 39 Yaş Arası	181	221	402	24,51
40 - 49 Yaş Arası	124	160	284	17,32
50 - 59 Yaş Arası	65	69	134	8,17
60 Yaş ve Yukarı	11	22	33	2,00
Toplam	710	930	1.640	100,00

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.4’de 2010 yılı Eylül ayı sonunda kayıtlı aktif işsizlerin öğrenim durumuna göre dağılımı gösterilmektedir. Tabloya göre toplam 1.640 aktif kayıtlı işsiz 33’ü okur-yazar olmayan, 15’i diplomasız okur/yazar, 419’u ilköğretim mezunu, 253’ü ortaokul mezunu, 501’i lise veya dengi bir okul mezunu, 3’ü meslek yüksek okulu mezunu, 351’i fakülte-akademi ve 65’inin ise yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir.

2010 yılı Eylül sonu itibarıyla kayıtlı aktif işsizlerin öğrenim durumlarına göre toplam içerisindeki paylarına bakıldığında zaman yüzde 2,01’inin okur/yazar olmayan, yüzde 0,91’sinin diplomasız okur/yazar, yüzde 25,55’inin ilköğretim mezunu, yüzde 15,43’ünün ortaokul mezunu, yüzde 30,54’ünün lise veya dengi bir okul mezunu, yüzde 0,18’inin meslek yüksek okulu mezunu, yüzde 21,41’inin fakülte-akademi mezunu, yüzde 3,97’sinin ise yüksek lisans diplomasına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2.4

Üçüncü Çeyrek Sonunda Kayıtlı Aktif İşsizlerin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı				
Öğrenim Durumu	Erkek	Kadın	Toplam	Yüzde Pay (%)
Okur / Yazar Değil	3	30	33	2,01
Diplomasız Okur Yazar	1	14	15	0,91
İlkokul Mezunu	206	213	419	25,55
Ortaokul Mezunu	143	110	253	15,43
Lise / Kolej Mezunu	110	149	259	15,79
Meslek Lisesi Mezunu	105	124	229	13,96
Pratik Sanat Okulu Mezunu	11	2	13	0,79
Meslek Yüksek Okulu Mezunu	1	2	3	0,18
Fakülte Akademi Mezunu	111	240	351	21,41
Yüksek Lisans	19	46	65	3,97
Genel Toplam	710	930	1,640	100,00

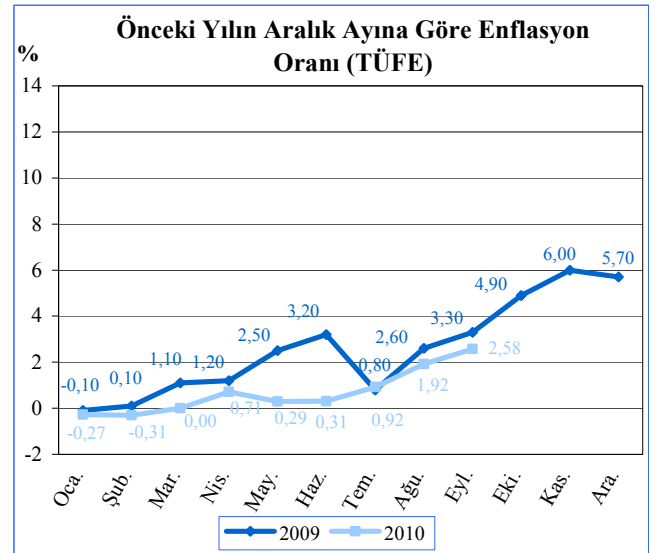
Kaynak: Çalışma Dairesi

Enflasyon

2008 yılı üçüncü çeyreği sonunda yıllık yüzde 16,1 seviyesinde olan enflasyon oranı 2009 yılında küresel krizin etkisi ile hızlı bir şekilde gerilemiş ve 2009 Eylül ayı itibarıyla yıllık yüzde 3,6 oranında gerçekleşmiştir. İlerleyen dönemlerde de düşük seyrine devam eden enflasyon oranı 2010 yılı üçüncü çeyreği sonunda yıllık yüzde 5,17 seviyesine yükselmiştir.

2009 yılı Aralık ayına göre 2010 yılı üçüncü çeyreğinde gerçekleşen enflasyon oranlarını 2009 yılı aynı dönemi ile kıyaslayacak olursak, 2010 yılı Temmuz ayında yüzde 0,92 olan enflasyon oranı, Ağustos ayında yüzde 1,92, Eylül ayında ise yüzde 2,58 oranına yükselmiştir. 2009 yılı aynı ayları için enflasyon oranlarının sırasıyla yüzde 0,80, yüzde 2,60, ve yüzde 3,30 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Grafik 2.1

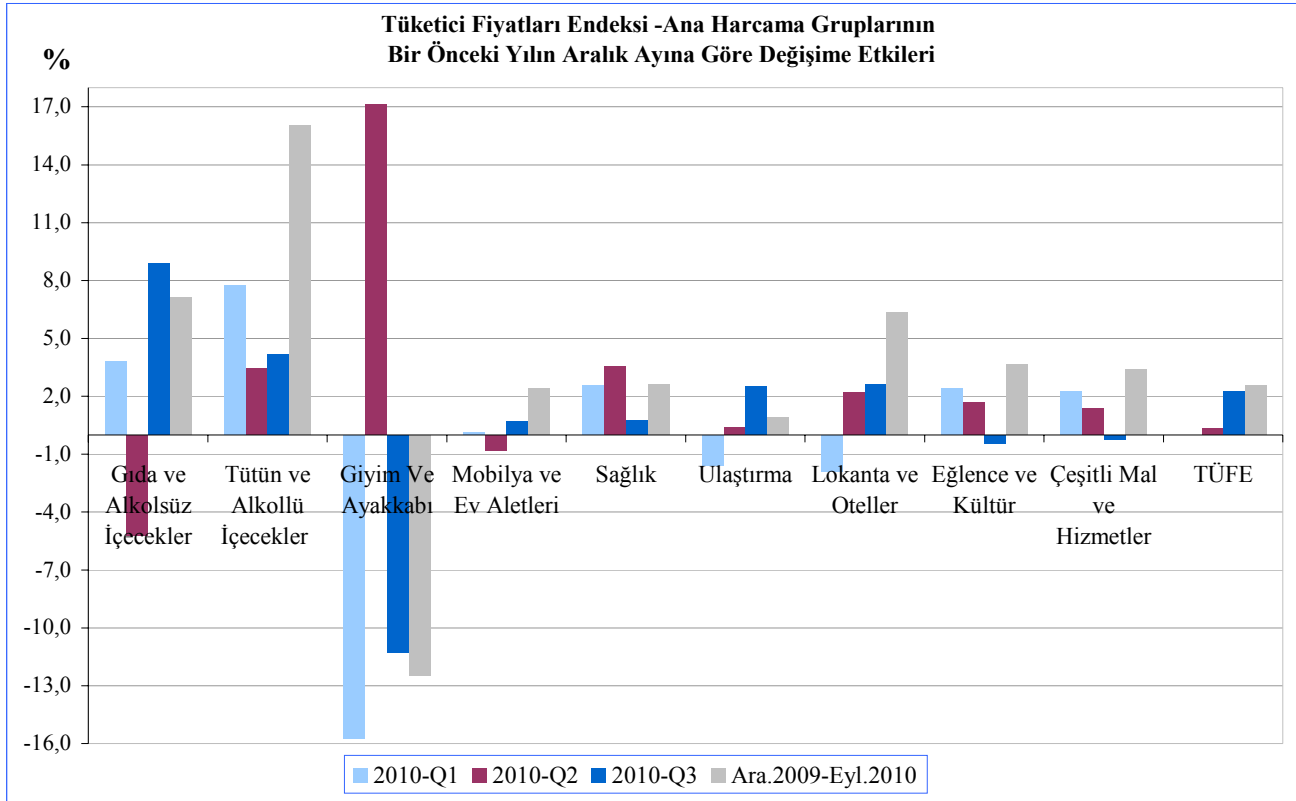

Kaynak: DPÖ

2010 yılı üçüncü çeyreğinde ana harcama guruplarına göre TÜFE’de yüzde 2,26 oranında artış gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemde, gıda ve alkolsüz içecekler alt kaleminde yüzde 8,90, tütün ve alkollü içecekler alt grubunda yüzde 4,15, lokanta ve oteller alt kaleminde yüzde 2,61, ulaştırma sektöründe ise yüzde 2,49 oranında fiyat artışına karşın giyim ve ayakkabı alt grubunda yüzde 11,28 oranında fiyat azalışı gerçekleşmiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde mobilya ve ev aletleri, eğlence ve kültür, çeşitli mal ve hizmetler, alt grubu ve sağlık sektörlerinde önemli fiyat değişimleri gözlenmemiştir.

TÜFE 2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda, bir önceki yılın aralık ayına göre yüzde 2,58 oranında artış göstermiştir. Aralık 2009 - Eylül 2010 döneminde TÜFE’de meydana gelen bu artışta tütün ve alkollü içecekler alt grubunda gerçekleşen yüzde 16,02, gıda ve alkolsüz içecekler alt gurubunda gerçekleşen yüzde 7,10, lokanta ve oteller alt grubunda gerçekleşen yüzde 6,32 ve eğlence ve kültür sektöründe gerçekleşen yüzde 3,64 oranındaki artış etkili olmuştur. Aynı dönem içerisinde giyim ve ayakkabı alt sektöründe ise yüzde 12,48 oranında fiyat gerilemesi olmuştur.

Grafik2.2

Kaynak: DPÖ

2009 ve 2010 yılı aylık Tüketici Fiyat Endeksi değerleri ve değişim oranları Tablo 2.5’de verilmektedir. Buna göre yıllık bazda 2009 yılında gözlenen düşüş trendi, 2010 yılı ilk iki çeyreğinde olduğu gibi 2010 yılı üçüncü çeyrekte de dalgalı seyrine devam etmiştir. 2009 yılı Temmuz ayında yüzde 3,60, Ağustos ayında yüzde 5,60, Eylül ayında ise yüzde 3,60 oranında gerçekleşen yıllık enflasyon oranı, 2010 yılı aynı ayları için sırası ile yüzde 5,24, 5,39 ve 5,17 oranında gerçekleşmiştir.

2010 yılı Tüketici Fiyat Endeksi değerleri aylık bazda incelendiği zaman, 2009 yılı Temmuz ayında yüzde -2,30, Ağustos ayında yüzde 1,70 ve Eylül ayında yüzde 0,70 oranında gerçekleşen fiyat değişimlerini, 2010 yılı aynı aylarında sırası ile yüzde 0,61, yüzde 0,99 ve yüzde 0,65 oranında fiyat artışları izlemiştir.

Tablo 2.5

Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100 Temel Yılı) Endeks Değerleri ve Değişim Oranları

Yıllar	Aylar	Aylık	Yıl Sonuna Göre	Yıllık
2009	Ocak	-0,1	-0,1	12,7
	Şubat	0,1	0,1	12,2
	Mart	1,0	1,1	11,6
	Nisan	0,1	1,2	9,1
	Mayıs	1,3	2,5	8,8
	Haziran	0,7	3,2	7,7
	Temmuz	-2,3	0,8	3,6
	Ağustos	1,7	2,6	5,6
	Eylül	0,7	3,3	3,6
	Ekim	1,5	4,9	3,9
	Kasım	1,1	6,0	4,3
	Aralık	-0,3	5,7	5,7
2010	Ocak	-0,27	-0,27	3,71
	Şubat	-0,05	-0,31	4,02
	Mart	0,31	0,00	3,10
	Nisan	0,71	0,71	4,86
	Mayıs	-0,42	0,29	4,11
	Haziran	0,03	0,31	3,22
	Temmuz	0,61	0,92	5,24
	Ağustos	0,99	1,92	5,39
	Eylül	0,65	2,58	5,17

Kaynak: DPÖ

3. DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER

İthalat

2009 yılı üçüncü çeyrek döneminde 458,9 milyon TL olan KKTC ithalatı 2010 yılı aynı döneminde yüzde 16,95 oranında artarak 536,7 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir. 2009 yılı Temmuz-Eylül döneminde gerçekleşen toplam ithalatın Dolar bazında tutarına bakıldığı zaman, 306,2 milyon Dolar olan toplam tutarının, 2010 yılı aynı döneminde yüzde 15,55 oranında artarak 353,8 milyon Dolar'a yükseldiği görülmektedir.

2010 yılı Eylül ayı sonu toplam ithalatında, 2009 yılı aynı dönemine göre TL bazında yüzde 15,41, Dolar bazında ise yüzde 19,22 oranında artış gerçekleşmiştir. Buna göre 2009 yılı ilk dokuz ayında toplam 922,0 milyon Dolar olan toplam ithalat, 2010 yılı aynı döneminde 1.099,2 milyon Dolar'a yükselmiştir. 2010 yılı ilk üç çeyreğinde 2009 yılı aynı dönemine göre Türk Lirası'nın Dolar'a karşı yüzde 3,5 civarında değerlendirilmesine rağmen ithalatın dolar bazında değişim oranının TL'den daha hızlı bir artış göstermesi ithalatta reel bir artış olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 3.1

	Çeyrek Dönemler İtibarıyla Yıllık İthalat									
	TL (Milyon)					ABD \$ (Milyon)				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2008	501,1	624,5	563,4	468,6	2.157,6	416,4	494,0	466,3	304,3	1.681,0
2009	438,0	552,7	458,9	611,2	2.060,8	264,3	351,5	306,2	410,7	1.332,7
2010	507,5	628,8	536,7	-	1.673,0	336,6	408,8	353,8	-	1.099,2

Not: Elektrik üretiminde kullanılan yakıt ithalatı hariçtir.

Kaynak: Ticaret Dairesi

Tablo 3.2'de KKTC ithalatı içerisinde tutar bazında en fazla sahip ilk beş mal grubunun çeyrek dönemler itibarı ile değeri verilmektedir. Buna göre 2010 yılı ilk üç çeyreğinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti toplam ithalatı içerisinde en fazla paya sahip ilk beş mal grubunu sırasıyla taşıt araçları, yakıt, mobilya ve aksesuarları, konfeksiyon, ilaçlar ve alt grupları oluşturmaktadır. 2010 yılı Eylül sonu itibarıyla ilk sırada yer alan taşıt araçları ithalatı toplam tutarı 91,0 milyon Dolar, ikinci sırada yer alan yakıt ithalatı 71,0 milyon Dolar, üçüncü sırada yer alan mobilya ve aksesuarları ithalatı 24,8 milyon dolar, dördüncü sırada yer alan konfeksiyon ithalatı 24,4 milyon Dolar, beşinci sırada yer alan ilaçlar ithalatı ise 24,1 milyon Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2009 yılı aynı döneminde söz konusu mal gruplarının sırası ile 80,4, 49,9, 16,6, 19,6 ve 19,6 milyon Dolar değerinde ithal edildiği görülmektedir.

2010 yılı üçüncü çeyreğinde taşıt araçları ithalatının bir önceki çeyreğe göre yüzde 13,71, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 57,41, oranında arttığı görülmektedir.

Yakıt ithalat tutarı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,23 oranında azalma, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 24,87 oranında artış göstererek 24,1 milyon Dolar tutarında gerçekleşmiştir.

2009 yılı üçüncü çeyreğinde 7,3 milyon dolar tutarında gerçekleşen mobilya ve aksesuarları ithalatı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 5,48 oranında artarak 7,7 milyon Dolar seviyesine yükselmiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde mobilya ve aksesuarları ithalatının bir önceki çeyreğe göre yüzde 20,62 oranında azaldığı görülmektedir.

2010 yılı üçüncü çeyreğinde konfeksiyon ithalatı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 20,63 oranında artarak 7,6 milyon Dolar'a ulaşmıştır. 2010 yılı ilk dokuz ayında ise konfeksiyon ithalatında yüzde 24,49 oranında artış gerçekleştiği görülmektedir.

2010 yılı Ocak-Eylül dönemi sonunda toplam ithalat içerisinde en fazla paya sahip beşinci mal grubu olan ilaçlar kalemi, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 13,43 oranında azalarak 6,7 milyon Dolar'dan 5,8 milyon Dolar tutarına gerilemiştir.

Tablo 3.2

ABD \$ (Milyon)	İthalatta Tutar Bazında En Fazla Paya Sahip İlk Beş Mal Grubu										
	2009					2010					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Taşıt Araçları	19,4	39,4	21,6	29,2	109,6	Taşıt Araçları	27,1	29,9	34,0	-	91,0
Yakıt	12,7	17,9	19,3	22,9	72,8	Yakıt	21,2	25,7	24,1	-	71,0
Konfeksiyon	4,6	8,7	6,3	12,6	32,2	Mobilya ve Aksamları	7,4	9,7	7,7	-	24,8
İlaçlar	6,9	6,0	6,7	8,9	28,5	Konfeksiyon	5,9	10,9	7,6	-	24,4
Mobilya ve Aksamları	4,0	5,3	7,3	6,1	22,7	İlaçlar	8,3	10,0	5,8	-	24,1

Kaynak: Ticaret Dairesi

2009 yılında ithalatın çeyrek dönemler arasında dalgalı bir seyir izlemesi ithalat vergisi gelirlerinin de dönemsel olarak dalgalanmasına neden olmuştur. 2009 yılı ikinci ve dördüncü çeyreğinde birer önceki çeyreklere göre artan ithalat miktarları, aynı dönemlerde ithalat vergisi miktarlarının da artmasına neden olmuştur. 2009 yılında toplam 224,6 milyon TL ithalat vergisi geliri elde edildiği görülmektedir.

2010 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 18,51 oranında artış gösteren ithalat vergisi gelirleri, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 23,67 oranında artış göstererek 54,5 milyon TL'den 67,4 milyon TL'ye yükselmiştir. 2009 yılı ilk üç çeyreğinde toplam 159,6 milyon TL olan ithalat vergisi gelirleri 2010 yılı aynı döneminde yüzde 17,23 oranında artarak 187,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

Tablo 3.3

TL (Milyon)	İthalat Vergisi Gelirlerinin Dönemsel Dağılımı ve Yüzde Değişimi (%)				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2009	45,7	59,4	54,5	65,0	224,6
2010	49,3	70,4	67,4	-	187,1
Yüzde Değişim (%)	7,88	18,51	23,67	-	

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2010 yılı üçüncü çeyrek ithalat vergisi gelirleri bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,26 oranında azalış göstermiştir.

Tablo 3.4

İthalat Vergisi Gelirlerindeki Yüzde Değişimlerin Çeyrek Dönemler Bazında Karşılaştırılması			
(Yüzde Değişim %)			
09-Q4:09-Q3	10-Q1:09-Q4	10-Q2:10-Q1	10-Q3:10-Q2
19,26	-24,15	42,80	-4,26

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

KKTC ithalatında yer alan sigara, yakıt, meşrubat-meyve suyu, LPG ve hayvan yemleri ithalat miktarları çeyrek dönemler itibarıyla Tablo 3.5’de incelenmiştir. Kalemler arasında karşılaştırma yapmak, her birinin farklı ağırlık birimleri ve sayısal değerlerle ölçülmesinden dolayı mümkün olmaması nedeni ile söz konusu seçilmiş kalemlerin gelişimi kendi içerisinde değerlendirilmiştir.

Sigara ithalat miktarı 2010 yılı ikinci çeyreğinde, 2009 yılı aynı dönemine kıyasla yüzde 6,69 oranında artarak 155,4 milyon adetten 165,8 milyon adete yükselmiştir. 2010 yılı ikinci çeyreğine göre söz konusu miktar yüzde 5,63 oranında azalmıştır.

KKTC’ye yapılan yakıt ithalat miktarı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre 7,4 milyon litre artarak 62,4 milyon litreye yükselmiştir. Söz konusu miktarın bir önceki çeyreğe göre yüzde 5,17 oranında azaldığı görülmektedir.

2010 yılı üçüncü çeyrek Meşrubat-Meyve Suyu ithalat miktarına bakıldığı zaman, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,27, bir önceki çeyreğe göre yüzde 17,74 oranında azalış olduğu, böylece Meşrubat-Meyve Suyu ithalat miktarının 5,1 milyon litre olarak gerçekleştiği görülmektedir.

2009 yılı üçüncü çeyreğinde 2,9 milyon kg. olan LPG kalemi ithalat toplamı, 2010 yılı aynı döneminde yüzde 10,34 oranında artarak 3,2 milyon kiloya yükselmiştir. 2009 yılı Eylül ayı sonunda toplam 14,4 milyon kg. olan LPG ithalat miktarı 2010 yılı aynı döneminde yüzde 2,77 oranında azalarak 14,0 milyon kg. seviyesine gerilemiştir.

2009 yılı üçüncü çeyrek sonunda toplam 3,5 milyon ton olarak gerçekleşen hayvan yemleri ithalatı 2010 yılı aynı döneminde yüzde 5,71 oranında artmıştır. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde ise 2009 yılı aynı çeyreğine göre yüzde 216,66 oranında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 3.5

Seçilmiş İthal Ürünlerinin Miktarlara Göre Dağılımı

Mal Grubu	2009					Toplam	Mal Grubu	2010					Toplam
	Q1	Q2	Q3	Q4				Q1	Q2	Q3	Q4		
Sigara (Milyon Adet)	136,6	160,3	155,4	163,9	616,2	Sigara (Milyon Adet)	141,7	175,7	165,8	-	483,2		
Yakıt (Milyon Lt)	55,3	63,6	55,0	63,0	236,9	Yakıt (Milyon Lt)	57,3	65,8	62,4	-	185,5		
Meşrubat-M.Suyu (Milyon Lt)	2,9	4,6	5,5	3,9	16,9	Meşrubat-M.Suyu (Milyon Lt)	3,5	6,2	5,1	-	14,8		
LPG Gazı (Milyon Kg)	7,9	3,6	2,9	6,7	21,1	LPG Gazı (Milyon Kg)	7,0	3,8	3,2	-	14,0		
Hayvan Yemleri (Milyon Ton)	2,3	0,6	0,6	1,5	5,0	Hayvan Yemleri (Milyon Ton)	1,0	0,8	1,9	-	3,7		

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracat

2009 yılı üçüncü çeyreğinde 17,5 milyon TL olan ihracat tutarı, 2010 yılı aynı çeyreğinde yüzde 43,43 oranında artarak 25,1 milyon TL'ye yükselmiştir. 2009 ve 2010 yılları üçüncü çeyrek ihracat rakamları Dolar bazında karşılaştırıldığı zaman, ihracatın yüzde 42,74 oranında artarak 11,7 milyon Dolar'dan 16,7 milyon Dolar'a yükseldiği görülmektedir.

KKTC'nin 2010 yılı Ocak-Eylül dönemini kapsayan dokuz aylık toplam ihracatı, TL bazında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 37,18 oranında artarak, 112,9 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Dolar bazında karşılaştırıldığında, 2009 yılı ilk üç çeyreğinde 51,1 milyon Dolar olan toplam ihracat tutarının, 2010 yılının aynı döneminde yüzde 47,94 oranında artarak 75,6 milyon Dolar'a yükseldiği gözlenmektedir.

Tablo 3.6

Çeyrek Dönemler İtibarıyla Yıllık İhracat

Dönem	TL (Milyon)					ABD \$ (Milyon)				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2008	27,6	36,3	16,7	13,8	94,4	23,0	28,7	13,8	9,00	74,5
2009	27,6	37,2	17,5	18,5	100,8	16,7	23,7	11,7	12,4	63,5
2010	37,0	50,8	25,1	-	112,9	24,5	33,5	16,7	-	75,6

Kaynak: Ticaret Dairesi

2010 yılı ilk dokuz ayında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden yapılan ihracatın toplam tutar bazında değerleri göz önünde bulundurulduğu zaman, en fazla paya sahip ilk beş mal grubu sırasıyla narenciye, süt ürünleri, rakı, hurda ve döküntüleri ve konfeksiyon kalemlerinden oluşmaktadır.

Narenciye sezonunun kapanması nedeni ile 2010 yılı üçüncü çeyreğinde narenciye ihracatı yapılmamıştır. 2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda toplam 26,8 milyon dolar tutarında ihraç edilerek birinci sırada yer alan narenciye ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 98,52 oranında artış göstermiştir.

2010 yılı Temmuz-Eylül döneminde Süt ürünleri ihracatında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33,33 artış, bir önceki çeyreğe göre yüzde 13,04 oranında azalış gerçekleşmiştir. Böylece 2009 yılı üçüncü çeyreğinde 4,5 milyon Dolar olan Süt ürünleri ihracatı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 6,0 milyon

Dolar'a yükselmiştir. 2010 yılı ilk dokuz ayında 19,5 milyon dolar olarak gerçekleşen Süt ürünleri ihracatı 2009 yılı aynı döneminde 15,0 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Rakı ihracatı 2010 yılı üçüncü çeyreği sonunda en fazla paya sahip üçüncü mal grubu olmuştur. 2009 yılı ilk üç çeyreğinde toplam 6,6 milyon Dolar olarak gerçekleşen Rakı ihracatı 2010 yılı aynı dönemde yüzde 10,61 oranında azalarak 5,9 milyon Dolar'a gerilemiştir.

KKTC ihracatında dördüncü sırada yer alan Hurda ve Döküntüleri kalemi ihracatı, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 183,33 oranında artarak 1,7 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılı ilk dokuz ayında 2,7 milyon Dolar olan Hurda ve Döküntüleri ihracatı 2010 yılı aynı dönemde yüzde 55,55 oranında artarak 4,2 milyon Dolar'a yükselmiştir.

Konfeksiyon ihracatı 2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda toplam 3,0 milyon dolar tutarla beşinci sırada yer almıştır. 2010 yılı üçüncü çeyrek konfeksiyon ihracatında, bir önceki yılın aynı

dönemine göre yüzde 50,00, bir önceki çeyreğe göre yüzde 71,43 oranında artmış ve 1,2 milyon Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3.7

ABD \$ (Milyon)	İhracatta Tutar Bazında En Fazla Paya Sahip İlk Beş Mal Grubu										
	2009					2010					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Süt Ürünleri	4,1	6,4	4,5	5,1	20,1	Narenciye	10,7	16,1	0,0	-	26,8
Narenciye	5,2	8,3	0	0,4	13,9	Süt Ürünleri	6,6	6,9	6,0	-	19,5
Rakı	1,5	2,4	2,7	1,8	8,4	Rakı	1,0	2,8	2,1	-	5,9
Hurda ve Döküntüleri	1,4	0,7	0,6	1,5	4,2	Hurda ve Döküntüleri	0,6	1,9	1,7	-	4,2
Konfeksiyon	0,5	0,6	0,8	0,4	2,3	Konfeksiyon	1,1	0,7	1,2	-	3,0

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC ihracatında önem arz eden ihraç ürünlerinin miktarlara göre dağılımı Tablo 3.8'de gösterilmektedir. 2009 ve 2010 yılı KKTC ihracatında yer alan narenciye, hurda ve döküntüleri, süt ürünleri, patates ve rakı kalemlerinin dönemsel ihraç miktarları, her birinin farklı ağırlık birimleri ile ölçülmesinden dolayı kendi içerisinde değerlendirilmiştir.

2010 yılı Temmuz-Eylül döneminde, geçen yılın aynı dönemine olduğu gibi Narenciye ihracatı yapılmamıştır. 2009 yılı ilk dokuz aylık dönemde toplam 61,3 milyon Kg. olan Narenciye ürünleri ihracatı 2010 yılı aynı dönemde yüzde 31,65 oranında artarak 80,7 milyon kg. seviyesine yükselmiştir.

2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda Hurda ve Döküntüleri toplam ihracat miktarı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 35,44 oranında azalarak 15,8 milyon Kg.'dan 10,2 milyon kg. seviyesine gerilemiştir. 2009 yılı üçüncü çeyreğinde 6,1 milyon kg. miktarında gerçekleşen Hurda ve Döküntüleri ihracatı,

2010 yılı aynı döneminde yüzde 67,21 oranında azalarak 2,0 milyon Kg.'a düşmüştür.

KKTC ihracatı içerisinde önemli bir payı olan süt ürünleri ihracat miktarı, 2009 ve 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 1,1 milyon Kg. olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı ilk dokuz aylık dönemde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre süt ürünleri ihracatı yüzde 5,13 oranında azalarak 3,7 milyon Kg. seviyesine gerilemiştir.

2009 yılı üçüncü çeyrek sonunda toplam 4,8 milyon Kg. olan patates ihracat miktarı, 2010 yılı aynı dönemde yüzde 75,00 oranında azalarak 1,2 milyon Kg. seviyesine gerilemiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde patates ihracatı yapılmadığı, 2009 yılı aynı dönemde ise 0,5 milyon kg. olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Rakı ihracatı ise 2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 66,66 oranında azalarak 0,6 milyon litre'den 0,2 milyon litre'ye gerilemiştir.

Tablo 3.8

Seçilmiş İhraç Ürünlerinin Miktarlara Göre Dağılımı											
2009						2010					
Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Mal Grubu	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
Narenciye (Milyon Kg)	22,0	39,3	0	2,1	63,4	Narenciye (Milyon Kg)	31,1	49,6	0,0	-	80,7
Hurda ve Döküntüleri (Milyon Kg)	6,7	3,0	6,1	4,6	20,4	Hurda ve Döküntüleri (Milyon Kg)	0,4	7,8	2,0	-	10,2
Süt Ürünleri (Milyon Kg)	1,2	1,7	1,1	1,1	5,1	Süt Ürünleri (Milyon Kg)	1,3	1,3	1,1	-	3,7
Patates (Milyon Kg)	0,7	3,6	0,5	0	4,8	Patates (Milyon Kg)	1,1	0,1	0,0	-	1,2
Rakı (Milyon Lt)	0,2	0,3	0,6	0,2	1,3	Rakı (Milyon Lt)	0,1	0,4	0,2	-	0,7

Kaynak: Ticaret Dairesi

2005 yılında Yeşil Hat Tüzüğü'nün devreye girmesiyle birlikte Güney Kıbrıs'a da ihracat yapılmaya başlanmıştır. Tüzüğün bütünüyle uygulanmamasından dolayı Güney'e yapılan ihracat, toplam KKTC ihracatı içerisinde küçük bir paya sahiptir. Bu oran, düşük bir oran olmakla birlikte yıllar itibarıyla seviyesini koruduğu izlenmektedir.

2009 yılı üçüncü çeyreğinde 1,3 milyon Euro seviyesinde gerçekleşen ihracat miktarı 2010 yılı aynı çeyreğinde yüzde 38,46 oranında artmış ve 1,8 milyon Euro olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılı ilk dokuz aylık dönemde Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat tutarı, 2009 yılı aynı dönemine göre yüzde 6,25 oranında azalarak 4,8 milyon Euro'dan 4,5 milyon Euro'ya gerilemiştir.

Tablo 3.9

Euro (€) Milyon	Yeşil Hat Tüzüğü Kapsamında Güney Kıbrıs ile Yapılan İhracat				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam
2008	1,4	1,7	2,0	2,0	7,1
2009	1,4	2,1	1,3	1,2	6,0
2010	1,3	1,4	1,8	-	4,5

Kaynak: Kıbrıs Türk Ticaret Odası

Dış Ticaret Dengesi

2009 ve 2010 yıllarında çeyrek dönemler itibarıyla ithalat, ihracat ve dış ticaret dengesi ile değişim oranları Tablo 3.10'da verilmektedir. Buna göre 2010 yılı üçüncü çeyreğinde toplam ithalat 353,8 milyon dolar, toplam ihracat ise 16,7 milyon Dolar olarak gerçekleşmiş, böylece -337,1 milyon Dolar tutarında dış ticaret açığı ortaya çıkmıştır. 2010 yılı Temmuz-Eylül dönemi KKTC dış ticaret dengesi açığında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14,47 oranında artış, bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,31 oranında azalış meydana gelmiştir.

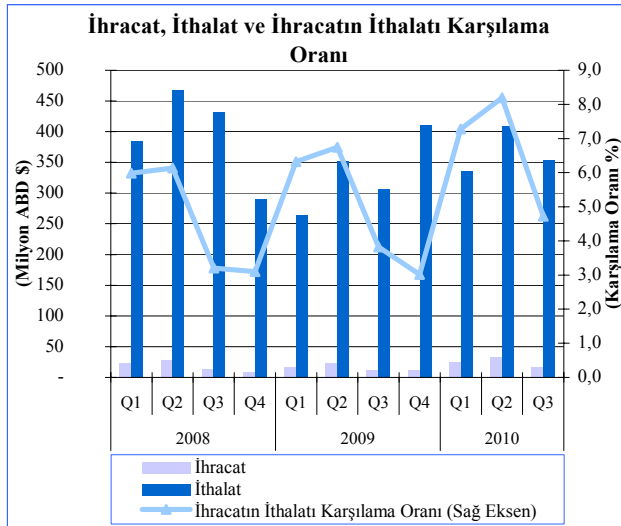
Tablo 3.10

ABD \$ (Milyon)	İthalat, İhracat ve Dış Ticaret Dengesi ile Değişim Oranları								
	2009				2010				Yüzde Değişim (%)
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	2009-Q3 - 2010-Q3
İthalat	264,3	351,5	306,2	410,7	336,6	408,8	353,8	-	15,55
İhracat	16,7	23,7	11,7	12,4	24,5	33,5	16,7	-	42,74
Dış Ticaret Açığı	-247,6	-327,8	-294,5	-398,3	-311,1	-363,7	-337,1	-	14,47

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC’de toplam ihracatın ithalatı karşılama oranı, ithalatın çok düşük seviyelerde gerçekleşmesine bağlı olarak, geçmiş yıllarda olduğu gibi 2010 yılı üçüncü çeyreğinde de düşük seviyede gerçekleşmiştir. Buna göre, 2009 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 3,82 oranında gerçekleşen ihracatın ithalatı karşılama oranı 2010 yılı aynı döneminde yüzde 4,73 oranına yükselmiştir. 2010 yılı ikinci çeyreğinde ise söz konusu oran yüzde 8,20 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 3.1

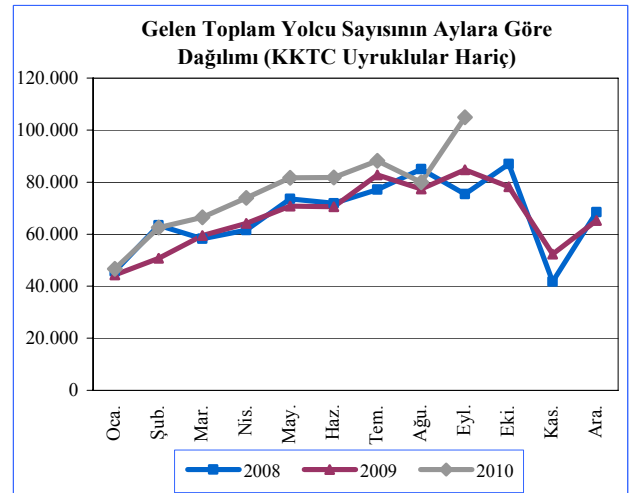
Kaynak: Ticaret Dairesi

Turizm

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne gelen yabancı yolcu sayısı 2010 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 11,56 oranında artarak 273,115 kişi olarak gerçekleşmiştir.

Aylık dönemler bazında karşılaştırma yapıldığı zaman, 2009 yılının Temmuz ayında 82.742 olan yabancı yolcu sayısı, 2010 yılının aynı ayında yüzde 6,61 oranında artarak 88.208 kişi olarak gerçekleşmiştir. Ağustos ayında bu oran yüzde 3,38, Eylül ayında ise yüzde 23,88 oranında artış göstermiştir. 2010 yılı Ağustos ve Eylül aylarında gelen yabancı yolcu sayıları sırasıyla 79,969 ve 104,938 kişi olmuştur.

Grafik 3.2

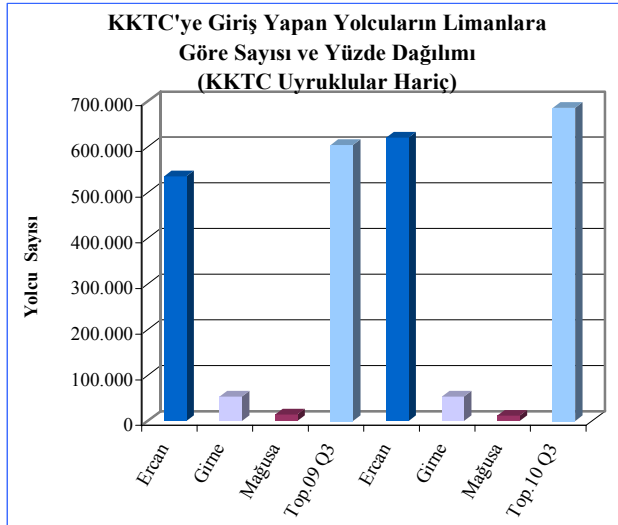

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

2010 yılının ilk dokuz ayında, ülkemizde mevcut tek havalimanı ve iki deniz kapısından giriş yapan yabancı yolcuların toplam sayısı, 2009 yılının aynı dönemine göre yüzde 13,47 oranında artış kaydederek 604,698 kişiden 686,136 kişiye yükselmiştir. 2010 yılında Ülkeye girişlerde tek havalimanı olan Ercan toplam girişlerin yüzde 90,45'inin yapıldığı kapı olurken Girne Limanı'ndan giriş yapanlar yüzde 7,82, Mağusa Limanı'ndan giriş yapanlar ise toplamın yüzde 1,73'ünü oluşturmaktadır.

2010 yılı ilk üç çeyreği esas alındığı zaman, toplam içerisinde en çok tercih edilen kapı olan Ercan Havalimanı'ndan giriş yapanların sayısı 620.628 olurken, girişlerde Girne Limanı ve Mağusa Limanı'nı tercih eden kişilerin toplam sayısı sırasıyla 53.688 ve 11.820 olarak kaydedilmiştir.

Grafik 3.3

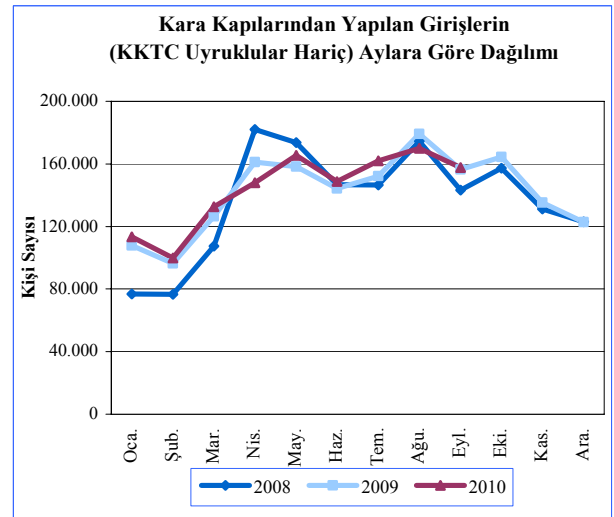

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne kara kapılarından giriş yapan yabancıların sayısı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 2009 yılı aynı dönemine göre yüzde 0,35 oranında artış göstererek 489.702 kişiye yükselmiştir. 2009 yılı üçüncü çeyreğinde KKTC'ye giriş yapan yabancıların sayısı ise 487.973 kişi olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılı üçüncü çeyrek sonunda toplam 1.297.713 yabancı kara kapılarından giriş yapmıştır. 2009 yılı aynı döneminde söz konusu miktarın 1.282.379 kişi olduğu görülmektedir.

Grafik 3.4

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

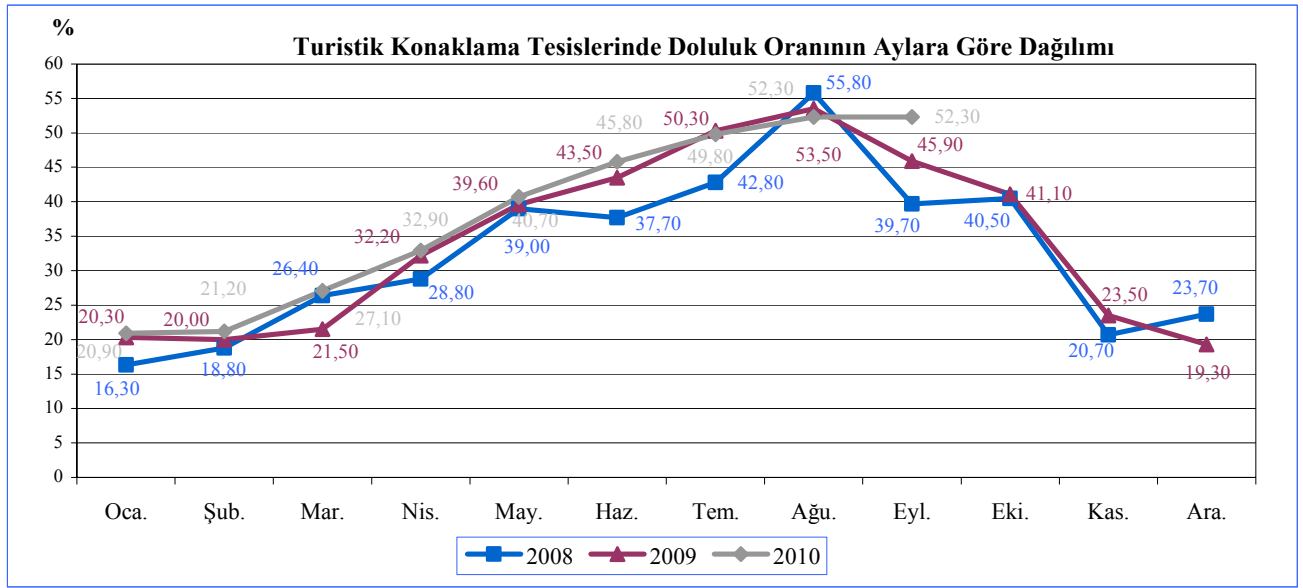
Grafik 3.5'te KKTC'de faaliyet gösteren turistik konaklama tesislerinde doluluk oranlarının aylara göre dağılımı gösterilmiştir.

Turizm sezonunun en canlı dönemi olan yılın üçüncü çeyreğinde turistik konaklama tesisleri doluluk oranları da artmaktadır. Buna göre 2010 yılı Nisan ayında yüzde 32,90, Mayıs ayında yüzde 40,70, Haziran ayında ise yüzde 43,40 oranında gerçekleşen doluluk oranlarının 2010 yılı Temmuz ayında yüzde 49,80, Ağustos

ve Eylül aylarında ise yüzde 52,30 oranında gerçekleştiği görülmektedir.

2009 yılı üçüncü çeyreğinde turistik konaklama tesislerinde ortalama yüzde 49,43 oranında gerçekleşen doluluk oranı, 2010 yılı aynı döneminde yüzde 2,04 puan artış göstererek dönemi ortalama yüzde 51,47 doluluk oranı ile kapatmıştır.

Grafik 3.5

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

4. BÜTÇE GELİŞMELERİ

2009-2010 Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları

KKTC 2010 mali yılı üçüncü çeyrek bütçe gerçekleştirmeleri bir önceki yılın aynı dönemine göre incelendiği zaman toplam bütçe gelirleri kaleminde yüzde 15,57, toplam bütçe giderleri kaleminde ise yüzde 9,50 artış yaşanmıştır. Buna göre 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde toplam gelirler 628,7 milyon TL olarak gerçekleşirken, bütçe giderleri toplamı 603,1 milyon TL'ye ulaşmış ve bir önceki yılın aynı döneminde açık veren kamu maliyesi bu çeyrek içinde 25,6 milyon TL fazla vermiştir.

Tablo 4.1

2009-2010 Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları

Milyon TL	2009		2010		Yüzde Değişim (%)
	Yıllık Gerçekleşme	Q3	Tadil Ödenek	Q3	
		Gerçekleşme		Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	2.509,8	544,0	2.728,8	628,7	15,57
Bütçe Giderleri	2.575,1	550,8	2.837,0	603,1	9,50
Bütçe Dengesi	-65,3	-6,7	-94,6	25,6	382,08

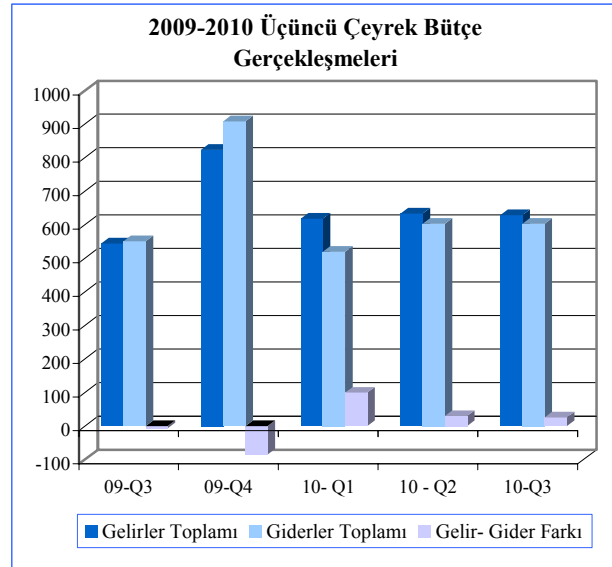
Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2010 yılı tamamı için öngörülen 2.728,8 milyon TL'lik bütçe gelirleri toplamının yüzde 23,04'ü üçüncü çeyrek içinde tahsil edilirken, 2010 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılması öngörülen 2.837,0 milyon TL'nin yüzde 21,25'i üçüncü çeyrek içinde kullanılmıştır.

Bütçe gelir ve gider gelişmeleri aşağıdaki grafikte çeyrekler itibarıyla verilmiştir. 2010 yılı üçüncü çeyreğinde hem gelir hem de gider kalemlerinde yukarıda belirtilen değişimler görülmektedir. Bu grafiğe göre 2009 ve 2010

yılları arasında göze çarpan temel farklılık bütçe gelir - gider arasındaki farklar toplamıdır. 2009 yılı son iki çeyreğinde de bütçe açık vermişken, 2010 yılı üçüncü çeyreğine kadar kamu maliyesinin fazla verdiği görülmektedir.

Grafik 4.1

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Gelirler

2010 mali yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15,57 artış göstererek 628,7 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili çeyrekler arasında meydana gelen artışın temelini vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla yaşanan yüzde 26,69 ve yüzde 28,82 oranlarındaki artışlar oluşturmuştur. Buna göre vergi gelirleri kalemi 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde 329,9 milyon TL'ye, vergi dışı gelirler kalemi 117,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2009 yılında ekonominin daralması ve ithalat rakamlarının büyük oranda gerilemesine bağlı olarak vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemleri 2008 yılına göre büyük düşüş göstermiştir. Buna göre 2010 yılı ile 2009 yılı arasında vergi ve vergi dışı gelirlerde yaşanan yüksek artışın baz etkisinden kaynaklandığı görülmektedir. Aynı dönemler içinde alınan bağış yardım ve

krediler kalemi ise yüzde 4,03 gerileme göstererek 181,0 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

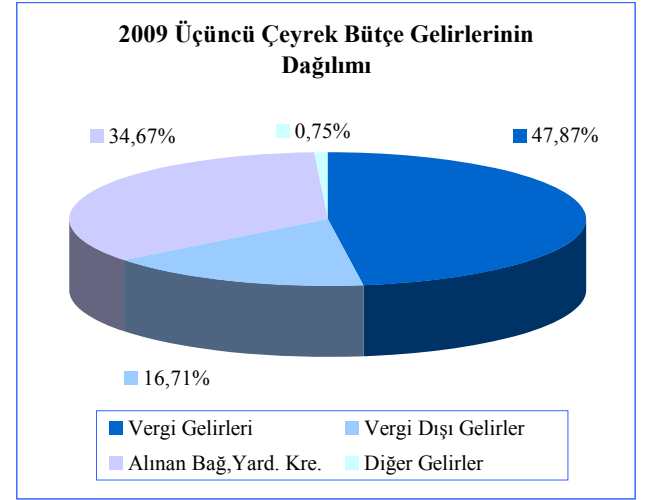
Tablo 4.2

Bütçe Gelirleri			
Milyon TL	2009 Q3	2010 Q3	Yüzde Değişim (%)
Vergi Gelirleri	260,4	329,9	26,69
Vergi Dışı Gelirler	90,9	117,1	28,82
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	188,6	181,0	-4,03
Diğer Gelirler	4,1	0,7	-82,92
Toplam	544,0	628,7	15,57

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

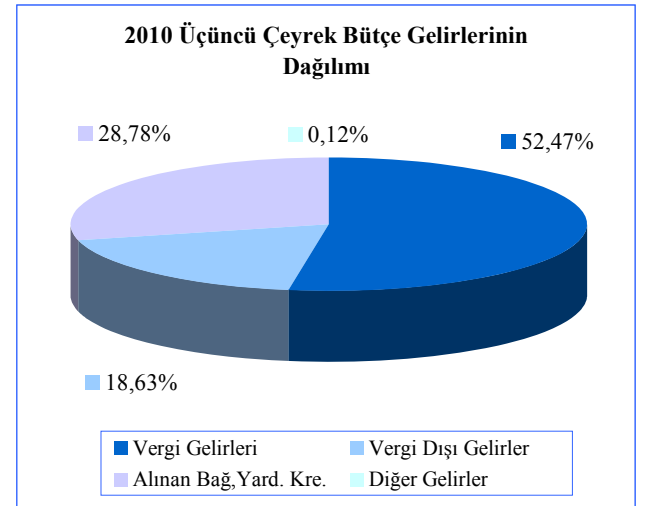
2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre alınan bağış yardım ve krediler kaleminde yaşanan gerilemeye ve vergi dışı gelirler kalemindeki artış hızının vergi gelirleri kalemindeki artış hızından daha yüksek olmasına bağlı olarak, toplam bütçe gelirleri alt kalemlerinin dağılımlarında da değişiklikler yaşanmıştır. Buna göre, 2009 yılı üçüncü çeyreği içerisinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 34,67 iken bu rakam 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 28,78'e gerilemiştir. Alınan bağış, yardım ve kredi kaleminin payının gerilemesine bağlı olarak vergi dışı gelirler kaleminin yüzde 16,71 olan payı yüzde 18,63 seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemler arasında vergi gelirlerinin toplam gelirler içindeki payı en büyük artışı göstererek yüzde 47,87'den yüzde 52,47'ye ulaşmıştır.

Grafik 4.2

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Grafik 4.3

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Giderler

2010 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,50 artış göstererek 603,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Yaşanan bu artışta en büyük katkıyı aynı dönemler arasında yüzde 23,57 oranında artış gösteren, bütçe giderleri içerisinde en büyük paya sahip, cari transferler kalemi yapmıştır.

Bütçe giderleri içerisinde en büyük paya sahip cari transferler kalemi 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 293,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönem içerisinde bir önceki yılın aynı dönemine göre 5,1 milyon TL artış gösteren personel giderleri kalemi ise 242,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Mal hizmet alım giderleri ise aynı dönemler arasında çok az artış göstermiş ve 30,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

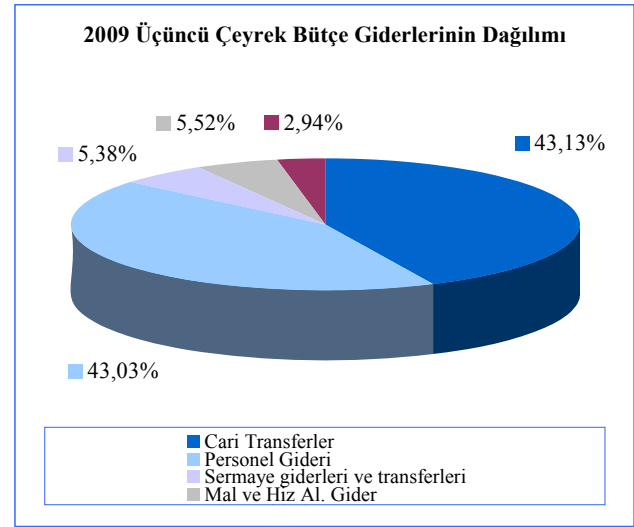
Tablo 4.3

Milyon TL	Bütçe Giderleri		Yüzde Değişim (%)
	2009 Q3	2010 Q3	
Cari Transferler	237,5	293,5	23,57
Personel Giderleri	236,9	242,1	2,20
Sermaye Giderleri ve Transferler	29,7	24,6	-17,17
Mal Hizmet Alım Giderleri	30,5	30,6	0,33
Diğer Giderler	16,2	12,3	-24,07
Toplam	550,8	603,1	9,50

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

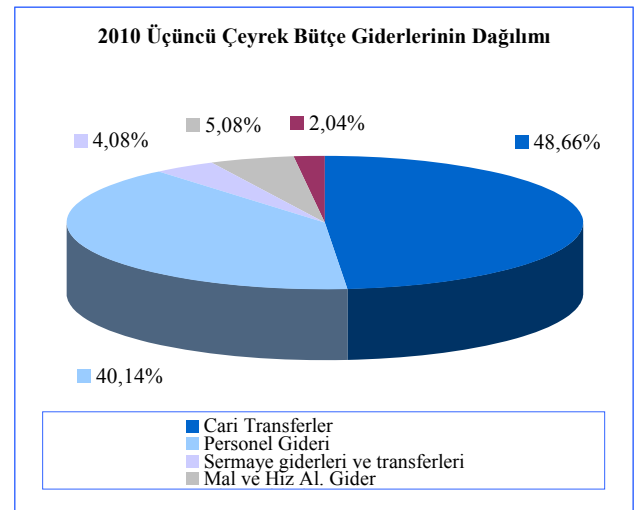
2010 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yaşanan değişimlerden sonra bütçe giderlerini oluşturan kalemlerin toplam giderler içerisindeki ağırlıkları değişim göstermiştir. Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı 2009 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 43,03 iken, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 40,14'e gerilemiştir. Personel giderleri kalemindeki gerilemeyi ise cari transferler kalemi payının artması karşılamıştır. 2009 yılı üçüncü çeyreği içinde bütçe giderleri toplamının yüzde 43,13'ünü oluşturan cari transferler kaleminin payı ise 2010 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 48,66 olmuştur. Bu değişikliklerle birlikte personel giderleri ve cari transferler kalemlerinin toplam bütçe giderleri içindeki payı yüzde 86,16'den yüzde 88,80'e yükselmiştir.

Grafik 4.4

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Grafik 4.5

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

Finansman Dengesi

Bütçe gelirlerinden TC kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 2009 yılı aynı dönemine göre yüzde 25,25 gerileme göstererek 104,2 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olan TC kredileri toplamı ise önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,83 gerilemiş ve 126,2 milyon TL olmuştur.

Finansman ihtiyacından fazlasının kredi olarak alınmasına bağlı olarak 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde bütçe fazlası oluşmuştur.

Vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla 69,5 milyon TL ve 26,3 milyon TL artış yaşanmasına bağlı olarak, yerel gelirler kaleminde aynı dönemler içinde yüzde 26,00 artış yaşanmış ve yerel gelirler toplamı 447,7 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2010 yılı üçüncü çeyreği içinde oluşan bütçe rakamlarına göre yerel gelirlerin bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 73,79 olmuştur. Aynı oran 2009 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 64,52 idi. 2010 yılı üçüncü çeyrek içinde oluşan 104,2 milyon TL tutarındaki finansman açığı, yerel gelirlerin yüzde 23,28'ine denk gelmektedir.

Tablo 4.4

Finansman Dengesi		
Milyon TL	2009 Q3	2010 Q3
Bütçe Gelirleri	411,3	502,5
1. Yerel Gelirler	355,3	447,7
Vergi Gelirleri	260,4	329,9
Vergi Dışı Gelirler	90,8	117,1
Sermaye Gelirleri ve Alacaklardan Tah.	4,1	0,7
2. Dış Yardımlar	56,0	54,8
TC Yardımları	56,0	54,8
Bütçe Giderleri	550,7	606,7
Personel Giderleri	237,0	242,0
Cari Transferler	237,5	293,5
Sermaye Giderleri	29,6	24,6
Diğer Giderler	46,6	46,6
Finansman Dengesi	-139,4	-104,2
Finansman	132,6	126,2
TC Kredileri	132,6	126,2
İç Borçlanma	-	-

Kaynak: Hazine ve Muhasebe Dairesi

2010 Mali Yılı Bütçe Yasa

KKTC 2011 mali yılı bütçe yasa tasarısı Bültenin basıma hazırlandığı sırada KKTC Cumhuriyet Meclisi'nde görüşülmekte idi. Meclise sunulan 2011 mali yılı bütçe yasa tasarısına göre bütçenin finansmanı için saptanan kaynaklardan 1.528,7 milyon TL mahalli gelir, 335,9 milyon TL fiyat istikrar fonu geliri, 32,2 milyon TL diğer fon gelirleri, 4,5 milyon TL döner sermaye geliri, 360,0 milyon TL T.C. yardımı ve 500,0 milyon TL TC kredisi ile birlikte toplam 2.761,3 milyon TL gelir öngörülmektedir. Gelir ve gider tahminleri arasındaki 293,3 milyon TL tutarındaki farkın ise iç kaynaklarla karşılanacağı bütçe yasa tasarısında yer almaktadır. Buna göre 2011 yılı için öngörülen toplam bütçe giderleri 3.054,6 milyon TL'dir.

2010 mali yılı bütçesi, Eylül ayı itibarıyla tadil ödenek miktarlarına bakıldığı zaman toplam bütçe gelir ve gider toplamının 2010 yılı tamamı için sırasıyla 2.728,8 milyon TL ve 2.837,0 milyon TL olduğu görülmektedir. 2011 bütçe yasa tasarısında öngörülen rakamlara göre bütçe gelir ve gider toplamlarında sırasıyla yüzde 1,19 ve yüzde 7,6 artış öngörülmektedir.

2010 yılı tamamı için 1.058,1 milyon TL olarak tadil edilen TC yardım ve krediler toplamının, 2011 yılı bütçe yasa tasarısında yüzde 18,72 azalarak 860,0 milyon TL'ye gerileyeceği öngörülmüştür.

5. PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı

Sektörde faaliyet gösteren banka sayısı 2010 yılının ikinci çeyreğinde olduğu gibi üçüncü çeyrek sonunda da 24'tür. Sektördeki 24 bankanın 2'si kamu mevduat bankası, 15'i özel

sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır. Eylül 2010 itibarıyla özel sermayeli bankaların toplam banka sayısı içindeki payı yüzde 62,50'dir. Özel sermayeli banka grubunu sırasıyla yüzde 29,17'lik payla şube bankalar ve yüzde 8,33'lük payla kamu mevduat bankaları izlemektedir.

Tablo 5.1

	Banka Sayısındaki Gelişmeler									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010
Kamu Mevduat Bankalar	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	16	16	15	15	15	15	15	15	15	15
Şube Bankalar	5	6	6	6	7	7	7	7	7	7
Toplam	24	25	23	23	24	24	24	24	24	24

Kaynak: KKTCCMB

Not : TMSF Bankaları, özel sermayeli bankalar grubunda gösterilmiştir.

Sektörde hizmet sunum birimi olan şube sayısı çeyrek dönemler itibarıyla değerlendirildiğinde, birinci ve ikinci çeyrekte önemli bir değişiklik görülmezken, üçüncü çeyrekte şube sayısı artmıştır. Şube sayısının banka gruplarına göre yüzde dağılımına

bakıldığında, özel sermayeli bankaların toplam şube sayısı içindeki payı Eylül 2010 sonunda yüzde 61,91, şube bankalarının yüzde 21,16 ve kamu mevduat bankalarının payı ise yüzde 16,93'tür.

Tablo 5.2

	Şube Sayısının Gelişimi ve Yüzde Dağılımı (%)									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010
Kamu Mevduat Bankalar	29	29	23	23	24	27	29	31	31	32
Özel Sermayeli Bankalar	87	88	83	83	95	111	120	117	117	117
Şube Bankalar	18	21	25	28	30	32	35	35	36	40
Toplam	134	138	131	134	149	170	184	183	184	189
Yüzde Dağılım (%)										
Kamu Mevduat Bankalar	21,64	21,01	17,56	17,16	16,11	15,88	15,76	16,94	16,84	16,93
Özel Sermayeli Bankalar	64,93	63,77	63,36	61,94	63,76	65,30	65,22	63,93	63,59	61,91
Şube Bankalar	13,43	15,22	19,08	20,90	20,13	18,82	19,02	19,13	19,57	21,16

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün personel sayısı Haziran 2010 - Eylül 2010 döneminde 4 kişi azalarak 2.428'den 2.424'e gerilemiştir.

Banka grupları bazında personel sayısı incelendiğinde, üçüncü çeyrek sonunda özel sermayeli bankalarda 1.444, kamu mevduat bankalarında 552 ve şube bankalarında 428 kişi çalışmaktadır.

Sektörün personel sayısı 2010 yılının dokuz aylık döneminde 16 kişi artarak 2.408 kişiden 2.424 kişiye yükselmiştir. İlgili dönemde personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde, kamu mevduat

bankalarında çalışan personel sayısı 10 kişi azalmasına karşın, özel sermayeli bankalar 11, şube bankaların ise 15 kişiye istihdam sağladığı görülmektedir.

Haziran 2010'da sektörün toplam personel sayısı içinde yüzde 59,43'üne sahip olan özel sermayeli bankaların payı Eylül 2010 sonunda yüzde 59,57'ye yükselmesine karşın, kamu mevduat bankalarının payı yüzde 22,94'den yüzde 22,77'ye gerilemiştir. Bu dönemde şube bankalarının toplam personel sayısı içindeki payı seviyesini korumuştur.

Tablo 5.3

	Personel Sayısı Dağılımı (%)									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Mart 2010	Haziran 2010	Eylül 2010
Kamu Mevduat Bankalar	866	941	857	491	518	558	562	560	557	552
Özel Sermayeli Bankalar	1.018	1.086	1.171	1.257	1.386	1.432	1.433	1.434	1.443	1.444
Şube Bankalar	209	249	269	296	345	382	413	427	428	428
Toplam	2.093	2.276	2.297	2.044	2.249	2.372	2.408	2.421	2.428	2.424
Yüzde Dağılım (%)										
Kamu Mevduat Bankalar	41,37	41,34	37,31	24,02	23,03	23,52	23,34	23,13	22,94	22,77
Özel Sermayeli Bankalar	48,64	47,72	50,98	61,50	61,63	60,37	59,51	59,23	59,43	59,57
Şube Bankalar	9,99	10,94	11,71	14,48	15,34	16,11	17,15	17,64	17,63	17,66

Kaynak: KKTTCMB

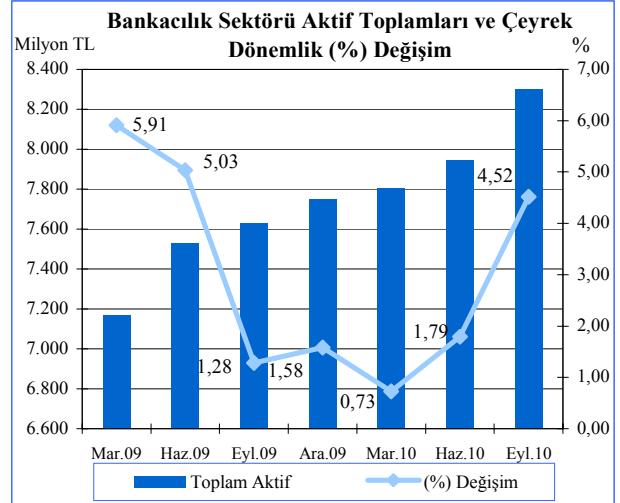
Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2009 yılsonuna göre yüzde 3,64 oranında artarak Eylül 2010 itibarıyla 8.030,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. İlgili dönemde likit aktifler yüzde 2,38 ve menkul değerler cüzdanı yüzde 22,08 azalmasına karşın brüt krediler yüzde 7,23 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönem incelendiğinde ise (Eylül 2009 - Eylül 2010) sektörün toplam aktiflerinin yüzde 5,28 oranında arttığı görülmektedir. Bu dönemde sektörün brüt kredileri yüzde 16,78, oranında artarken, likit aktifleri yüzde 0,37, menkul değerler cüzdanı ise yüzde 9,24 oranında azalmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduatın 2009 sonuna göre artış oranı Eylül 2010 sonunda yüzde 2,62 olmuştur. Bu dönemde, özkaynakların yüzde 14,49 oranında arttığı görülmektedir. Bir yıllık dönemde ise (Eylül 2009 - Eylül 2010) mevduatta yüzde 6,58, özkaynaklarda yüzde 14,32 oranında artış olmuştur.

2010 yılının ilk çeyreğinde yüzde 0,73 oranında büyüyen bankacılık sektörü toplam aktifleri ikinci çeyrekte yüzde 1,79 oranında üçüncü çeyrekte ise yüzde 4,52 oranında büyümüştür. 2009 yılının çeyrek dönemlerinde bu oranlar sırasıyla yüzde 5,91, yüzde 5,03, yüzde 1,28 ve yüzde 1,58'dir.

Grafik 5.1

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.4

Milyon TL	Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu								
	2009				2010			Yüzde Değişim (%)	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	12/09-09/10	09/09-09/10
Likit Aktifler	2.276,2	2.339,4	2.312,9	2.360,5	2.346,3	2.355,9	2.304,4	-2,38	-0,37
MDC	531,8	571,9	602,9	702,3	656,3	565,6	547,2	-22,08	-9,24
Krediler (Brüt)	3.516,5	3.647,7	3.648,7	3.973,7	4.015,1	4.189,4	4.260,8	7,23	16,78
Diğer Aktifler	845,8	972,2	1.063,1	711,5	786,9	833,4	917,7	28,98	-13,68
Toplam Aktif-Pasif	7.170,3	7.531,2	7.627,6	7.748,0	7.804,6	7.944,3	8.030,1	3,64	5,28
Mevduat	6.122,8	6.328,8	6.321,4	6.565,9	6.607,8	6.713,9	6.737,6	2,62	6,58
Diğer Pasifler	355,3	438,5	514,3	391,4	377,6	362,3	387,2	-1,07	-24,71
Özkaynaklar	692,2	763,9	791,9	790,7	819,2	868,1	905,3	14,49	14,32

Kaynak: KKTCCMB

2010 yılının üçüncü çeyreğinde sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük payı yüzde 53,06 oranı ile brüt krediler kalemi almaktadır. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 28,70 payla likit aktifler, yüzde 11,43 payla diğer aktifler ve yüzde 6,81'lik payla menkul değerler cüzdanı takip etmektedir.

Bankacılık sektörü yapısal dağılımı, bir yıllık dönemde likit aktiflerde, MDC'de ve diğer aktiflerde daralmaya karşın, brüt kredilerde genişleme olduğu görülmektedir. Bu dönemde brüt kredilerin toplam aktif içindeki payı yüzde 47,84 düzeyinden yüzde 53,06 düzeyine yükselirken, MDC yüzde 7,90 seviyesinden yüzde 6,81 seviyesine, likit

aktifler ise yüzde 30,32'den yüzde 28,70'e gerilemiştir.

Üçüncü çeyrek itibarıyla toplam pasifin yüzde 83,91'ni mevduat, yüzde 11,27'sini özkaynaklar ve yüzde 4,82'sini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Eylül 2009 - Eylül 2010 döneminde mevduatın toplam kaynak içindeki payı yüzde 82,88 düzeyinden yüzde 83,91 düzeyine, özkaynakların payı ise yüzde 10,38 seviyesinden yüzde 11,27 seviyesine yükselmiştir.

Tablo 5.5

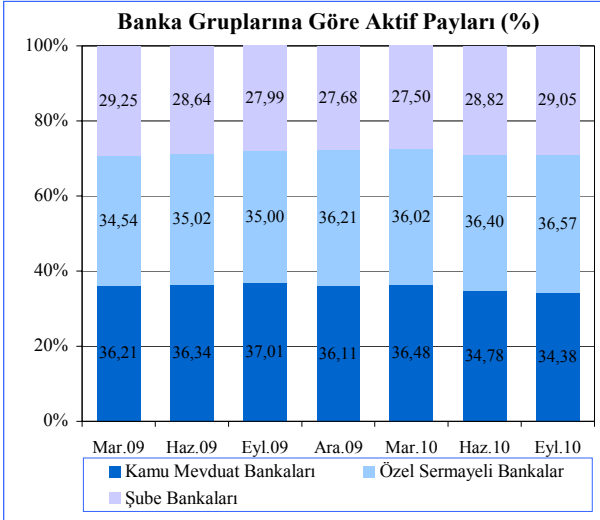
Aktif	Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Dağılımı (%)						
	2009				2010		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Likit Aktifler	31,74	31,06	30,32	30,47	30,06	29,66	28,70
MDC	7,42	7,59	7,90	9,06	8,41	7,12	6,81
Krediler (Brüt)	49,04	48,43	47,84	51,29	51,45	52,73	53,06
Diğer Aktifler	11,80	12,92	13,94	9,18	10,08	10,49	11,43
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif							
Mevduat	85,39	84,03	82,88	84,74	84,67	84,51	83,91
Diğer Pasifler	4,96	5,83	6,74	5,05	4,83	4,56	4,82
Özkaynaklar	9,65	10,14	10,38	10,21	10,50	10,93	11,27
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCMB

Banka grupları itibarıyla aktiflerin gelişimi incelendiğinde, şube bankalar grubu üçüncü çeyrek sonunda bir önceki çeyreğe göre yüzde 28,82 düzeyinden yüzde 29,05 düzeyine, özel sermayeli bankalar grubu yüzde 36,40 seviyesinden yüzde 36,57 seviyesine yükselmiştir. Kamu mevduat bankaları grubu ise yüzde 34,78 seviyesinden yüzde 34,38 seviyesine gerilemiştir.

Bir yıllık dönemde, (Eylül 2009 - Eylül 2010) banka grupları itibarıyla aktiflerin gelişimi incelendiğinde, özel sermayeli bankalar ve şube bankalar grubunda artışa karşın, kamu mevduat bankaları grubunda azalış olmuştur.

Grafik 5.2

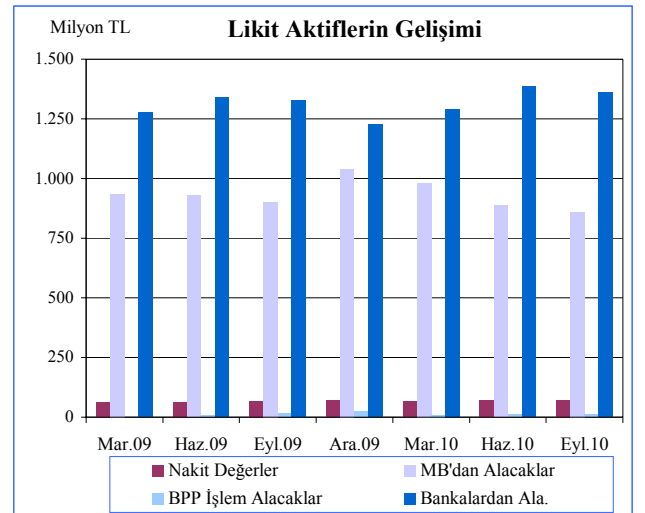
Kaynak: KKTCCMB

Likit Varlıklar

2010 yılının üçüncü çeyreği sonunda bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlem alacaklar kalemlerinin toplamı, bir önceki çeyreğe göre 51,5 milyon TL azalarak 2.355,9 milyon TL'den 2.304,4 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu dönemde Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 26,3 milyon TL, bankalardan alacaklarda 25,9 milyon TL azalış, nakit değerler kaleminde 1,1 milyon TL artış meydana gelmiştir.

2009 yılı üçüncü çeyrek sonunda 2.312,9 milyon TL olan likit aktifler, 2010 yılının aynı döneminde 8,5 milyon TL azalarak 2.304,4 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, nakit değerler 68,6 milyon TL'den 72,9 milyon TL'ye, bankalardan alacaklar kalemi 1.328,6 milyon TL'den 1.360,5 milyon TL'ye ulaşmıştır. BPP işlem alacaklar kalemi 14,2 milyon TL'den 11,1 milyon TL'ye, Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi ise 901,5 milyon TL'den 859,9 milyon TL'ye gerilemiştir.

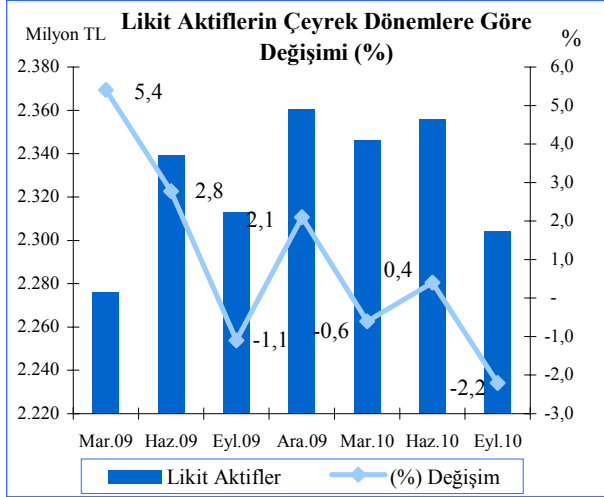
Grafik 5.3

Kaynak: KKTCCMB

İzleyen grafikten de görüleceği üzere, likit aktiflerde 2010 yılının birinci ve üçüncü çeyreğinde düşüş, ikinci çeyrekte ise artış olduğu görülmektedir.

Grafik 5.4

Kaynak: KKTCCMB

Brüt Krediler

Bankacılık sektörünün temel görevi finansal aracılık yapmaktır. Dolayısıyla, bankaların topladığı fonlar sayesinde kredilerde yarattığı gelişmeler takip edilmesi gereken önemli bir göstergedir. Eylül 2010 itibarıyla, kredilerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, geçmiş dönemlerde olduğu gibi işletme kredileri bir önceki çeyreğe göre 5,3 milyon TL artarak 1.972,2 milyon TL ile birinci sırada yer almaktadır. Bunu 1.182,9 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Bir yıllık dönemde (Eylül 2009 - Eylül 2010) döneminde işletme kredileri 1.680,2 milyon TL'den 1.972,2 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise 926,3 milyon TL'den 1.182,9 milyon TL'ye yükselmiştir.

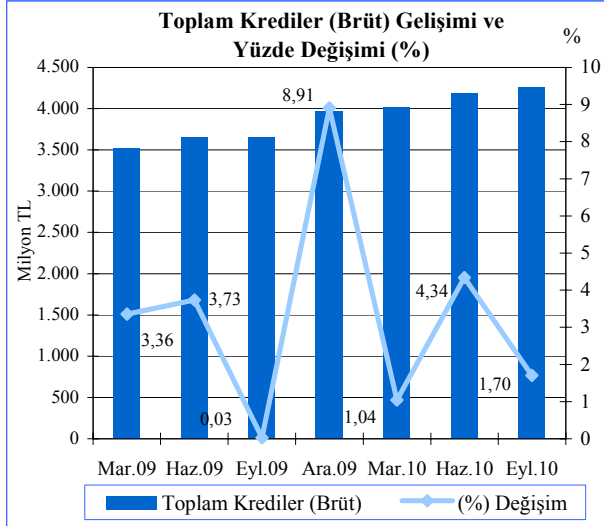
Tablo 5.6

Milyon TL	Kredilerin Sektörel Dağılımı						
	2009				2010		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
İskonto ve İştirak Senetleri	41,4	47,4	45,2	46,1	44,1	46,5	53,0
İhracat Kredileri	0,0	0,0	1,0	2,3	1,6	1,7	1,9
İthalat Kredileri	13,9	16,1	14,8	15,6	14,6	15,0	15,5
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Yatırım Kredileri	4,2	4,5	5,4	6,5	6,7	6,0	6,2
İşletme Kredileri	1.646,8	1.633,8	1.680,2	1.847,0	1.858,7	1.966,9	1.972,2
İhtisas Kredileri	17,2	11,4	10,5	16,4	21,6	20,2	15,8
Fon Kaynaklı Krediler	20,7	18,5	17,5	16,4	16,4	16,1	14,3
Tüketici Kredileri	868,5	916,0	926,3	989,2	1.054,5	1.151,6	1.182,9
Kredi Kartları	121,5	128,1	129,6	131,1	124,7	133,7	140,8
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KKTCMB Kaynaklı Krediler	2,9	4,2	7,4	6,3	7,6	6,1	4,4
KKTCMB Kaynaklı Aracılığıyla Kullanılan Kredileri	4,1	4,6	5,6	1,9	1,7	1,7	1,7
Diğer Krediler	459,5	501,3	413,1	439,5	421,0	371,0	400,7
Toplam Krediler	3.200,7	3.285,9	3.256,6	3.518,3	3.573,2	3.736,5	3.809,4

Kaynak: KKTCCMB

Bankacılık sektörün brüt kredileri grafikten de (Grafik 5.5) görüldüğü üzere 2009 yılının tüm çeyrek dönemlerinde artmış ve en güçlü artış yüzde 8,91 oranında dördüncü çeyrekte olmuştur. Brüt krediler Eylül 2010 sonunda ikinci çeyreğe göre yüzde 1,70 oranında genişlemiştir.

Grafik 5.5

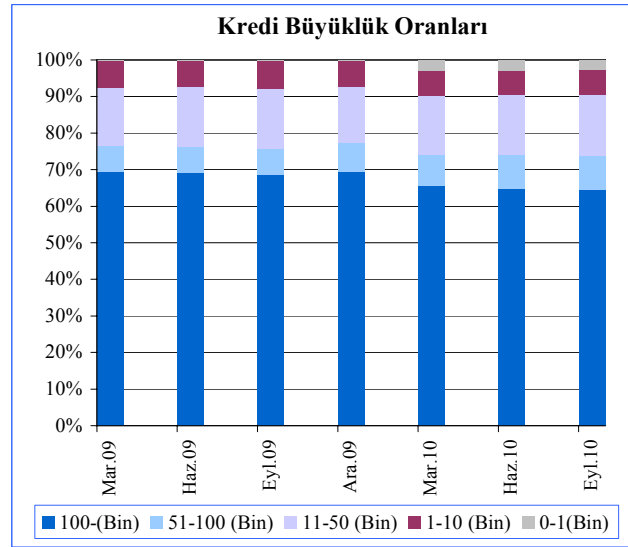

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi büyüklük oranlarına bakıldığında, Haziran 2010 sonunda yüzde 64,69 olarak gerçekleşen 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı Eylül 2010 itibarıyla 0,26 puan azalarak yüzde 64,43 olarak gerçekleşmiştir. İlgili dönemde kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 16,88 paya sahip 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise toplam kredilerin sırasıyla yüzde 9,25 ve yüzde 6,73'ünü oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise yüzde 2,71 payla 0-bin TL dilimidir.

Eylül 2009 - Eylül 2010 dönemi incelendiğinde, 100 bin TL'den büyük kredilerde azalışa karşın, diğer dilimlerde artış olmuştur.

Grafik 5.6

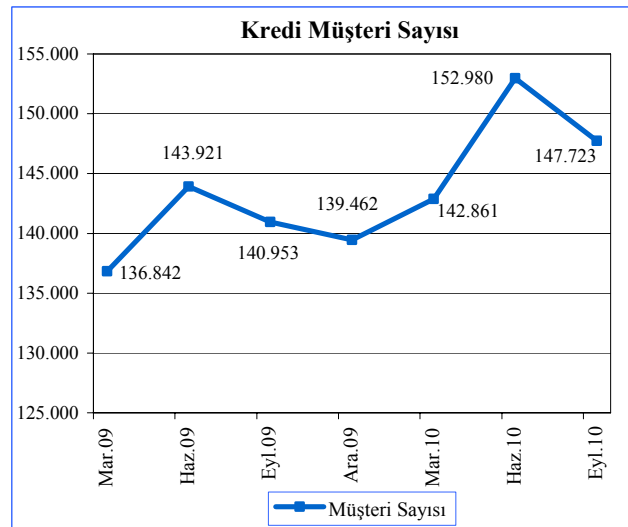

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün kredi müşteri sayısı 2010 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 5.257 kişi azalarak 152.980 kişiden 147.723 kişiye gerilemiştir.

Bankacılık sektörü kredi müşteri sayısı bir yıllık dönemde (Eylül 2009 - Eylül 2010) 6.770 kişi artarak 140.953 kişiden 147.723 kişiye yükselmiştir.

Grafik 5.7

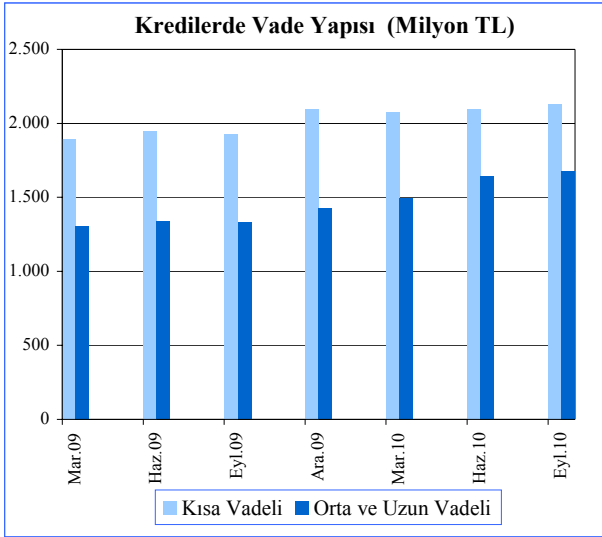

Kaynak: KKTCCMB

2010 yılının üçüncü çeyreği sonunda kısa vadeli krediler bir önceki döneme göre 36,1 milyon TL artarak 2.093,1 milyon TL'den 2.129,2 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler 36,8 milyon TL artarak 1.643,4 milyon TL'den 1.680,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kısa vadeli krediler bir yıllık dönemde (Eylül 2009 - Eylül 2010) 467,0 milyon TL orta ve uzun vadeli kredilerde ise 542,8 milyon TL artış olmuştur.

Grafik 5.8

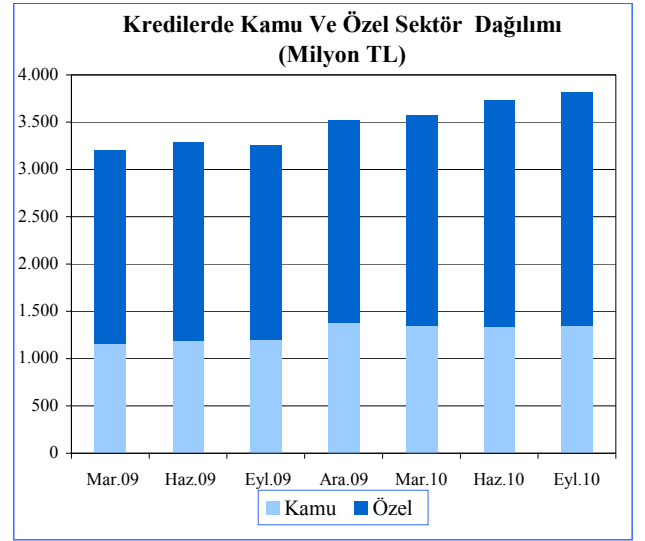

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörü toplam kredilerinin Eylül 2010 itibarıyla yüzde 64,65'i özel sektör, yüzde 35,35'i ise kamu kredilerinden oluşmaktadır. İlgili dönemde kamu kesimine verilen krediler bir önceki çeyreğe göre 7,0 milyon TL artarak 1.339,5 milyon TL'den 1.346,5 milyon TL'ye, özel kesime verilen krediler ise 65,9 milyon TL artarak 2.397,0 milyon TL'den 2.462,0 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu kesimine verilen krediler Eylül 2009'da 1.194,9 milyon TL iken Eylül 2010'da 1.346,5 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Bu dönemde özel kesime kullanılan krediler 2.061,8 milyon TL düzeyinden 2.462,9 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. İncelenen dönemde kamu kesimine verilen kredilerdeki artış hızı yüzde 12,69, özel kesime kullanılan kredilerin artış hızı ise yüzde 19,45'dir.

Grafik 5.9

Kaynak: KKTCMB

Mevduatlar

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat bir önceki çeyreğe göre 231,7 milyon TL artarak, Eylül 2010 dönemi itibarıyla 6.737,6 milyon TL düzeyine ulaşmıştır. Sektörün mevduat toplamı bir yıllık dönemde ise 416,2 milyon TL artış göstermiştir. Bu artış yüzde 6,58'e denk gelmektedir.

Mevduatın türlerine göre gelişimi incelendiğinde, en büyük payın geçmiş dönemlerde olduğu gibi Eylül 2010 itibarıyla 5.147,9 milyon TL'lik meblağ ve yüzde 76,40'lık payla tasarruf mevduatında yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 693,6 milyon TL ve yüzde 10,29'luk payla ticari mevduat, 579,1 milyon TL ve yüzde 8,59 payla resmi mevduat izlemektedir. 2009 yılının üçüncü çeyreği sonunda 4.873,2 milyon TL

bakiye arz eden tasarruf mevduatı 2010 yılının aynı döneminde 5.147,9 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

İlgili dönemde ticari mevduat 546,7 milyon TL'den 693,6 milyon TL'ye artmasına karşın, resmi mevduat 581,3 milyon TL'den 579,1 milyon TL'ye gerilemiştir.

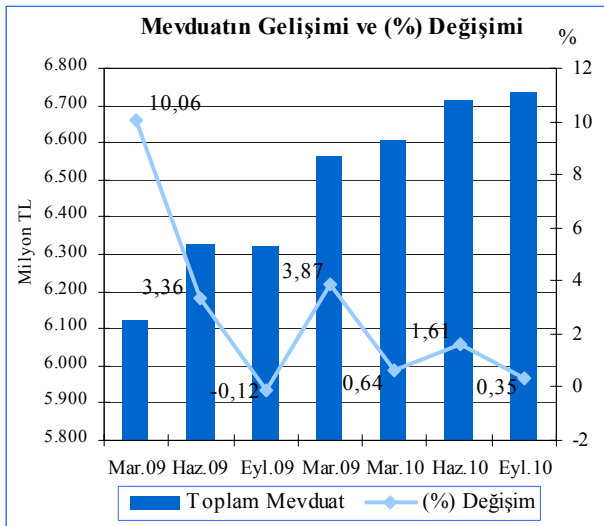
Tablo 5.7

Milyon TL	Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi						
	2009				2010		
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Resmi	565,3	582,0	581,3	615,0	630,9	518,0	579,1
Ticari	516,9	528,1	546,7	609,2	638,2	745,1	693,6
Tasarruf	4.723,5	4.905,2	4.873,2	5.025,0	5.022,7	5.123,1	5.147,9
Diğer	179,2	181,4	208,5	190,8	195,8	174,4	178,5
Bankalararası	137,9	132,1	111,7	125,9	120,2	153,3	138,5
Toplam Mevduat	6.122,8	6.328,8	6.321,4	6.565,9	6.607,8	6.713,9	6.737,6

Kaynak: KKTCMB

Sektör mevduatının gelişimi aşağıdaki grafikten görüldüğü üzere 2009 yılının üçüncü çeyrek dönemi hariç diğer dönemlerde artmış ve en yüksek artış yüzde 10,06 oranla yılın birinci çeyreğinde yaşanmıştır. Sektör toplam mevduatı Eylül 2010 itibarıyla bir önceki döneme göre yüzde 0,35 oranında genişleme göstermiştir.

Grafik 5.10

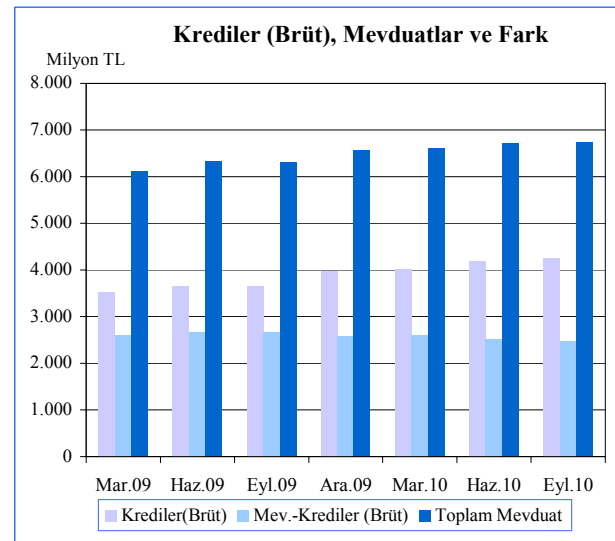

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasındaki fark miktar yönünden karşılaştırıldığı zaman, Haziran 2010 sonunda 2.524,5 milyon TL olan fark, Eylül 2010 sonunda 47,7 milyon TL azalarak 2.476,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Toplam mevduat ve brüt krediler arasındaki fark bir yıllık dönemde (Eylül 2009-Eylül 2010) 195,9 milyon TL azalma göstermiştir.

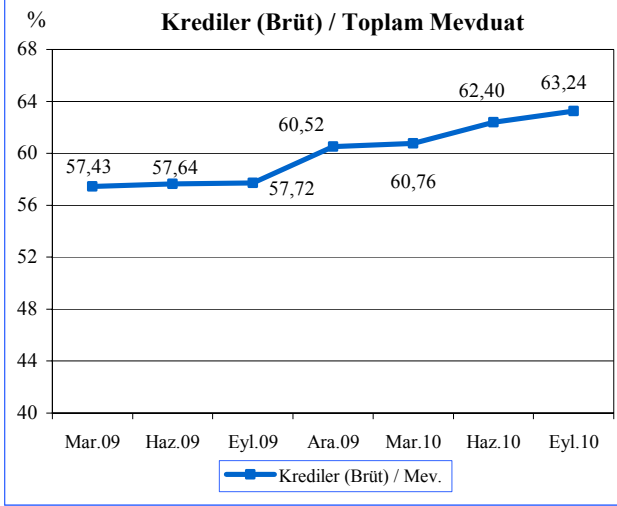
Grafik 5.11

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,84 puan artarak yüzde 63,24 oranında gerçekleşmiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 5,52 puan artmıştır.

Grafik 5.12

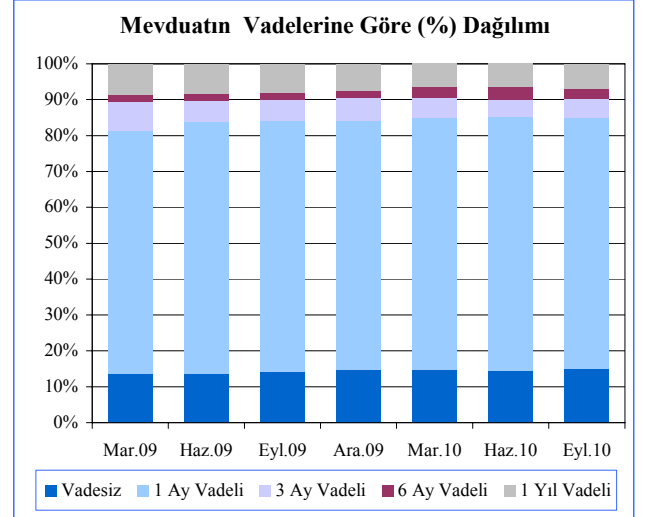
Kaynak: KKTCMB

Sektör mevduatının vade yoğunluğunun önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2010 sonunda bir önceki döneme göre 0,55 puan azalmasına rağmen yüzde 70,04'lük oranla bir ay vadeli mevduatta olduğu görülmektedir. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 14,95 oranla vadesiz mevduat, yüzde 6,82 oranla bir yıl vadeli mevduat, yüzde 5,09 oranla üç ay vadeli mevduat ve yüzde 3,10'lük oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Bir ay vadeli mevduatın vade yoğunluğu 2009 yılsonuna göre 0,84 puan, vadesiz mevduat 0,08 puan, altı ay vadeli mevduat 1,04 puan artmasına karşın bir yıl vadeli mevduatta 0,59 ve üç ay vadeli mevduatta 1,38 puan azalma olmuştur.

Vadesiz mevduat, bir ay vadeli mevduat ve altı ay vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payı bir yıllık dönemde (Eylül 2009-Eylül 2010) sırasıyla 0,79, 0,04 ve 1,08 puan artarken, üç ay vadeli mevduat ile bir yıl vadeli mevduatın payı ise sırasıyla, 0,73 ve 1,20 puan azalmıştır.

Grafik 5.13

Kaynak: KKTCMB

Özkaynaklar

Sektörün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre 37,2 milyon TL artarak 2010 yılının üçüncü çeyreği sonunda 905,3 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Özkaynaklar 2010 yılının dokuz aylık döneminde yüzde 14,51, bir yıllık dönemde ise (Eylül 2009-Eylül 2010) yüzde 14,32 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi toplamında 67,2 milyon TL artış olmuştur.

Tablo 5.8

Milyon TL	Özkaynakların Gelişimi						
	2009				2010		
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Ödenmiş Sermaye	410,5	494,0	495,3	525,1	528,6	562,3	562,5
Yedek Akçeler	96,2	93,3	93,3	97,9	101,8	107,6	107,6
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	3,4	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5	3,5
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	2,5	2,6	2,6	3,8	3,8	3,8	3,8
Dönem Karı (Zararı)	48,9	75,4	102,2	79,4	52,2	104,0	141,0
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	130,6	95,2	95,1	81,0	129,3	86,9	86,9
Toplam	692,1	763,9	791,9	790,6	819,2	868,1	905,3

Kaynak: KKTCCMB

Para Arzı

Eylül 2010 itibarıyla en dar tanımlı para arzı M1, Haziran 2010 dönemine göre yüzde 2,91 oranında artarak 1.126,9 milyon TL seviyesinden 1.159,7 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde 86,9 milyon TL artış olmuştur.

Haziran 2010 sonunda 6.404,1 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2010 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 0,30 oranında azalarak 6.385,2 milyon TL'ye gerilemiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 6,78 oranında artış göstermiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2010 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 45,8 milyon TL artarak 6.951,8 milyon TL'den 6.997,6 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bir önceki yılın aynı dönemine göre M3'te meydana gelen büyüme yüzde 5,41'dir.

Tablo 5.9

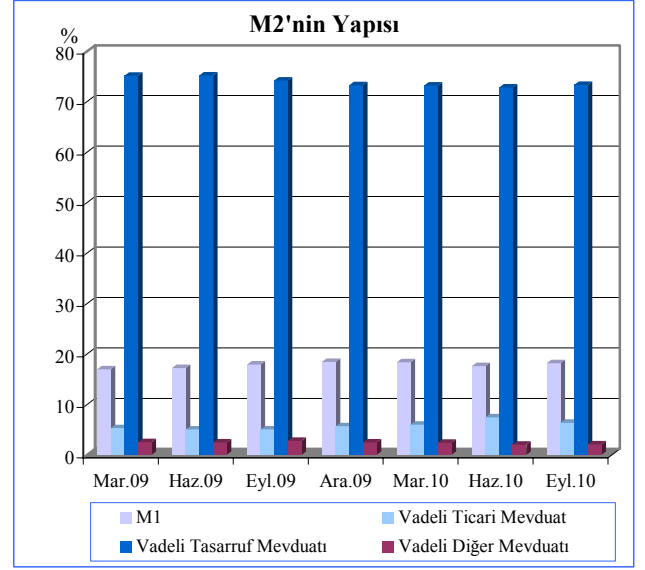
Yıllar	Para Arzı Verileri (Milyon TL)						
	Devre	M1	Yüzde Değişim (%)	M2	Yüzde Değişim (%)	M3	Yüzde Değişim (%)
2004		618,4	45,81	3.017,7	30,21	3.382,7	29,69
2005		695,9	12,53	3.382,8	12,10	3.848,9	13,78
2006		828,6	19,07	4.367,4	29,11	4.907,8	27,51
2007		859,5	3,73	4.620,4	5,79	5.138,7	4,70
2008		898,4	4,52	5.294,0	14,58	5.901,7	14,85
2009	I	978,9	8,96	5.748,5	8,59	6.368,0	7,90
	II	1.027,5	4,96	5.957,5	3,64	6.569,2	3,16
	III	1.072,8	4,41	5.979,5	0,37	6.638,6	1,06
	IV	1.141,1	6,37	6.182,2	3,39	6.831,1	2,90
2010	I	1.142,7	0,14	6.213,2	0,50	6.870,3	0,57
	II	1.126,9	-1,38	6.404,1	3,07	6.951,8	1,19
	III	1.159,7	2,91	6.385,2	-0,30	6.997,6	0,66

Kaynak: KKTCCMB

Eylül 2010 itibarıyla M2 para arzının yapısı incelendiğinde, en büyük payın önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 73,31 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla yüzde 18,16'lık payla M1, yüzde 6,42'lik payla vadeli ticari mevduat ve yüzde 2,11 oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

Vadeli tasarruf mevduatının M2'nin yapısı içindeki payı bir yıllık dönemde yüzde 74,23'den yüzde 73,31'e, vadeli diğer mevduat yüzde 2,77'den yüzde 2,10'a gerilemesine karşın M1 yüzde 17,95'den yüzde 18,16'ya vadeli ticari mevduat yüzde 5,05'den yüzde 6,42'ye yükselmiştir.

Grafik 5.14

Kaynak: KKTMB

6. FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

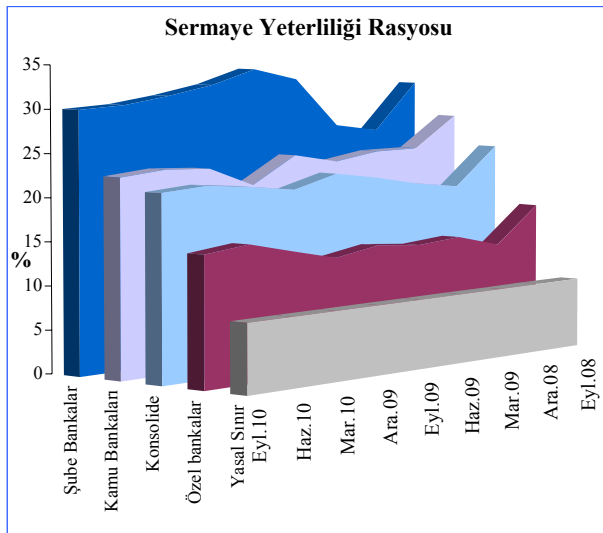
Sermaye Yeterliliği

Bankalarca yüzde 8 olarak uygulanan Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu (SYSR) Temmuz 2010 verileri itibarı ile yüzde 10 olarak değişmiştir. Bankaların sektörel bazda gelişimi incelendiğinde ise 2010 yılı üçüncü çeyreğinde asgari yasal oran olan yüzde 10,00'un üzerinde seyrettiği gözlenmektedir. Eylül 2010'da gerçekleşen konsolide Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu Haziran 2010'a göre 0,32 puan azalmıştır. Buna göre Haziran 2010 ve Eylül 2010 sonu itibarıyla gerçekleşen SYSR sırasıyla yüzde 21,76 ve yüzde 21,44'tür.

Eylül 2010 itibarıyla, kamu, özel ve şube bankalar bazında SYSR oranlarının sırasıyla yüzde 28,84, yüzde 15,02 ve yüzde 30,11 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu oranlar Haziran 2010 dönemi için sırasıyla yüzde 23,28, yüzde 15,59 ve yüzde 30,31 olmuştur.

Eylül 2010 itibarıyla, bir önceki çeyreğe göre konsolide SYSR'ye bakıldığında 0,32 puanlık azalış gözlenmiştir. Buna göre kamu, özel ve şube bankalarda sırasıyla 0,44, 0,57 ve 0,32 puanlık azalışlar gerçekleşmiştir.

Grafik 6.1

Kaynak: KKTCCMB

Eylül 2010 itibarıyla, yüzde 20 risk ağırlığına sahip varlıklar bir önceki çeyrek sonuna göre 5,8 milyon TL, yüzde 50 risk ağırlığına sahip varlıklarda ise 15,2 milyon TL ve yüzde 100 risk ağırlığı grubunda ise 141,3 milyon TL azalmıştır. Piyasa ve operasyonel risk toplamı ise, bir önceki çeyreğe göre 5,5 milyon TL azalarak 1.123.0 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6.1

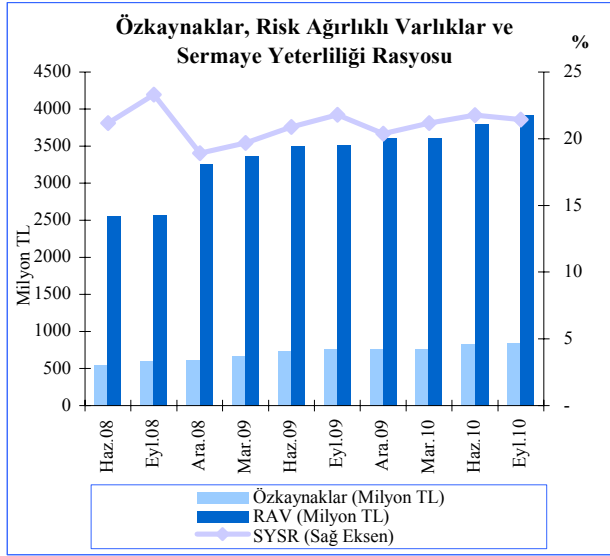
Risk Ağırlıklı Varlıklar					
Bin TL	Eyl. 09	Ara. 09	Mar.10	Haz. 10	Eyl. 10
% 0	-	-	-	-	-
% 20	285.576	274.580	280.601	297.736	291.935
% 50	520.202	546.168	535.714	571.069	555.798
% 100	1.704.376	1.691.446	1.679.941	1.799.826	1.941.213
Piyasa Riski + Operasyonel Riski	1.000.257	1.099.985	1.111.726	1.128.502	1.123.022

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2010 sonunda 3.797,1 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıklar toplamı, Eylül 2010 sonunda yüzde 3,02 oranında artarak 3.911,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde özkaynaklar toplamı Haziran 2010 ve Eylül 2010 için sırasıyla 826,1 ve 838,5 milyon TL gerçekleşerek yüzde 1,50 artış olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 6.2'de görüldüğü üzere 2010 yılı üçüncü çeyrekte SYSR hafif düşüş gösterirken risk ağırlıklı varlıklar yüzde 3,00 artmıştır. İlgili dönemde özkaynaklarda ise yüzde 1,50 artış gözlenmektedir.

Grafik 6.2

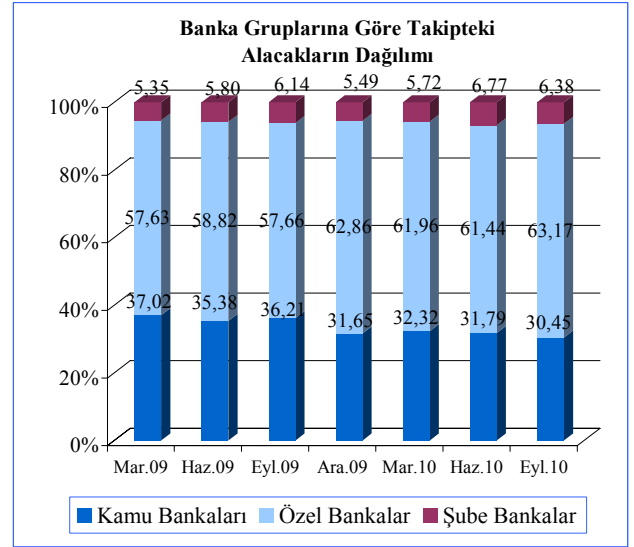

Not: Özkaynaklar, KKTC Bankalar Yasası, Madde 33 Altındaki Tebliğ'in 3. maddesine istinaden hesaplanmıştır.
Kaynak: KKTCMB

Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Eylül 2010 itibarıyla, tahsili gecikmiş alacak toplamları banka gruplarına göre incelendiğinde, kamu bankaları ile şube bankaları payında azalış, özel sermayeli bankalar grubu payında ise artış olduğu görülmektedir. Sektörün bütününe ait TGA'lar içinde özel bankalar yüzde 63,17 oranı ile en büyük paya sahiptir. Özel bankaları sırasıyla, yüzde 30,45 oran ile kamu bankaları ve yüzde 6,38 oranla şube bankaları takip etmektedir. Bir yıllık dönemde, özel bankaların sektör içindeki TGA payı yüzde 57,66'dan yüzde 63,17'ye ve şube bankalarının payı ise yüzde 6,14'den yüzde 6,38'e yükselmiştir. Kamu bankalarının payı yüzde 36,21'den yüzde 30,45'e gerilemiştir.

Grafik 6.3

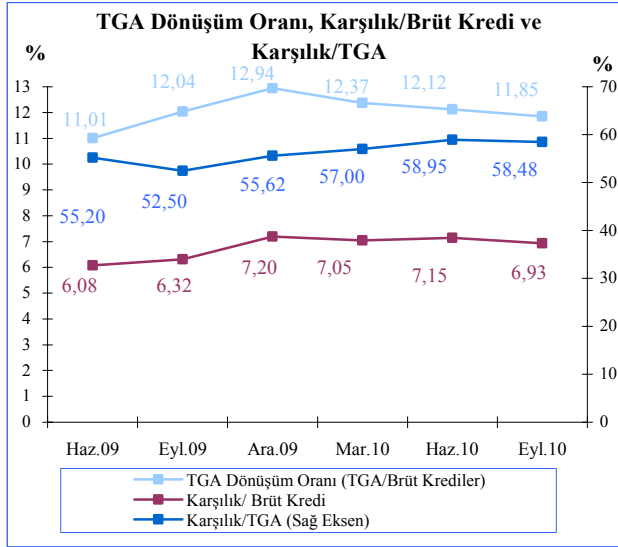
Kaynak: KKTCMB

Haziran 2010'da yüzde 12,12 olan takibe dönüşüm oranı 2010 yılı üçüncü çeyreğinde, yüzde 11,85 olarak gerçekleşmiştir. TGA dönüşüm oranı, bir yıllık dönemde yüzde 12,04'ten yüzde 12,12'ye yükselmiştir.

Eylül 2010 itibarıyla, Haziran 2010 sonunda yüzde 58,95 olan karşılıkların TGA'ya oranı hafif azalışla yüzde 58,48 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4'te görüldüğü üzere TGA dönüşüm oranının Haziran 2009'tan bu yana ilk defa bu çeyrekte yüzde 11,00'leri görmüştür. TGA ve kötü kredilerdeki azalıştan kaynaklı karşılıkların, brüt krediler ve TGA içindeki paylarının azaldığı görülmektedir.

Grafik 6.4

Kaynak: KKTCMB

Finansal Sağlık Göstergeleri

2010 yılı Eylül ayı itibarıyla seçilmiş finansal sağlık göstergeleri bir önceki döneme göre incelendiğinde gerek kredi artış hızında gerekse mevduatlardaki büyüme hızında yavaşlama görülmektedir. Brüt kredilerin toplam mevduat içindeki payı yükselirken, aktif içindeki payında hafif azalış gerçekleşmiştir.

2010 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2010 yılı ikinci çeyrek sonuna göre azalış göstererek yüzde 28,70 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 30,32 olarak gerçekleşmiştir.

Tahsili gecikmiş alacakların, brüt krediler içindeki payı 2010'un üçüncü çeyrek sonu itibarıyla bir önceki çeyreğe göre 0,22 puan azalarak yüzde 10,59 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde bu oran yüzde 10,74 olarak gerçekleşmiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren kredi/mevduat oranı bir önceki çeyreğe göre 0,84 puan artarak yüzde 63,24 olarak gerçekleşmiştir. Mevduatlardaki büyüme hızı Haziran 2010 sonunda yüzde 1,61 iken, bu oran Eylül 2010 sonunda yüzde 0,35 olarak gerçekleşmiştir.

Kredilerin bankacılık sektörü aktif toplamı içerisindeki payı Haziran 2010'da yüzde 51,78 iken bu oran Eylül 2010'da 0,03 puan azalarak yüzde 51,75 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde bu oran yüzde 47,84 olarak gerçekleşmiştir.

Kredilerin büyüme hızına bakıldığında ise 2010 Haziran sonunda 4,34'lük bir artış gözlemlenirken, Eylül 2010'daki çeyrek büyüme hızı yavaşlayarak yüzde 1,71 olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılı ikinci çeyreğinde finansal kaldıraç oranı 8,15 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2010'un üçüncü çeyreğinde 0,28 puan azalarak 7,87 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 6.2

Finansal Sağlık Göstergeleri (%)

Açıklama	2009		2010		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	30,32	30,47	30,06	29,65	28,70
SYSR	21,78	20,39	21,16	21,76	21,44
TGA / Brüt Krediler	10,74	11,46	11,00	10,81	10,59
Brüt Krediler / Mevduat	57,72	60,52	60,76	62,40	63,24
Brüt Krediler / Top. Aktifler	47,84	51,29	51,45	51,78	51,75
Kredilerdeki Büyüme Hızı	0,03	8,91	1,04	4,34	1,71
Mevduatlardaki Büyüme Hızı	-0,12	3,87	0,64	1,61	0,35
Finansal Kaldıraç*	8,63	8,80	8,53	8,15	7,87

* Finansal Kaldıraç: Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar
Kaynak: KKTCMB

2010 ikinci çeyrekte yüzde 1,25 olan sektör aktif karlılığı 2010'un üçüncü çeyreğinde yüzde 1,79'a ve özkaynak karlılığı yüzde 11,90'dan yüzde 16,72'ye artarken net faiz marjı ise yüzde 4,30'dan yüzde 4,40'a yükselmiştir.

Tablo 6.3

Aktif ve Özkaynak Karlılığı İle Net Faiz Geliri Rasyoları				
Açıklama	2009	2010		
	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Aktif Karlılığı ¹	1,30	1,26	1,25	1,79
Özkaynak Karlılığı ²	12,74	12,28	11,90	16,72
Net Faiz Marjı ³	4,07	4,26	4,30	4,40

¹ Aktif Karlılığı: Net Kar / Toplam Aktif

² Özkaynak Karlılığı: Net Kar / Toplam Özkaynak

³ (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTCMB

Finansal Sağlamlık Endeksi

KKTC'de faaliyet gösteren bankaların oluşturduğu yapının finansal sağlamlığını, konsolide riskini ve kırılma risklerini bileşik bir göstergeye indirgeyerek izlenebilmesi amacı ve seçilmiş rasyoların kullanılması ile Finansal Sağlamlık Endeksi oluşturulmuştur. Bu endeks, bankacılık sektöründeki risk ve kırılma risklerini en iyi yansıtacak rasyoların kullanılması sonucunda ayrı ayrı oluşturulan aktif kalitesi, likidite, karlılık, ve sermaye yeterliliği alt endekslerinin ortalamalarının alınmasıyla elde edilmiştir.

KKTC bankacılık sektörünün sağlamlığını, risklerini ve kırılma risklerini ortaya koyabilmek üzere KKTC Merkez Bankası tarafından oluşturulan bu endeks sonuçları sektörün gidişatına bir yol gösterici olarak algılanmalıdır.

Bu gösterge, sektör ve KKTC ekonomisi ile ilgili yapılan analiz ve yorumlara ışık tutması amacıyla yayınlanmıştır. Oluşturulan bu endekse tek başına bakılarak sektörle ilgili olumlu ya da olumsuz yargı ve sonuçlara ulaşılması mümkün olmayacaktır.

Finansal Sağlamlık Endeksi'nin elde edilmesi için oluşturulan alt endekslere ulaşılırken rasyolar önceden belirlenen ağırlıklara göre kullanılmaktadır. Bu alt endeksler ve kullanılan rasyoların ağırlıkları aşağıdaki kutuda verilmektedir.

Kutu-1

Finansal Sağlık Endeksi Değişkenleri			
	Finansal Sağlık Göstergeleri	Endekse Etkinin Yönü	Ağırlık
Aktif Kalitesi	Brüt Takipteki Alacaklar / Brüt Kredi	Negatif	0,33
	Net Takipteki Alacaklar / Özkaynaklar	Negatif	0,33
	Duran Aktifler ¹ / Toplam Aktifler	Negatif	0,33
Likidite	Likit Aktif ² / Toplam Aktif	Pozitif	1,00
Karlılık	Net Kar / Toplam Aktif	Pozitif	0,50
	Net Kar / Özkaynaklar	Pozitif	0,50
Sermaye Yeterliliği	Serbest Sermaye ³ / Toplam Aktif	Pozitif	0,50
	SYSR	Pozitif	0,50

¹ Duran Aktifler; iştirak, bağlı ortaklık, elden çıkarılacak kıymetler, sabit kıymetler ve net takipteki alacaklar toplamından oluşmaktadır.

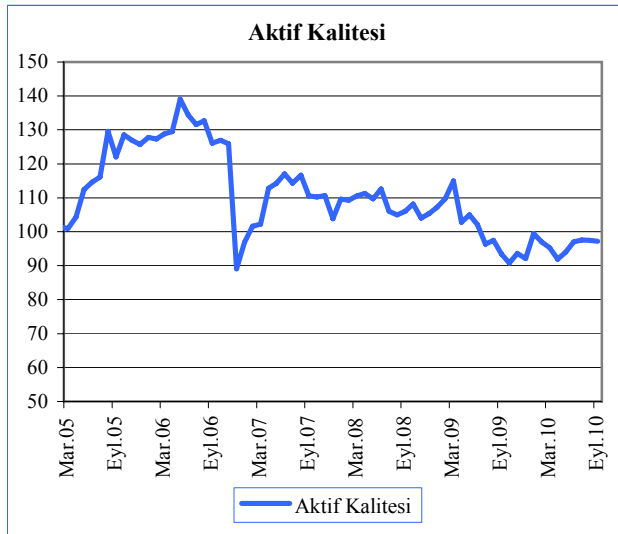
² Likit Aktifler; nakit değerler, Merkez Bankası, Piyasalar, bankalar ve ters repo işlemlerinden alacaklar toplamından oluşmaktadır.

³ Serbest sermaye, özkaynak tutarından duran aktiflerin çıkarılmasıyla hesaplanmaktadır.

Finansal sağlık endeksi oluşturulurken yukarıda (Kutu-1) verilen dört alt endeks kullanılmaktadır. Finansal Sağlık Endeksini oluşturan alt endeksler aşağıda sırası ile incelenmiştir.

Aktif Kalitesi Endeksi: 2010 yılı Haziran ayı itibarıyla 97,02 seviyesinde gerçekleşen endeks, 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde durağan bir seyir izlemiş ve Eylül ayı itibarıyla 97,13 seviyesinde gerçekleşmiştir.

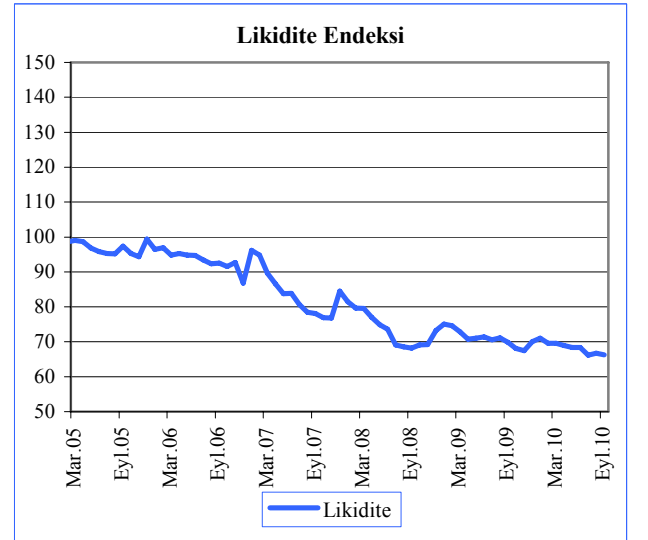
Grafik 6.5

Kaynak: KKTCCMB

Likidite Endeksi: 2010 yılı ikinci çeyreği içinde paralel bir seyir izleyen likidite endeksi 2010 yılı üçüncü çeyreği içinde düşüş göstermiş ve 66,32 seviyesinde gerçekleşmiştir.

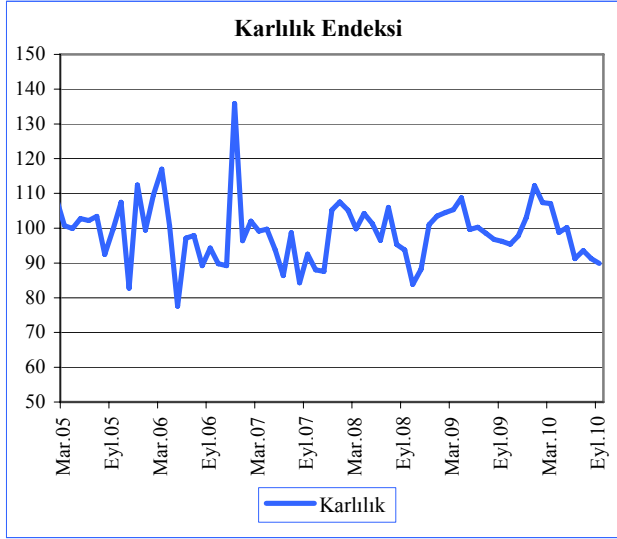
Grafik 6.6

Kaynak: KKTCCMB

Karlılık Endeksi: Alt endeksler arasında en yüksek oynaklığa sahip karlılık alt endeksinin 2010 yılı ikinci çeyreği içinde gösterdiği düşüş, üçüncü çeyrekte de devam etmiş ve Eylül ayı itibarıyla 89,94 seviyesine gerilemiştir.

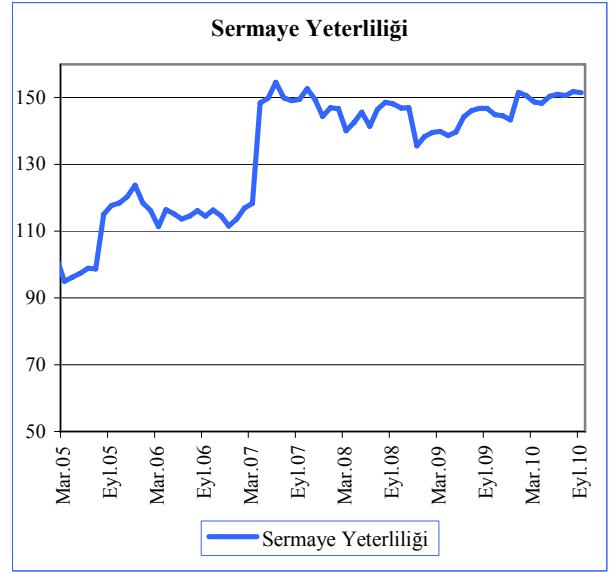
Grafik 6.7

Kaynak: KKTCCMB

Sermaye Yeterliliği Endeksi: 2010 yılı ikinci çeyreği sonu itibarıyla bankacılık sektörünün 2010 yılı birinci çeyreğine göre sermaye yeterliliği standart rasyosunda yaşanan artışla birlikte ulaştığı seviyesini 2010 yılı üçüncü çeyreği içindedeki korumuş ve 151,50 seviyesinde gerçekleşmiştir.

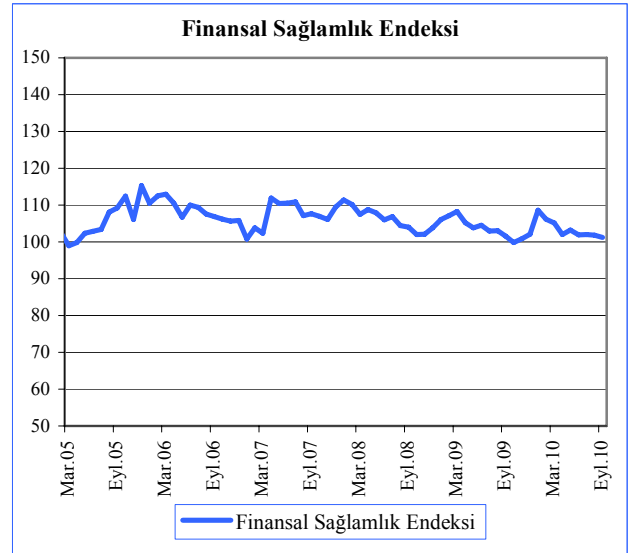
Grafik 6.8

Kaynak: KKTCCMB

Finansal Sağlamlık Endeksi: 2010 yılı ikinci çeyrek sonunda 101,93 seviyesinde gerçekleşen Finansal Sağlamlık Endeksi, Eylül ayı sonu itibarıyla çok az gerileme göstererek 101,22 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.9

Kaynak: KKTCCMB

7. İKTİSADİ YÖNELİM VE BEKLENTİ ANKETİ

Temmuz - Eylül 2010 Dönemi

KKTC Merkez Bankası'nın üç aylık piyasa yönelim ve beklenti anketinin 2010 üçüncü çeyrek dönemi (Temmuz-Eylül) yönelim ve dördüncü çeyrek (Ekim-Aralık 2010) dönemine yönelik beklenti anket sonuçları toplam 100 firma yöneticisi ile telefon anketi yoluyla görüşülerek elde edilmiştir.

Çalışmanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bugüne kadar düzenli olarak yapılmamış olan ve çeyrek dönemler itibarı ile piyasalarda yaşanan gelişmelerin ve beklentilerin ölçülmesi üzerine dayanmaktadır. Çalışma bir önceki üç aylık döneme ait gerçekleştirmelerin ölçülmesi yanında, takip eden üç aylık döneme ait beklentilerin ölçülmesini de içermektedir. Bu yönüyle çalışma hem geçmiş dönem sonuçlarını hem de gelecek döneme ait beklentileri bir araya toplayarak ekonominin genel seyri hakkında bir yapı ortaya koymayı amaçlamaktadır. Kuşkusuz bu yönde elde edilecek her türlü sonuç ve veri ileride oluşturulacak politika ve kararlara da yol gösterici olabilecektir.

Çalışma üçer aylık dönemleri kapsayacak şekilde yılda dört kez tekrarlanmaktadır. Her dönem için geçmiş üç aylık dönemdeki gerçekleştirmeler ile içinde bulunulan üç aylık döneme ait beklentiler sorulmaktadır. Geçtiğimiz dönem içerisinde yapılan anketlerde işletmelere Temmuz-Eylül 2010 dönemindeki gerçekleşme sonuçları ile Ekim-Aralık 2010 dönemine ait beklentileri sorulmuştur. Çalışmada işletmelerin üretim, finansman ve istihdam alanındaki yönelimlerini belirlemeye yönelik ve bir önceki döneme ait gerçekleşme sonuçlarına yönelik soruların cevap seçenekleri "azaldı - değişmedi - arttı" şeklinde ayrıştırılarak puanlanmaktadır. Her soru ayrı ayrı puanlanırken daha sonra aynı konu başlığı altındaki soruların toplamından o bölüme ait genel bir bölüm puanı elde edilmektedir. Olumlu gelişme ve beklentiler 3 puanla,

değişmeyen durumlar 2 ve olumsuz gelişmeler ve beklentiler ise 1 puanla değerlendirilmiştir. Bu nedenle her soru ve gruba ait puanlar 1 ile 3 arasında değişmektedir. Bu nedenle 3 üzerinden 1 ve 1'e yakın değerler olumsuz gerçekleşme ve beklentileri, 3 ve 3'e yakın değerler olumlu gerçekleşme ve gelişmeleri ifade etmektedir. 2 civarındaki puanlarsa genelde değişmeyen ve daha durağan bir durumu ifade etmektedir. Ancak anket her üç aylık dönemlerde sürekli yapıldığından dolayı oluşacak seri ile genel eğilimlerin ne yönde değiştiğini veya değişmesinin beklendiğini de takip etmek mümkün olabilmektedir.

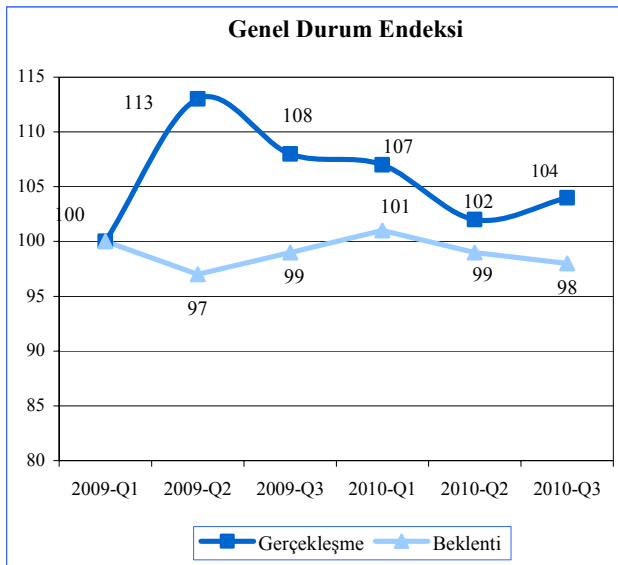
İşletmelerle ilgili olarak sorgulanan üç temel alan dışında, genel makroekonomik beklentileri ölçebilmek adına işletme sahiplerine yıl sonu döviz kuru, enflasyon ve sektörel gelişme beklentileri de sorulmaktadır. Anketler, önceden belirlenen işletmelerin üst düzey sorumlu yöneticileri ile telefon anketi yöntemi ile yapılmıştır. Ankete seçilen işletmeler tamamen rassal yöntem ile ve sektörel olarak milli gelir oluşumundaki sektör paylarına göre belirlenmiştir.

Sonuçlar

- İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi 2010 üçüncü çeyrek sonuçları ekonomideki daralma eğiliminin yavaşlamakta olduğu yönündedir.
- Son üç çeyrekte gözlemlenen ekonomik gerileme bu çeyrekte de devam etmiştir. İşletmelerin Nisan-Haziran 2010 dönemindeki üretim, finansman ve istihdam alanlarındaki performansları sonucu hesaplanan Gerçekleşme Endeksi 102 seviyesine gerilemiştir.
- 2009 yılı ikinci çeyrek döneminden bu yana gerilemeye devam eden Genel Durum Endeksi üç çeyrek aradan sonra ilk kez çok az da olsa artış eğilimi göstermiştir.

- Bir sonraki döneme ait beklenti değerlerinden elde edilen Genel Beklenti Endeks değerleri ise son iki çeyrekte gerilemeye devam etmektedir. 2009 yılı birinci çeyrek dönemden bu yana (neredeyse iki yıldır) ciddi bir gelişme veya gerileme göstermeyen Genel Beklenti Endeks'i ekonomik aktörlerin henüz ciddi bir toparlanma beklemediğini göstermektedir.

Grafik 7.1

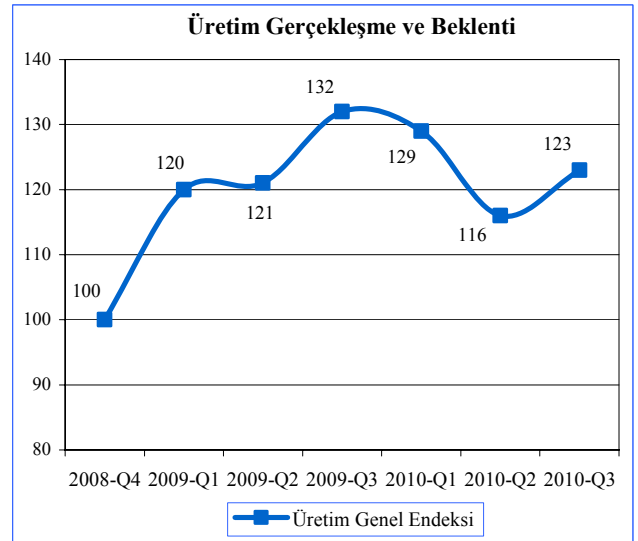

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

1. Üretim: Bu bölümde işletmelerin üretimleri ile ilgili sorular sorularak son üç aylık dönemde üretimle ilgili gerçekleştirmeler ile içinde bulunulan dönem sonu ile ilgili beklentiler sorgulanmaktadır. Tüm sektörlerle sorulan bu soru grubunda ayrıca üretimi kısıtlayan altı faktörü de değerlendirmeleri istenerek, hangi faktörün hangi sektörde daha etkili olduğu tespit edilmeye çalışılmaktadır. Yine bu bölüm kapsamında yurtdışına ihracat ve satış yapan sanayi ve inşaat sektörü temsilcilerine yurtdışı talep düzeyleri de sorulmaktadır. Tüm bu sorulara verilen cevaplarla Üretim Genel Endeksi hesaplanarak hem geçmiş üç aylık dönemle ilgili gerçekleşme, hem de gelecek çeyrekle ilgili beklentiler ölçülmeye çalışılmaktadır.

2010 üçüncü çeyrekte üretim genel endeks değeri 116 seviyesinden 123 seviyesine çıkmıştır. 2010 ilk çeyrekte 129 olarak ölçülen endeks ikinci çeyrekte gerilerken bu çeyrekte hafifte olsa bir artış göstermiştir. Bu kısıtlı artışa rağmen Endeks geçen yılın aynı döneminin (2009-III) altında bir değere sahip durumdadır.

Grafik 7.2

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

1.a. Üretim ve Satışlar: Ekonomideki gelişmeleri en iyi yansıtan göstergelerden biri üretim ve satışlarla ilgili gerçekleşme sonuçlarıdır. Ankete katılan işletmelerin satışlarının azalmakta olduğunu ifade edenlerin oranında bir önceki çeyreğe göre azalma olduğunu bildiren işletme oranı yüzde 50'den yüzde 39'a gerilemiştir. Artış olduğunu belirten işletme oranında son bir yıldır artış gözlemlenmemiştir. Ancak 2010 son çeyreğinde satışlarının artacağını bekleyen işletme oranında artış görülmüştür. Özellikle küçük işletmelerde beklentinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 7.1

Üretim ve Satışlar (%)				
	Tem.-Eyl. 2009	Oca.-Mar. 2010	Nis.-Haz 2010	Tem.-Eyl. 2010
Arttı	25	30	26	25
Değişmedi	50	37	24	36
Azaldı	25	33	50	39

Not: Oranlar işletmelerin dağılımlarını göstermektedir.

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

İşletmelerden, üretimlerini en çok kısıtlayan altı faktörü önem sırasına göre sıralamaları istenmektedir. Bu faktörler arasında ikinci çeyrekte olduğu gibi kamu kaynaklı bürokratik sorunlar en etkili olduğu görülmektedir. Bürokratik sorunlar ve talep yetersizliğini takiben, sırasıyla maliyet artışları, mali imkansızlıklar ile Teknoloji ve altyapı eksiklikleri de üretimi kısıtlayan diğer faktörler olarak sıralanmıştır. Ayrıca maliyet artışlarının küçük ölçekli işletmelerin üretimlerini büyük ölçekli işletmelere göre daha fazla kısıtladığı da istatistiksel olarak tespit edilmiştir.

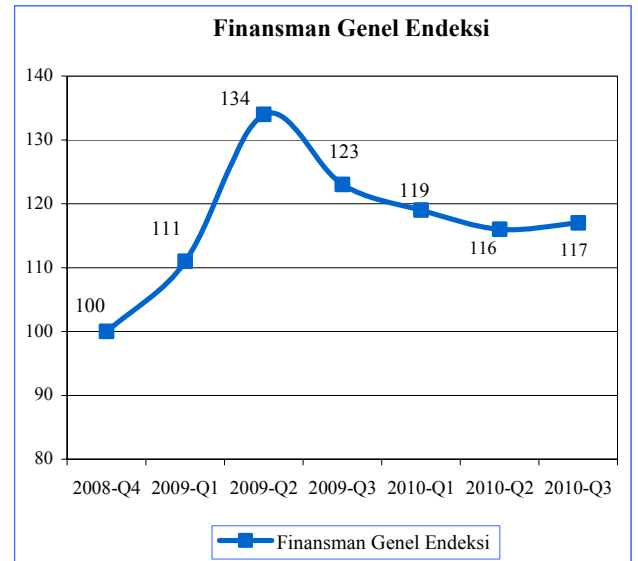
Tablo 7.2

Üretimi Kısıtlayan Faktörler				
	Tem.-Eyl. 2009	Oca.-Mar. 2010	Nis.-Haz 2010	Tem.-Eyl. 2010
Bürokratik Sorunlar	4,86	3,77	5,08	4,84
Talep Yetersizliği	5,13	5,25	4,80	5,07
Maliyet Artışları	4,33	4,15	4,78	4,65
Mali İmkansızlıklar	4,12	3,66	4,53	4,5
Teknolojik Altyapı Eksikliği	4,51	3,38	4,37	3,91
Hammadde Yetersizliği	3,58	2,42	3,63	3,53
İş Gücü Yetersizliği	3,26	2,82	2,94	3,11

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2. Finansman: Bu bölümde işletmelere finansman başlığı altında satış fiyatları, tahsilat oranları, kredi kullanımı, ödeme vadeleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Her soru ile ilgili ayrı endeks değeri hesaplandığı gibi alt başlıklara yönelik sonuçlar ve değerlendirmeler de yer almaktadır. Yukarıda belirtilen alt başlıkların birleşiminden elde edilen Finansman Genel Endeks değeri Temmuz-Eylül 2010 döneminde 117 olarak ölçülmüştür. Bir önceki çeyrekte 116 olan endeks değerinin hemen hemen değişmediğini, geçen yılın aynı dönem (2009-III) değerinin (123) ise altında olduğu görülmektedir. Finansman Genel Endeks değerindeki yatay seyrin, işletmelerin finansman konusundaki değerlendirmelerinde iyileşme gözlemlenmediğini ifade etmektedir. Alt başlıklardaki durum aşağıdaki bölümlerden takip edilebilir.

Grafik 7.3

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2.a. Satış Fiyatları: İşletmelerin ürün veya hizmet satış fiyatlarının bir önceki dönemde ne yönde değişim gösterdiğine dair elde edilen cevaplardan, satış fiyatlarının çok önemli oranda değişmediği görülmektedir. Satış fiyatlarının değişmediğini belirten işletme oranlarında son bir yılda neredeyse pek fazla değişiklik olmadığı görülmektedir. Geçen yılın

aynı dönemde işletmelerin yüzde 19'u satış fiyatlarının düşmekte olduğunu bildirirken, Temmuz-Eylül 2010 döneminde bu oran yüzde 30 seviyesine yükselmiştir. Satış fiyatlarının arttığını ifade eden işletmelerin oranıysa yüzde 13 seviyesinde kalmıştır.

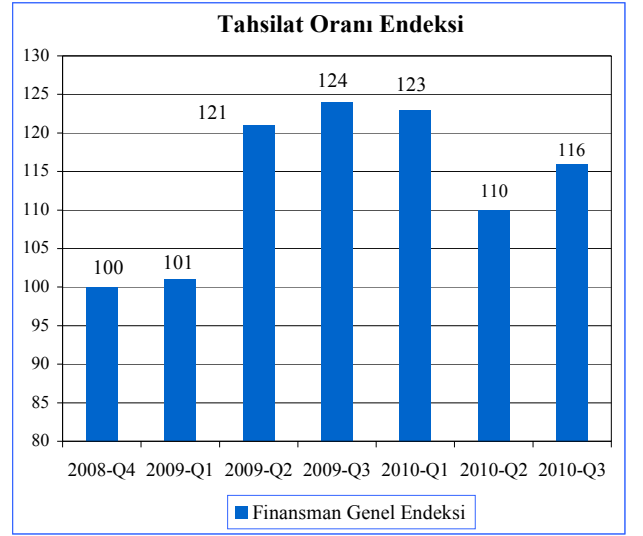
Tablo 7.3

Satış Fiyatları (%)				
	Tem.-Eyl. 2009	Oca.-Mar. 2010	Nis.-Haz. 2010	Tem.-Eyl. 2010
Arttı	12	17	16	13
Değişmedi	69	64	61	57
Azaldı	19	19	23	30
Endeks	115	118	118	112

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2.b. Tahsilat Oranları: İşletmelerin bir önceki dönemde gerçekleştirdikleri tahsilat oranları ile ilgili sonuçlara bakıldığı zaman bir önceki çeyreğe göre kısmi bir iyileşme olduğu ancak geçen yılın aynı dönemdeki oranların gerisinde bulunduğu görülmektedir. Geçen yılın aynı döneminde tahsilat oranları ile ilgili endeks değeri 124 iken bu yıl 116 olarak ölçülmüştür. Ankete katılan işletmelerin yüzde 50'si tahsilatlarında azalma olduğunu ifade etmiştir. Bu oran bir önceki çeyrekte yüzde 60 seviyesinde idi.

Grafik 7.4

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2.c. Ödenme Vade Süreleri: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketinde işletmelere hem yaptıkları satışlarla ilgili ödenebilme vade süreleri, hem de kendi alımlarında karşılaştıkları ödeme süreleri sorulmaktadır. Aşağıdaki tablodan işletmelerin müşterilerine uyguladıkları satış vadeleri ile ilgili sonuçlar görülmektedir. Bu sürelerdeki uzamanın gerilediği yani vadelerin kısaltmaya başladığı yönündedir.

Tablo 7.4

Satışların Ödenme Vade Süresi (%)				
	Tem.-Eyl. 2009	Oca.-Mar. 2010	Nis.-Haz. 2010	Tem.-Eyl. 2010
Arttı	42	57	51	25
Değişmedi	51	41	46	71
Azaldı	7	2	3	4
Endeks	131	115	122	143

Not: Satış vadelerindeki uzamanın işletmeler için olumsuz bir durum olduğu değerlendirilerek puanlama yapılmıştır.

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2.d. Karşılıksız Çek Senet Oranı: Ekonomik olumsuzluğun göstergelerinden biri sayılabilen karşılıksız çek ve senet oranlarında, 2010 başından bu yana çok ciddi bir değişim meydana gelmemiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre çok kısmi bir iyileşme olmasına rağmen yatay seyir devam etmektedir. Ankete katılan işletmelerin yüzde 46'sı karşılıksız çek ve senet sayılarında bir önceki çeyreğe göre artış olduğunu ifade etmiştir ki bu oran bir önceki çeyrekte yüzde 49 düzeyinde idi.

Tablo 7.5

Karşılıksız Çek Senet Oranı				
	Tem.-Eyl. 2009	Oca.-Mar. 2010	Nis.-Haz. 2010	Tem.-Eyl. 2010
Arttı	54	44	49	46
Değişmedi	36	47	42	46
Azaldı	10	9	9	8
Endeks	115	122	119	120

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2.e. Kredi Talebi: Ankete katılan işletmeler arasında yeni kredi kullanım ihtiyacında geçtiğimiz döneme göre çok düşük bir azalma gözlemlenmiştir. Yeni kredi talep edenlerin oranları yatay bir seyir izleyerek yüzde 30 civarındaki oranı korumaktadır. Diğer sorularla birlikte değerlendirildiği zaman ekonomide ciddi bir talep artışı ve olumlu beklenti olmaması nedeniyle kredi talebinin de durağan olduğu söylenebilir.

Tablo 7.6

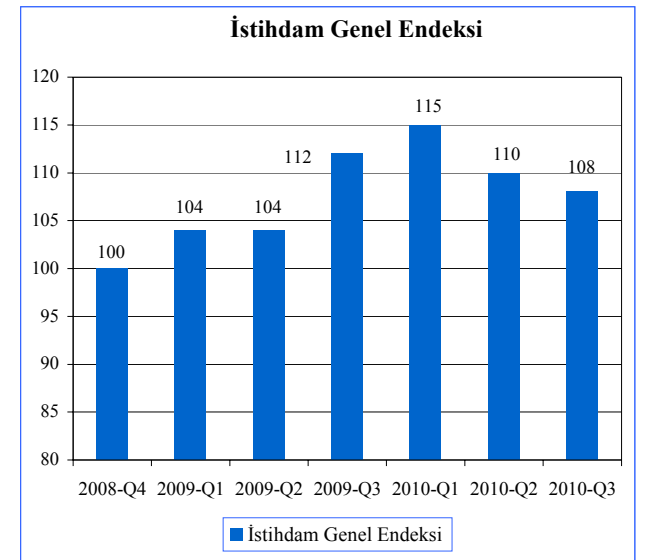
Yeni Kredi Kullanmayı Düşünen İşletmelerin Oranı					
	2009 Q2	2009 Q3	2010 Q1	2010 Q2	2010 Q3
Yüzde (%)	37	34	31	34	30

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

2.f. Kredi Vadeleri: Finansmanla ilgili olarak işletmelere kullandıkları kredi vadeleri ile ilgili sorular sonucunda ağırlıklı olarak vadesiz limitli kredi türünün (overdraft) en yoğun talep edilen kredi türü olduğu, bunu takiben 2 yıldan uzun vadeli kredi tercihinin arttığı da tespit edilmiştir. En yaygın kredi kullanım türü olan vadesiz limitli kredi hesabı (overdraft) kullanımında limitlerinde artış talep eden işletme sayısında 2010 üçüncü çeyrek döneminde bir önceki çeyreğe göre değişiklik olmamıştır. Limitlerini artırmak isteyen işletmelerin oranı bir önceki dönem seviyesi olan yüzde 43 seviyesinde kalmıştır.

3. İstihdam: Ankette yer alan üçüncü bölüm ise istihdamla ilgili sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümde hem işletmelerin yarattıkları yeni istihdamlar, hem de ilgili dönemdeki işten çıkarmalar yanında işletmelerin çalışanlarına ödedikleri ücret değişimlerini tespit etmek amaçlı sorular sorulmaktadır. Farklı soruların bileşiminden oluşan İstihdam Genel Endeksi Ekim-Aralık 2008 dönemini baz kabul edildiğinde Temmuz-Eylül 2010 döneminde 108 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki anket döneminde 110 olan endeks değeri istihdamda 2010 yılı başından bu yana gerilemenin devam ettiğini göstermektedir. Oysa Endeks 2009 yılında artış trendi göstermekteydi.

Grafik 7.5

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

3.a. İstihdam: İstihdam göstergesi sayılabilen çalışan sayılarındaki artış cevabı 2010 üçüncü çeyrek dönemde bir önceki döneme göre aynı kalmıştır. Hatta geçen yılın aynı dönemine göre de önemli bir değişiklik görülmemiştir. Ancak işyerinde çalışan sayısının azaldığını belirten işletme oranında da az da olsa gerileme görülmüştür. Bu seviyelerle işsizlikte gerilemenin yavaşladığı ancak istihdam yaratma anlamında henüz ciddi bir artış gözlemlenmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 7.7

	Çalışan Sayısı (%)			
	Tem.-Eyl. 2009	Oca.-Mar. 2010	Nis.-Haz. 2010	Tem.-Eyl. 2010
Arttı	19	26	22	20
Değişmedi	53	52	51	55
Azaldı	28	22	27	25
Endeks	119	127	121	121

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi

3.b. Ücretler: İstihdam konusunda işletmelere yöneltilen bir diğer soru da çalışanlara ödenen ortalama ücret seviyesi olmuştur. İşletmelerin çalışanlarına ödedikleri ortalama ücret endeksinin 2010 yılı başından bu yana azalmaya devam ettiği görülmektedir. Çalışan ücretlerine artış yapan işletme oranı anket yapılmaya başlandığı dönemden beri en düşük düzey olan yüzde 13 oranında kalmıştır.

4. Makroekonomik Hedefler: Anketin son bölümünde yer alan sorular ekonominin geneline yönelik makroekonomik beklentileri ölçmeye yönelik olup, katılan işletme temsilcilerine döviz kurları, enflasyon ve faaliyette buldukları sektörün performansı ile ilgili beklentileri sorulmaktadır. Bu alanda ekonomide en fazla kullanılan üç döviz cinsi olan ABD Doları, Euro ve İngiliz Sterlin'ine ait yıl sonu kur tahmini yanında yıllık enflasyonu ölçmekte kullanılan Tüketici Fiyat Enflasyonu (TÜFE) tahminleri de sorulmaktadır. Bu tahminler her dönem için yıl sonuna ait beklentileri ölçtüğünden ilgili dönemdeki beklentilerin bir önceki döneme göre ne yönde değiştiğini de göstermektedir.

4.a. Kur Tahminleri: Temmuz-Eylül 2010 döneminde işletme yöneticilerinin 2010 yıl sonu kur tahminlerinden ağırlıklı ortalama yöntemi ile ortalama kur tahminleri elde edilmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda 2010 yılı sonu kur tahminleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7.8

	Yıl Sonu Kur Tahminleri (%)		
	ABD (\$)	Euro (€)	STG (£)
TL	1,58	2,01	2,34

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

İşletmelerin 2010 sonu Tüketici Fiyat Enflasyon beklentisi ağırlıklı ortalama yoluyla yüzde 10,4 olarak hesaplanmıştır. Oysa Ocak-Mart anket döneminde 2010 yılsonu enflasyon beklentisi yüzde 7,6 olarak hesaplanmıştır. Yıl sonu enflasyon beklentisindeki artış yukarıdaki bölümlerde görülen fiyat artış beklentileri ile tutarlı bir sonuçtur.

İşletme temsilcilerine faaliyet gösterdikleri iş koluna ait beklentileri sorularak, genel bir değerlendirme yapmaları istenmiştir. Sonuçlara bakıldığı zaman işletmelerin kendi iş kollarındaki iş hacminde artış beklentisi olanların oranının azalmakta olduğu yönündedir.

Bulduğu iş kolundaki iş hacminin azalmasını bekleyen işletme oranlarında değişiklik olmazken artış bekleyenlerin sayısında azalma olması ekonomik ortamın olumsuzla doğru seyrettiğini işaret etmektedir.

Tablo 7.9

Bulduğunuz İş Kolundaki İş Hacmi			
	Tem.-Eyl. 2009	Nis.-Haz. 2010	Tem.-Eyl. 2010
Artacak	33	26	27
Aynı Kalacak	39	43	39
Azalacak	28	31	24

Kaynak: İktisadi Yönelim ve Beklenti Anketi.

(Sayfa düzeni gereği boş bırakılmıştır.)

Ekonomik Kararlar

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası				
Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, 41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 11 (1) maddesi uyarınca, KKTC Merkez Bankası nezdindeki özel ve tüzel kişiler ile bankaların faize tabi Türk Lirası ve Yabancı Para mevduat hesaplarına, uygulanan faiz oranı değişiklik kararı.

17.09.2010

786

29.09.2010

167

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti - Meclis

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Yasalar

Kredi Garanti Fonu (Değişiklik) Yasası

33

07.06.2010

16.06.2010

96

Gelir Vergisi (Değişiklik) Yasası

39

31.07.2010

12.08.2010

139

Rekabet (Değişiklik) Yasası

42

04.10.2010

13.10.2010

173

Yasa Tasarıları

Serbest Bölgeler Yasa Tasarısı

Uluslararası İşletme Şirketleri (Değişiklik) Yasa Tasarısı

Kredi Garanti Fonu (Değişiklik) Yasa Tasarısı

Katma Değer Vergisi (Değişiklik) Yasa Tasarısı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti – Bakanlar Kurulu

Konu	Yasa Gücünde Kararname		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kararnameler				
Güzelyurt bölgesindeki sel felaketinden etkilenenlerden, değiştirilmiş şekliyle 73/2007 sayılı sosyal güvenlik yasası altında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların 30.09.2009 tarihine kadar olan prim borçlarını, bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanların ise 30.11.2009 tarihine kadar olan prim borçlarını ödemiş olanların, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların 1.10.2009-31.12.2010 tarihleri arasındaki prim borçlarından, bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanların ise 1.12.2009-31.12.2010 tarihleri arasındaki prim borçlarından kaynaklanan gecikme zamlarının tahsili ile ilgili kuralların düzenlenmesine ilişkin yasa tasarısı.	10.02.2010	248	12.02.2010	25
Yurtdışındaki bankalarda ve menkul değerler cüzdanında bulundurulmuş tutarlardan banka ve sigorta işlemleri vergisi alınması.	17.02.2010	479	4.03.2010	39
Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilen sel, yangın, deprem gibi doğal afet yaşayan bölgelerde iş yapan gerçek veya tüzel kişilere Poliçeler Yasası'nın 74 B ve 74 C maddelerindeki sürelerin geçici olarak farklı uygulanması hakkında Yasa Gücünde Kararname.	03.03.2010	536	05.03.2010	41
Girne bölgesindeki sel felaketinden etkilenenlerden, değiştirilmiş şekliyle 73/2007 sayılı sosyal güvenlik yasası altında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların ve bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanların 31.12.2009 tarihine kadar olan prim borçlarını ödemiş olanların, 1.1.2010-31.12.2010 tarihleri arasındaki prim borçlarından kaynaklanan gecikme zamlarının tahsili ile ilgili kuralların düzenlenmesine ilişkin Yasa Gücünde Kararname.	03.03.2010	539	05.03.2010	41
Lefkoşa bölgesindeki sel felaketinden etkilenenlerden, değiştirilmiş şekliyle 73/2007 sayılı sosyal güvenlik yasası altında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların ve bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanların 31.12.2009 tarihine kadar olan prim borçlarını ödemiş olanların, 1.1.2010-31.12.2010 tarihleri arasındaki prim borçlarından kaynaklanan gecikme zamlarının tahsili ile ilgili kuralların düzenlenmesine ilişkin Yasa Gücünde Kararname.	03.03.2010	540	05.03.2010	41

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti – Bakanlar Kurulu

Konu	Yasa Gücünde Kararname		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara

Kararnameler

Girne bölgesindeki sel felaketinden etkilenenlerden, değiştirilmiş şekliyle 16/1976 sayılı Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası altında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların ve bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanların 31.12.2009 tarihine kadar olan prim borçlarını ödemiş olanların, 1.1.2010-31.12.2010 tarihleri arasındaki prim borçlarından kaynaklanan gecikme zamlarının tahsili ile ilgili kuralların düzenlenmesine ilişkin Yasa Gücünde Kararname.

03.03.2010

541

05.03.2010

41

Lefkoşa bölgesindeki sel felaketinden etkilenenlerden, değiştirilmiş şekliyle 16/1976 sayılı Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası altında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların ve bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanların 31.12.2009 tarihine kadar olan prim borçlarını ödemiş olanların, 1.1.2010-31.12.2010 tarihleri arasındaki prim borçlarından kaynaklanan gecikme zamlarının tahsili ile ilgili kuralların düzenlenmesine ilişkin Yasa Gücünde Kararname.

03.03.2010

542

05.03.2010

41

İstatistik Tabloları

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
1	KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Bilanço Kalemleri	60
2	KKTC Merkez Bankası Likit Varlıkları	61
3	KKTC Merkez Bankası'nca Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler	62
4	KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat	63
5	KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları	64
6	Çapraz Kurlar - Yabancı Para / USD	65
7	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları	66
8	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduat Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları	67
9	Karşılıksız Çekler	68
10	Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri	69
11	Brüt Krediler Toplam - Sektörlere Göre	70
12	Brüt Krediler TP - Sektörlere Göre	71
13	Brüt Krediler YP - Sektörlere Göre	72
14	Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre	73
15	Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre	73
16	Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre	74
17	Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre	74
18	Mevduat (TP) - Türlerine Göre	75
19	Mevduat (YP) - Türlerine Göre	76
20	Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	77
21	Temel Ekonomik Ve Sosyal Göstergeler	78
22	Gayri Safi Hasılda Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)	79
23	Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	80
24	Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)	80
25	Kaynaklar - Harcamalar Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	81
26	Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	81
27	Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	82
28	Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	82
29	Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	83
30	Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	83
31	Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)	84
32	Ödemeler Dengesi (Milyon ABD \$)	84
33	Tüketici Fiyatları Endeksi Değişim Oranları (%)	85
34	KKTC ve TC Enflasyon Oranları (Tüfe Bazlı)	86
35	Tüketici Fiyatları Endeksi-Ana Harcama Gruplarının Önceki Döneme Göre Değişime Etkileri	86
36	Dış Ticaret Verileri	87
37	Asgari Ücret Gelişmeleri	88
38	Akaryakıt Satışı (Ton)	89
39	İstihdamda Olan Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine Göre)	90

Tablo: 1									
KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)									
Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2006	956.660.299	180.107.081	12.056.344	1.148.823.724	82.946.661	588.430.519	470.256.029	7.190.515	1.148.823.724
30 Eyl. 2006	964.836.348	166.357.937	3.991.155	1.135.185.440	100.072.607	592.509.836	435.647.284	6.955.713	1.135.185.440
31 Ara. 2006	968.876.694	173.500.874	57.087.426	1.199.464.994	109.682.971	632.201.357	450.940.773	6.639.893	1.199.464.994
31 Mar. 2007	1.106.737.492	160.135.614	23.963.138	1.290.836.244	92.698.878	705.101.758	480.006.229	13.029.379	1.290.836.244
30 Haz. 2007	1.170.592.826	156.940.215	2.262.694	1.329.795.735	93.887.867	730.069.183	471.809.227	34.029.458	1.329.795.735
30 Eyl. 2007	1.188.408.616	150.818.990	1.595.634	1.340.823.240	95.197.181	711.854.757	467.935.778	65.835.524	1.340.823.240
31 Ara. 2007	1.194.497.005	153.648.989	57.056.280	1.405.202.274	129.850.517	817.805.707	450.369.687	7.176.363	1.405.202.274
31 Mar. 2008	1.282.246.607	140.256.645	43.241.145	1.465.744.397	106.084.237	841.868.237	487.187.496	30.604.427	1.465.744.397
30 Haz. 2008	1.300.676.488	137.520.358	30.218.942	1.468.415.788	107.750.995	813.305.075	494.535.750	52.823.968	1.468.415.788
30 Eyl. 2008	1.282.530.142	105.289.335	62.810.899	1.450.630.376	108.762.390	766.779.304	497.875.397	77.213.285	1.450.630.376
31 Ara. 2008	1.494.724.842	106.808.365	157.415.311	1.758.948.518	150.171.626	1.029.898.521	518.657.847	60.220.524	1.758.948.518
31 Mar. 2009	1.490.226.308	152.767.250	54.015.758	1.697.009.316	126.748.391	993.998.278	490.254.160	86.008.487	1.697.009.316
30 Haz. 2009	1.529.634.301	137.571.126	60.547.645	1.727.753.072	127.627.406	965.821.610	507.526.438	126.777.618	1.727.753.072
30 Eyl. 2009	1.571.464.773	119.288.779	72.368.998	1.763.122.550	128.539.877	952.927.448	506.903.513	174.751.712	1.763.122.550
31 Ara. 2009	1.708.379.939	116.187.312	110.440.921	1.935.008.172	188.379.201	1.091.157.280	515.449.402	140.022.289	1.935.008.172
31 Mar. 2010	1.678.255.719	119.699.130	21.628.653	1.819.583.502	148.558.566	1.011.371.138	526.186.316	133.467.482	1.819.583.502
30 Haz. 2010	1.635.952.971	112.288.248	15.497.731	1.763.738.950	187.681.870	919.331.463	539.155.765	117.569.852	1.763.738.950
30 Eyl. 2010	1.641.664.513	115.422.553	14.440.147	1.771.527.213	212.615.964	895.021.945	541.784.790	122.104.514	1.771.527.213

Kaynak: KKTOMB

<i>Tablo: 2</i>		KKTC Merkez Bankası Likit Varlıkları (TL)					
Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz 2006	68.226.839	582.261	139.658.488	334.539.404	47.790.853	365.862.454	956.660.299
30 Eyl 2006	44.333.524	582.261	71.393.289	430.081.568	36.949.386	381.496.356	964.836.384
31 Ara 2006	59.646.815	753.894	77.824.092	393.344.892	65.816.671	373.733.570	971.119.934
31 Mar 2007	54.158.180	753.894	279.668.388	306.569.873	106.288.557	359.298.600	1.106.737.492
30 Haz 2007	46.147.303	753.894	261.543.596	381.857.949	104.666.099	375.623.985	1.170.592.826
30 Eyl 2007	38.971.424	753.894	171.321.354	456.498.011	68.191.858	452.672.075	1.188.408.616
31 Ara 2007	62.272.561	818.402	147.415.535	407.177.942	74.294.292	502.518.273	1.194.497.005
31 Mar.2008	49.692.127	818.402	163.908.586	409.460.240	124.147.560	534.219.692	1.282.246.607
30 Haz.2008	38.950.938	818.402	86.979.379	458.719.297	99.839.166	615.369.306	1.300.676.488
30 Eyl.2008	30.999.943	818.402	70.075.080	495.082.605	57.719.559	627.834.553	1.282.530.142
31 Ara.2008	45.235.398	1.102.232	197.242.226	584.543.453	36.015.660	630.585.873	1.494.724.842
31 Mar.2009	41.253.227	1.102.232	332.627.571	530.370.417	3.765.687	581.107.174	1.490.226.308
30 Haz.2009	43.011.879	1.102.232	428.710.343	555.479.912	14.957.825	486.372.110	1.525.634.301
30 Eyl.2009	45.836.472	1.102.232	585.856.115	584.959.903	17.957.401	335.752.650	1.571.464.773
31 Ara.2009	28.331.222	1.382.809	798.978.378	632.935.117	20.899.913	225.852.500	1.708.379.939
31 Mar.2010	35.746.477	1.382.809	816.091.494	661.463.000	11.451.199	152.120.740	1.678.255.719
30 Haz. 2010	32.604.567	1.382.809	876.887.621	667.933.901	12.187.983	44.956.090	1.635.952.971
30 Eyl. 2010	42.712.314	1.382.809	946.829.816	624.827.812	20.536.662	5.375.100	1.641.664.513

Kaynak: KKTOMB

<i>Tablo: 3</i>		KKTC Merkez Bankası'nca Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)							
Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Eximbank İhracat	Toplam
30 Haz 2006			2.731.082	494.861			574.589		3.800.532
30 Eyl 2006			4.049.130						4.049.130
31 Ara 2006			3.357.939				3.534.795		6.892.734
31 Mar 2007			3.160.195				3.538.728		6.698.923
30 Haz 2007			2.501.258				3.261.500		5.762.758
30 Eyl 2007			2.279.516				3.013.985		5.293.501
31 Ara 2007			1.890.548				2.972.378		4.862.926
31 Mar 2008			1.574.710				3.191.250		4.765.960
30 Haz.2008			851.160				3.023.750		3.874.910
30 Eyl 2008			595.692				3.127.083		3.722.775
31 Ara 2008			436.943				3.896.969		4.333.912
31 Mar. 2009			3.024.120				4.220.000		7.244.120
30 Haz. 2009		1.677.527	3.497.163				3.863.397		9.038.087
30 Eyl 2009		466.648	4.416.690				7.520.845		12.404.183
31 Ara. 2009		778.149	4.393.957				3.839.328		9.011.434
31 Mart 2010			3.024.120				4.220.000		7.244.120
30 Haz. 2010		446.301	4.123.567				3.964.792		8.534.660
30 Eyl. 2010			2.485.038				3.690.421		6.175.459

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dahil edilmiştir.

Kaynak: KKTOMB

Tarih	KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)								Toplam
	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
30 Haz 2006	13.139.141	72.725.112	210.423.520	290.703.374	221.865.929	248.390.100	522.668	916.704	1.058.686.548
30 Eyl 2006	11.038.313	46.630.391	224.357.136	309.210.751	204.848.869	230.798.415	529.918	743.327	1.028.157.120
31 Ara 2006	6.306.130	58.836.345	271.132.222	289.649.744	208.696.624	242.244.131	5.582.742	694.175	1.083.142.113
31 Mar 2007	1.522.118	34.748.497	422.115.712	245.738.035	229.129.876	250.876.353	176.244	801.152	1.185.107.987
30 Haz 2007	1.862.563	49.149.221	386.279.170	291.860.784	229.263.974	242.545.253	207.507	709.938	1.201.878.410
30 Eyl 2007	5.561.657	54.904.190	330.854.293	314.542.087	235.271.599	232.664.179	5.287.611	704.919	1.179.790.535
31 Ara 2007	14.203.717	32.569.574	425.903.591	343.996.121	239.975.463	210.394.224	542.262	590.442	1.268.175.394
31 Mar 2008	12.533.727	44.457.446	440.235.263	343.550.475	253.796.881	233.390.615	555.477	535.849	1.329.055.733
30 Haz 2008	32.788.967	19.870.247	404.298.288	355.258.061	272.622.653	221.913.097	567.890	521.622	1.307.840.825
30 Eyl.2008	6.279.591	35.178.630	407.638.950	316.664.994	277.364.050	220.511.347	529.277	487.862	1.264.654.701
31 Ara.2008	26.884.020	116.441.846	563.399.378	322.013.947	300.839.064	217.818.783	512.521	646.809	1.548.556.368
31 Mar.2009	35.902.683	18.179.795	599.797.649	339.120.108	281.252.635	209.001.525	515.521	482.522	1.484.252.438
30 Haz.2009	20.662.007	9.044.368	571.758.526	357.075.096	293.736.408	213.790.030	3.949.510	3.332.103	1.473.348.048
30 Eyl.2009	45.524.084	1.360.569	500.184.219	403.763.487	304.655.068	202.248.445	477.931	1.617.158	1.459.830.961
31 Ara.2009	34.510.076	6533.804	613.088.858	430.261.627	312.745.945	202.703.457	5.598.312	1.164.603	1.606.606.682
31 Mar.2010	16.472.825	9.533.869	527.840.556	451.805.563	320.942.960	205.243.356	4.462.363	1.255.962	1.537.557.454
30 Haz. 2010	19.988.523	9.737.065	447.434.785	439.488.488	325.324.703	213.831.062	1.929.970	752.632	1.457.817.228
30 Eyl. 2010	28.380.542	4.891.007	446.717.135	413.255.046	334.533.263	207.251.527	1.413.160	365.055	1.436.806.735

Kaynak: KKTCCMB

Tablo: 5		KKTC Merkez Bankası							
		Döviz Kurları							
		USD		GBP		EURO		KL	
Yıllar	Aylar	Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2000		671.093	675.004	992.884	999.073	612.994	621.544	1.001.500	1.021.530
2001		1.439.567	1.446.510	2.081.497	2.092.377	1.268.115	1.274.231	2.105.000	2.210.250
2002		1.634.501	1.642.384	2.618.888	2.632.577	1.703.477	1.711.693	2.800.000	2.940.000
2003		1.395.835	1.402.567	2.476.610	2.489.556	1.745.072	1.753.489	2.880.000	3.024.000
2004		1.342.100	1.348.600	2.576.500	2.590.000	1.826.800	1.835.600	3.046.800	3.199.140
2005		1,3418	1,3483	2,3121	2,3242	1,5875	1,5952	2,6934	2,8281
2006		1,4056	1,4124	2,7569	2,7713	1,8515	1,8604	3,1067	3,262
2007		1,4221	1,4290	2,7941	2,8087	1,8432	1,8521	2,8256	2,9669
2008		1,5123	1,5196	2,1924	2,2039	2,1408	2,1511		
2009		1,5057	1,5130	2,3892	2,4017	2,1603	2,1707		
2010	1	1,4831	1,4903	2,3933	2,4058	2,0717	2,0817		
	2	1,5361	1,5435	2,3412	2,3534	2,0861	2,0962		
	3	1,5215	1,5288	2,2924	2,3044	2,0523	2,0622		
	4	1,4804	1,4875	2,2546	2,2664	1,9601	1,9696		
	5	1,5514	1,5589	2,2584	2,2702	1,9216	1,9309		
	6	1,5747	1,5823	2,3696	2,3820	1,9217	1,9310		
	7	1,5045	1,5118	2,3460	2,3583	1,9596	1,9691		
	8	1,5153	1,5226	2,3485	2,3608	1,9268	1,9361		
	9	1,4512	1,4582	2,2937	2,3057	1,9849	1,9849		

Not: Kurlar ay sonu itibarıyla verilmiştir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo: 6	Çapraz Kurlar			
	Yabancı Para / USD			
Yıllar	Aylar	£	€	KL
1998		1,6724	1,1753	1,9914
1999		1,6161	1,0037	1,7084
2000		1,4801	0,9208	1,5134
2001		1,4465	0,8809	1,5280
2002		1,6029	1,0422	1,7901
2003		1,7750	1,2502	2,1560
2004		1,9205	1,3611	2,3722
2005		1,7238	1,1831	2,0975
2006		1,9621	1,3172	2,3095
2007		1,9979	1,4683	2,5351
2008		1,4503	1,4156	
2009		1,5874	1,4347	
2010	1	1,6143	1,3968	
	2	1,5073	1,3489	
	3	1,5247	1,3581	
	4	1,5236	1,3241	
	5	1,4563	1,2386	
	6	1,5054	1,2204	
	7	1,5599	1,3025	
	8	1,5505	1,2716	
	9	1,5812	1,3612	

Not: Aysonu çarpaz kurlarıdır.

Kaynak: KKTMB

Yürürlük Tarihi	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları							
	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayı	Tarihi	Sayı
03.07.2006	16,75				13.12.2005	573	20.12.2005	220
31.07.2006	17,00				31.01.2006	577	10.02.2006	27
20.09.2007	16,75				26.05.2006	584	01.06.2006	98
26.10.2007	16,25	3,50	2,25	4,25	09.06.2006	586	15.06.2006	104
22.11.2007	15,75	3,50	2,25	4,25	29.06.2006	587	14.07.2006	119
14.12.2007	15,25	3,50	2,25	4,25	28.07.2006	590	31.07.2006	128
18.01.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	20.09.2007	613	08.10.2007	182
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	26.10.2007	618	06.11.2007	197
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	22.11.2007	621	04.12.2007	214
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	14.12.2007	626	19.12.2007	224
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	18.01.2008	631	24.01.2008	17
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	05.02.2008	635	19.02.2008	32
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	29.02.2008	640	13.03.2008	50
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	12,06	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167

Not: Vadesiz Türk Lirası ve vadesiz döviz mevduatına uygulanan faiz oranları 3 ay, 6 ay ve 1 yıl vadeli mevduat için de geçerlidir.
Kaynak: KKTCMB

Tablo: 8	KKTC Merkez Bankası'nca Türk Lirası ve Döviz Mevduat Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları									
	Yürürlük Tarihi	Para Cinsi					Yönetim Kurulu Karar Tarihi	Sayı No	Resmi Gazete Tarihi	Sayı No
		TL	\$	€	£	KL				
28.11.2001	12,00	1,00	1,00	2,50	0,00	05.10.2001	460	28.11.2001	124	
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	0,00	30.04.2002	474	07.05.2002	50	
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	0,00	29.11.2002	483	12.12.2002	121	
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	0,00	02.07.2003	498	09.07.2003	79	
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	0,00	25.08.2004	531	01.09.2004	127	
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	0,00	29.03.2005	549	31.03.2005	47	
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	0,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197	
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	0,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27	
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	0,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119	
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	0,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197	
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	0,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214	
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	0,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224	
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	0,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17	
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	0,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32	
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	0,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50	
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	0,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59	
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	0,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113	
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	0,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113	
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	0,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153	
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	0,00	16.10.2008	674	22.10.2008	187	
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	0,00	13.11.2008	675	26.11.2008	207	
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	0,00	27.11.2008	680	16.12.2008	217	
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	0,00	19.12.2008	683	25.12.2008	223	
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	0,00	16.01.2009	692	23.01.2009	18	
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	0,00	20.02.2009	699	04.03.2009	47	
08.05.2009	6,5	0,00	0,50	0,25	0,00	08.05.2009	719	18.05.2009	85	
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	0,00	17.07.2009	730	03.08.2009	133	
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	0,00	19.08.2009	735	15.09.2009	157	
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	0,00	16.10.2009	742	22.10.2009	182	
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	0,00	04.12.2009	750	15.12.2009	211	

Kaynak: KKTCMB

Tarih	Resmi Gazete No	Çek Kullanmaktan Men Edilenler
		Şahıs Adedi
13.01.2010	06	140
18.01.2010	09	86
28.01.2010	15	59
02.02.2010	17	76
11.02.2010	24	71
17.02.2010	28	79
03.03.2010	38	139
16.03.2010	47	142
23.03.2010	51	43
31.03.2010	54	77
08.04.2010	58	58
26.04.2010	67	132
27.04.2010	68	65
05.05.2010	74	71
10.05.2010	76	67
24.05.2010	83	113
02.06.2010	87	66
07.06.2010	90	62
18.06.2010	97	58
21.06.2010	99	77
28.06.2010	101	52
06.07.2010	108	78
12.07.2010	114	66
27.07.2010	126	70
02.08.2010	131	149
30.08.2010	-	76
30.09.2010	-	250

Toplam

2.422

Kaynak: KKTCMB

Tablo:10											
Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özeti (TL)											
Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
31 Mar. 07	2.180,8	208,8	478,2	2.325,3	-109,6	442,1	5.525,6	4.783,0	368,1	374,5	5.525,6
30 Haz. 07	2.187,2	312,3	469,2	2.420,2	-111,0	655,2	5.933,1	4.935,3	457,7	540,1	5.933,1
30 Eyl. 07	2.036,5	314,9	466,7	2.460,7	-112,1	793,6	5.960,3	4.891,0	509,4	559,9	5.960,3
31 Ara. 07	2.192,5	256,4	449,6	2.734,7	-139,8	450,7	5.944,1	4.937,3	439,2	567,6	5.944,1
31 Mar. 08	2.263,2	299,7	491,2	3.014,7	-146,0	567,4	6.490,2	5.433,7	476,7	579,8	6.490,2
30 Haz. 08	2.126,6	372,4	497,3	3.035,1	-147,4	741,1	6.625,1	5.429,0	587,0	609,1	6.625,1
30 Eyl. 08	1.951,5	421,3	497,6	3.050,5	-150,2	832,5	6.603,2	5.319,2	654,8	629,2	6.603,2
31 Ara. 08	2.159,5	400,6	520,0	3.431,1	-172,9	432,0	6.770,3	5.563,2	550,4	656,7	6.770,3
31 Mar. 09	2.276,2	531,8	489,1	3.516,5	-189,9	546,6	7.170,3	6.122,8	355,3	692,2	7.170,3
30 Haz. 09	2.339,4	571,9	507,3	3.647,7	-199,7	664,6	7.531,2	6.328,8	438,5	763,9	7.531,2
30 Eyl. 09	2.312,9	602,9	506,9	3.648,7	-205,8	762,0	7.627,6	6.321,4	514,3	791,9	7.627,6
31 Ara. 09	2.360,5	702,3	515,3	3.973,7	-253,3	449,5	7.748,0	6.565,9	391,4	790,7	7.748,0
31 Mar.10	2346,3	656,3	526,0	4.015,1	-251,9	512,8	7.804,6	6.607,8	377,6	819,2	7.804,6
30 Haz. 10	2.355,9	565,6	538,2	4.189,4	-267,0	562,2	7.944,3	6.713,9	362,3	868,1	7.944,3
30 Eyl. 10	2.304,4	547,2	539,9	4.260,8	-263,9	641,7	8.030,1	6.737,6	387,2	905,3	8.030,1

Kaynak: KKTOMB

<i>Tablo:11</i>		Brüt Krediler (Toplam) - Sektörlere Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Kaynaklı Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	41,4	0,0	13,9	0,0	4,2	1.646,8	17,2	20,7	868,5	121,5	0,0	2,9	4,1	459,5	3.200,7
30 Haz. 2009	47,4	0,0	16,1	0,0	4,5	1.633,8	11,4	18,5	916,0	128,1	0,0	4,2	4,6	501,3	3.285,9
30 Eyl. 2009	45,2	1,0	14,8	0,0	5,4	1.680,2	10,5	17,5	926,3	129,6	0,0	7,4	5,6	413,1	3.256,6
31 Ara. 2009	46,1	2,3	15,6	0,0	6,5	1.847,0	16,4	16,4	989,2	131,1	0,0	6,3	1,9	439,5	3.518,3
31 Mar. 2010	44,1	1,6	14,6	0,0	6,7	1.858,7	21,6	16,4	1.054,5	124,7	0,0	7,6	1,7	421,0	3.573,2
30 Haz. 2010	46,5	1,7	15,0	0,0	6,0	1.966,9	20,2	16,1	1.151,6	133,7	0,0	6,1	1,7	371,0	3.736,5
30 Eyl. 2010	53,0	1,9	15,5	0,0	6,2	1.972,2	15,8	14,3	1.182,9	140,8	0,0	4,4	1,7	400,7	3.809,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo:12		Brüt Krediler (TP) - Sektörlere Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Kaynaklı Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	24,2	0	0,5	0	0,8	1.098,4	11,4	10,6	440,3	120,0	0	0	0	259,6	1.965,8
30 Haz. 2009	33,5	0	0,7	0	0,8	1.104,8	11,4	9,5	460,4	123,1	0	0	0	299,0	2.043,2
30 Eyl. 2009	34,4	0	0,2	0	0,7	1.152,2	10,5	9,0	472,7	127,9	0	0	0	286,0	2.093,6
31 Ara. 2009	35,0	0	0,2	0	0,5	1.288,8	16,4	8,6	509,1	130,3	0	0	0	320,0	2.308,9
31 Mar. 2010	30,5	0	0,2	0	0,5	1.304,8	21,6	8,8	580,8	124,2	0	0	0	306,4	2.377,8
30 Haz. 2010	32,9	0,2	0,3	0	0	1.376,1	20,1	8,5	668,6	133,2	0	0	0	251,5	2.491,4
30 Eyl. 2010	39,8	0,1	0,5	0	0	1.383,7	15,5	7,5	723,3	140,0	0	0	0	279,1	2.589,5

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:13</i>		Brüt Krediler (YP) - Sektörlere Göre (Milyon TL)													
Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Kaynaklı Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2009	17,1	0	13,4	0	3,4	548,4	5,8	10,2	428,2	1,5	0	3,0	4,1	199,8	1.234,9
30 Haz. 2009	13,9	0	15,4	0	3,7	528,9	0	9,0	455,5	5,0	0	4,2	4,6	202,5	1.242,7
30 Eyl. 2009	10,8	1,0	14,6	0	4,7	528,0	0	8,4	453,6	1,7	0	7,4	5,6	127,2	1.163,0
31 Ara. 2009	11,1	2,3	15,4	0	5,9	558,2	0	7,8	480,1	0,7	0	6,4	1,9	119,6	1.209,4
31 Mar. 2010	13,6	1,6	14,4	0	6,2	553,9	0	7,6	473,7	0,5	0	7,5	1,7	114,7	1.195,4
30 Haz. 2010	13,6	1,5	14,6	0	6,0	590,9	0	7,6	482,9	0,5	0	6,0	1,7	119,8	1.245,1
30 Eyl.2010	14,3	1,8	14,8	0	6,4	588,3	0	6,7	459,5	0,7	0	4,3	1,7	121,4	1.219,9

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:14</i>	Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2007	646,6	3.098,1	299,9	107,4	631,0	4.783,0
30 Haz. 2007	679,6	3.231,2	296,5	113,2	614,8	4.935,3
30 Eyl. 2007	673,7	3.342,1	297,1	108,4	469,7	4.891,0
31 Ara. 2007	686,7	3.423,1	292,8	91,0	443,8	4.937,4
31 Mar. 2008	683,6	3.877,9	297,4	97,9	476,9	5.433,7
30 Haz. 2008	664,9	3.921,4	283,0	114,4	445,4	5.429,1
30 Eyl. 2008	641,5	3.888,9	273,8	101,4	413,6	5.319,2
31 Ara. 2008	643,7	4.093,2	280,3	97,4	448,6	5.563,2
31 Mar. 2009	832,0	4.149,1	494,9	125,4	521,4	6.122,8
30 Haz. 2009	867,9	4.446,4	356,2	134,8	523,5	6.328,8
30 Eyl. 2009	894,9	4.425,1	367,0	127,7	506,7	6.321,4
31 Ara. 2009	976,2	4.543,6	424,1	135,3	486,7	6.565,9
31 Mar.2010	971,3	4.642,5	361,2	203,2	429,6	6.607,8
30 Haz. 2010	974,7	4.739,1	335,2	231,5	433,4	6.713,9
30 Eyl. 2010	1.007,6	4.719,0	342,3	209,0	459,7	6.737,6

Kaynak: KKTCMB

<i>Tablo:15</i>	Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2007	251,6	1.780,0	128,5	18,9	207,5	2.386,5
30 Haz. 2007	294,3	1.903,7	119,0	21,4	197,3	2.535,7
30 Eyl. 2007	272,8	2.044,4	117,0	23,0	85,2	2.542,4
31 Ara. 2007	332,6	2.119,5	119,5	16,6	79,1	2.667,3
31 Mar. 2008	314,1	2.359,6	119,2	12,6	58,3	2.863,8
30 Haz. 2008	312,2	2.513,8	106,2	13,4	58,3	3.003,9
30.Eyl. 2008	299,4	2.479,1	104,7	17,6	61,2	2.962,0
31 Ara. 2008	294,8	2.676,0	130,0	18,6	64,4	3.183,8
31 Mar. 2009	380,9	2.656,3	329,8	39,6	112,5	3.519,1
30 Haz. 2009	397,8	2.959,3	178,7	45,7	106,8	3.688,3
30.Eyl. 2009	445,1	2.988,4	185,2	41,7	110,1	3.770,5
31 Ara. 2009	507,1	3.087,5	223,6	45,5	102,5	3.966,2
31 Mar.2010	465,4	3.179,3	173,8	109,0	57,5	3.985,0
30 Haz. 2010	470,2	3.213,2	176,6	116,4	58,3	4.034,7
30 Eyl. 2010	499,3	3.244,2	195,9	106,6	82,6	4.128,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo:16	Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (TL)					
Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2007	394,9	1.318,1	171,3	89,0	423,2	2.396,5
30 Haz. 2007	385,3	1.327,6	177,4	91,8	417,5	2.399,6
30 Eyl. 2007	400,9	1.297,7	180,1	85,5	384,4	2.348,6
31 Ara. 2007	354,0	1.303,7	173,3	74,4	364,7	2.270,1
31 Mar. 2008	369,6	1.518,3	178,1	85,3	418,6	2.569,9
30 Haz. 2008	352,7	1.407,5	176,8	100,9	387,3	2.425,2
30 Eyl. 2008	342,0	1.409,7	169,2	83,7	352,6	2.357,2
31 Ara. 2008	348,9	1.417,2	150,3	78,9	384,1	2.379,4
31 Mar. 2009	451,0	1.492,8	165,0	85,9	409,0	2.603,7
30 Haz. 2009	470,1	1.487,1	177,4	89,1	416,8	2.640,5
30 Eyl. 2009	449,7	1.436,7	181,8	86,0	396,7	2.550,9
31 Ara. 2009	469,0	1.456,2	200,5	89,7	384,3	2.599,7
31 Mar.2010	505,7	1.463,2	187,3	94,2	372,2	2.622,8
30 Haz. 2010	504,4	1.525,9	158,5	115,1	375,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	508,3	1.474,9	146,4	102,4	377,0	2.609,0

Kaynak: KKTCMB

Tablo:17	Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (TL)					
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2007	482,8	334,5	3.706,1	218,1	41,5	4.783,0
30 Haz. 2007	556,2	352,0	3.761,7	215,0	50,4	4.935,3
30 Eyl. 2007	491,4	299,0	3.808,9	217,4	74,1	4.890,8
31 Ara. 2007	456,2	357,0	3.808,5	230,6	85,0	4.937,3
31 Mar. 2008	485,6	373,5	4.153,7	268,5	152,3	5.433,6
30 Haz. 2008	506,6	350,0	4.236,5	253,4	82,4	5.428,9
30 Eyl. 2008	503,0	336,4	4.160,7	257,4	61,6	5.319,1
31 Ara. 2008	572,9	321,2	4.367,0	252,3	49,7	5.563,1
31 Mar. 2009	565,3	516,9	4.723,5	179,2	137,9	6.122,8
30 Haz. 2009	582,0	528,1	4.905,2	181,4	132,1	6.328,8
30 Eyl. 2009	581,3	546,7	4.873,2	208,5	111,7	6.321,4
31 Ara. 2009	615,0	609,2	5.025,0	190,8	125,9	6.565,9
31 Mar.2010	630,9	638,2	5.022,7	195,8	120,2	6.607,8
30 Haz. 2010	518,0	745,1	5.123,1	174,4	153,3	6.713,9
30 Eyl. 2010	579,2	693,6	5.147,9	178,4	138,5	6.737,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo:18		Mevduat (TP) - Türlerine Göre (TL)				
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2007	377,9	131,0	1.712,1	154,3	11,2	2.386,5
30 Haz. 2007	455,7	141,6	1.767,5	150,8	20,2	2.535,8
30 Eyl. 2007	391,2	138,8	1.830,6	149,5	32,1	2.542,2
31 Ara. 2007	366,8	154,5	1.933,6	171,7	40,6	2.667,2
31 Mar. 2008	385,6	169,9	2.073,8	181,5	53,0	2.863,8
30 Haz. 2008	400,7	163,8	2.207,8	190,6	40,9	3.003,8
30 Eyl. 2008	407,9	152,7	2.186,2	190,5	24,7	2.962,0
31 Ara. 2008	438,6	160,1	2.365,6	194,6	24,9	3.183,8
31 Mar. 2009	471,5	329,3	2.596,7	78,9	42,7	3.519,1
30 Haz. 2009	489,9	334,9	2.738,9	84,5	40,1	3.688,3
30 Eyl. 2009	491,1	334,1	2.779,8	108,9	56,6	3.770,5
31 Ara. 2009	515,1	399,8	2.900,3	110,2	40,7	3.966,2
31 Mar.2010	551,2	410,1	2.881,2	105,7	36,8	3.984,9
30 Haz. 2010	439,1	481,8	2.952,7	104,2	56,9	4.034,7
30 Eyl. 2010	509,2	431,2	3.038,5	107,9	41,8	4.128,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo:19		Mevduat (YP) - Türlerine Göre (TL)				
Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2007	104,9	203,4	1.994,0	63,8	30,4	2.396,5
30 Haz. 2007	100,5	210,5	1.994,1	64,2	30,2	2.399,5
30 Eyl. 2007	100,1	160,0	1.978,4	67,9	42,2	2.348,6
31 Ara. 2007	89,4	202,5	1.874,9	58,9	44,4	2.270,1
31 Mar. 2008	99,9	203,6	2.079,9	87,0	99,4	2.569,8
30 Haz. 2008	105,9	186,2	2.028,7	62,7	41,6	2.425,1
30 Eyl. 2008	95,1	183,7	1.974,5	66,8	37,0	2.357,1
31 Ara. 2008	134,3	161,1	2.001,5	57,6	24,8	2.379,3
31 Mar. 2009	93,8	187,6	2.126,8	100,2	95,3	2.603,7
30 Haz. 2009	92,1	193,2	2.166,2	96,8	92,2	2.640,5
30 Eyl. 2009	90,1	212,7	2.093,4	99,6	55,1	2.550,9
31 Ara. 2009	99,8	209,4	2.124,6	80,7	85,2	2.599,7
31 Mar.2010	79,8	228,1	2.141,4	90,0	83,6	2.622,9
30 Haz. 2010	78,8	263,2	2.170,4	70,3	96,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	69,8	262,4	2.109,4	70,4	96,6	2.609,0

Kaynak: KKTCCMB

<i>Tablo:20</i>	Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar
1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	ARTAM BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	CONTİNENTAL BANK LTD.
7	DENİZ BANK LTD.
8	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
9	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
10	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
11	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
12	TÜRK BANKASI LTD.
13	UNİVERSAL BANK LTD.
14	VİYA BANK LTD.
15	YAKINDOĞU BANK LTD.
16	YEŞİLADA BANK LTD.
17	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
18	HSBC BANK A.Ş.
19	T.GARANTİ BANKASI A.Ş.
20	T.HALK BANKASI A.Ş.
21	T.İŞ BANKASI A.Ş.
22	T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.
23	ING BANK A.Ş.
24	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTCMB

Tablo:21	Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler											
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	1.547.793,0	35.178.971,7	651.380.055,0	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.191.521.818,8
GSMH (1977 Fiyatlarıyla TL)	6.977,4	7.457,8	9.037,9	8.545,9	9.133,1	10.177,1	11.739,6	13.327,0	15.090,7	15.310,8	14.797,2	13.862,9 ^(T)
GSMH (Milyon \$)	591,0	755,7	1.039,9	908,8	941,4	1.283,7	1.765,2	2.327,8	2.845,2	3.598,8	3.657,7 ^(T)	n.a
Reel Büyüme Hızı (%)	5,7	2,6	-0,6	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-6,3 ^(T)
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	9.026.664,0	193.969.948,0	3.118.351.900,0	5.068.513.682,0	6.645.260.285,0	8.837.624.376,0	11.559.833.937,0	14.271,0	17.063,0	19.165,0	18.275,0 ^(T)	n.a
Fert Başına GSMH (\$)	3.447,0	4.167,0	4.978,0	4.303,0	4.409,0	5.949,0	8.095,0	10.567,0	11.837,0	14.765,0	16.158,0	13.354,0 ^(T)
Enflasyon Oranı (%)	69,4	72,2	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7
Bütçe Açığı (Milyon \$) (1)	31,9	83,7	136,7	146,1	225,1	176,9	104,2	185,3	287,3	221,2	369,6	n.a
Banka Mev. (Mil. \$) (2)	277,6	499,8	802,7	805,4	1.153,5	1.785,9	2.355,8	2.707,4	3.330,4	4.239,2	3.678,6	n.a
Döviz Rezervi (Milyon \$)	183,7	417,8	631,9	722,6	941,6	1.222,6	1.544,6	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	n.a
İhracat (Milyon \$)	65,5	67,3	50,4	34,6	45,4	50,8	62,0	68,1	68,1	83,7	83,6	71,1
İthalat (Milyon \$)	381,5	366,1	424,9	272,0	309,6	477,8	853,1	1.255,5	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.246,1
Dış Ticaret Dengesi (Mil. \$)	-316,0	-298,8	-374,5	-237,4	-264,2	-427,0	-791,1	-1.187,4	-1.308,1	-1.455,5	-1.597,1	-1.175
İhracat / İthalat (%)	17,2	18,4	11,9	12,7	14,7	10,6	7,3	5,4	4,9	5,4	4,98	5,70
Gelen Turist Sayısı	300.810,0	385.759,0	432.953,0	365.097,0	425.556,0	469.867,0	599.012,0	652.779,0	715.749,0	791.036	808.682	800.376
Türkiye	243.269,0	298.026,0	347.712,0	277.739,0	316.193,0	340.083,0	434.744,0	488.023,0	572.633,0	634.580	650.405	638.700
Diğer	57.541,0	87.733,0	85.241,0	87.358,0	109.363,0	129.784,0	164.268,0	164.756,0	143.116,0	156.456	158.277	161.676
Net Turizm Geliri (Milyon \$)	224,8	218,9	198,3	93,7	114,1	178,8	288,3	328,8	303,2	381,0	383,7	n.a
İstihdam (3)	71.525,0	76.454,0	89.327,0	90.366,0	93.114,0	98.860,0	86.914,0	85.583,0	91.815,0	89.787	91.223	91.550
İşsiz Sayısı (3)	849,0	752,0	1.166,0	1.500,0	1.535,0	1.375,0	9.678,0	7.665,0	9.552,0	9.361	9.881	12.941
İşsizlik Oranı (%) (3)	1,2	1,0	1,3	1,6	1,6	1,4	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4
Nüfus	171.469,0	181.363,0	208.886,0	211.191,0	213.491,0	215.790,0	218.066,0	220.289,0	257.513,0	268.011,0	274.426	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	16,9	4,1	2,4	n.a
Nüfus Yoğunluğu	52,9	55,9	64,4	65,1	65,9	66,6	67,3	68,0	79,4	82,7	84,7	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,3	2,7	3,0	2,3	2,8	3,3	3,0	2,0	3,4	3,9	3,5	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	6,8	6,9	5,9	5,6	5,0	6,1	6,0	6,0	7,2	8,6	7,6	n.a
Yıllık Ort. 1 ABD\$=TL	2.619,0	46.554,5	626.397,7	1.177.869,6	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1.3505	1.4415	1,2980	1,2835	n.a

1) Dış yardımlar dahil değildir.

2) Türk Lirası mevduatları ile döviz mevduatları (Tevdiatları) içermektedir.

3) DPÖ-2006 Yılından itibaren 30 Nisan 2006 yılında gerçekleştirilen Genel Nüfus ve Konut Sayımı sonuçlarına göre hesaplanan yıl ortası de-jure nüfus kullanılmaktadır.

(T) Gerçekleşme Tahmini

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

<i>Tablo:22</i>	Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)										
Sektörler	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009^T
1. Tarım	3.530.103,8	44.740.397,7	78.627.217,0	125.668.938,8	176.365.031,8	222.993.161,4	214.199.034,4	249.446.249,5	288.151.830,1	259.154.100,9	328.074.313,8
2. Sanayi	4.520.394,6	68.385.932,1	121.736.377,0	157.576.560,4	191.426.017,9	231.046.611,0	281.023.837,1	377.504.439,0	430.808.660,4	542.766.477,2	513.173.082,0
3. İnşaat	1.291.235,6	28.934.272,9	38.923.294,0	62.012.967,1	93.301.912,1	106.808.649,0	164.910.647,6	314.785.285,7	364.429.418,0	362.216.034,6	332.555.697,9
4. Ticaret-Turizm	6.454.946,9	104.703.253,7	165.151.924,5	215.553.627,8	300.879.734,5	391.227.279,3	541.407.692,0	617.508.618,1	630.286.930,1	721.709.047,4	658.123.543,8
5. Ulaştırma-Haberleşme	3.006.231,4	84.621.650,4	133.453.268,5	185.264.817,9	221.109.706,3	257.580.209,2	328.773.502,2	437.242.766,0	533.409.559,0	614.527.377,1	631.111.611,8
6. Mali Müesseseler	3.879.119,3	41.620.313,4	92.762.971,3	89.952.347,0	115.256.266,8	187.245.581,7	195.523.141,4	259.316.015,9	309.354.672,4	357.835.272,5	388.225.290,2
7. Konut Sahipliği	634.713,2	15.787.564,6	28.508.816,3	41.431.859,9	50.851.059,5	61.591.937,3	70.261.205,2	117.722.525,7	144.191.222,9	175.938.464,6	203.177.710,6
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	1.884.287,4	52.134.500,2	133.995.824,5	138.860.124,0	152.767.569,2	225.376.845,3	307.873.501,9	441.919.623,1	493.519.363,3	525.208.660,7	554.786.099,4
9. Kamu Hizmetleri	7.155.640,7	155.998.145,8	199.156.534,7	277.867.134,2	404.604.239,3	510.392.550,4	628.119.921,8	808.000.153,1	1.003.489.892,8	1.103.967.143,1	1.166.295.896,3
10. İthalat Vergileri	2.360.943,6	53.038.365,4	76.836.146,0	113.513.407,6	170.842.157,1	262.481.261,1	338.288.483,0	364.654.029,4	406.650.516,8	416.585.101,4	376.923.073,0
11. GSYİH	34.717.616,5	649.964.396,2	1.069.152.373,8	1.407.701.784,7	1.877.403.694,5	2.456.744.085,7	3.070.380.966,6	3.988.099.705,5	4.604.292.065,9	5.079.907.679,4	5.152.446.318,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	461.355,2	1.415.658,8	1.272.099,2	11.001.478,9	29.667.269,5	64.062.661,7	73.318.645,0	113.287.485,0	66.963.820,0	48.426.455,0	39.075.500,0
GSMH	35.178.971,7	651.380.055,0	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.191.521.818,8
Fert Başına GSMH (\$)	4.167	4.978	4.303	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.354
Nüfus	181.363	208.886	211.191	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.436	n.a

Fert başına GSMH'daki ani düşüş 1996 Genel Nüfus Sayımı sonucuna göre değişen nüfus bazından kaynaklanmıştır.

(T) Gerçekleşme Tahmini

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ

Tablo:23	Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)										
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Toplam Kaynaklar	1.590.612,2	35.751.592,2	671.925.898,6	1.090.566.043,0	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4
2. Toplam Yatırımlar	260.301,0	4.826.688,7	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9
3. Toplam Tüketim	1.330.311,2	30.924.903,5	559.453.347,1	933.279.663,9	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5
4. Kamu Harcanabilir Geliri	405.931,0	4.966.148,4	131.222.483,7	130.312.005,8	108.227.350,2	324.355.696,0	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1
5. Özel Harcanabilir Gelir	1.141.862,0	30.212.823,3	520.157.571,3	940.112.467,2	1.310.475.913,4	1.582.715.268,0	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3
Özel Tasarruf Oranı (%)	14,2	24,4	26,9	25,6	35,1	32,4	31,5	19,4	28,6	29,0	20,1
6. Toplam Yurtiçi Tasarruflar	217.481,8	4.254.068,2	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9

Kaynak: DPÖ

Tablo:24	Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)															
	Sektörler	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Tarım	-9,8	2,4	8,9	-31,0	5,9	29,2	-13,2	16,1	18,9	7,3	8,5	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,8
2. Sanayi	3,8	5,1	-1,9	3,6	1,2	2,4	4,0	-6,5	5,0	7,7	10,6	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-6,5
3. İnşaat	1,0	-21,5	3,1	23,7	7,3	2,0	18,7	-20,4	15,9	30,8	5,3	18,9	68,1	4,2	-8,0	-21,0
4. Ticaret-Turizm	10,5	10,7	-10,6	5,9	10,1	7,4	-5,4	-15,5	13,9	12,5	25,5	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-16,2
5. Ulaştırma-Haberleşme	5,0	6,6	5,5	9,4	4,0	7,0	6,7	-0,5	3,7	4,2	8,8	14,2	-0,7	-3,6	2,2	4,3
6. Mali Müesseseler	7,8	13,2	3,5	13,8	8,8	8,4	-6,8	-18,0	-10,1	6,7	-0,3	4,2	8,9	6,3	9,6	1,9
7. Konut Sahipliği	2,1	1,9	1,6	2,8	2,8	2,5	2,2	3,1	2,0	2,4	2,4	3,4	20,1	4,6	2,7	3,7
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	2,1	84,8	26,5	3,6	15,5	-10,7	14,3	0,9	5,7	26,0	19,1	12,5	6,6	4,3	1,9
9. Kamu Hizmetleri	4,1	-2,2	2,6	0,6	3,5	2,3	3,1	-1,5	-0,5	4,1	5,2	6,8	2,4	8,2	1,2	-1,1
10. İthalat Vergileri	57,5	19,9	4,9	15,9	5,1	6,7	3,4	-19,6	6,7	36,9	46,8	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-10,3
11. GSYİH	6,4	3,0	3,8	4,3	5,2	7,5	..	-5,4	6,2	10,6	14,2	13,8	12,7	2,8	-2,9	-6,1
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	-52,2	-21,3	-63,5	-36,1	269,3	-8,8	-74,4	-48,2	594,1	123,5	88,5	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-25,3
GSMH	5,7	2,6	2,9	4,1	6,0	7,4	-0,6	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-6,3

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo:25	Kaynaklar - Harcamalar Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)										
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Toplam Kaynaklar	1.590.612,2	35.751.592,2	671.925.898,6	1.090.566.043,0	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4
2. Toplam Yatırımlar	260.301,0	4.826.688,7	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9
3. Toplam Tüketim	1.330.311,2	30.924.903,5	559.453.347,1	933.279.663,9	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5
4. Toplam Yurtiçi Tasarruflar	217.481,8	4.254.068,2	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9

Kaynak: DPÖ

Tablo:26	Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)										
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Toplam Yatırımlar	260.301,0	4.826.688,7	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9
1.1. Sabit Sermaye Yat.	236.220,0	4.247.018,7	102.823.019,5	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2
1.2. Stok Değişimleri	24.081,0	579.670,0	9.649.532,0	16.536.800,8	25.205.219,4	23.069.109,9	43.234.076,3	40.551.250,4	51.384.926,1	24.907.602,8	-13.560.206,3
2. Toplam Tasarruflar	260.301,0	4.826.688,7	112.472.551,5	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9
2.1. Yurtiçi Tas.	217.481,8	4.254.068,2	91.926.707,9	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9
2.2. Dış Tas.	42.819,2	572.620,5	20.545.843,6	20.141.570,0	-20.571.259,8	-28.820.482,1	20.135.615,7	373.143.150,0	293.489.400,0	325.019.200,0	500.950.050,0

Kaynak: DPÖ

Tablo:27	Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)										
	Sektörler	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1. Tarım	16.266,1	291.465,0	6.287.369,1	11.273.995,9	15.876.418,2	19.505.376,0	25.067.329,5	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9
2. Sanayi	29.880,2	424.680,0	13.592.581,5	15.288.051,7	22.529.433,0	40.640.073,2	70.693.090,7	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8
3. İnşaat	7.281,6	86.069,4	2.065.985,6	2.544.432,3	4.327.423,0	8.909.608,5	21.259.857	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2
4. Ticaret-Turizm	1.7135,1	426.138,0	8.500.384,0	11.290.015,6	19.239.532,6	35.370.682,2	55.650.643,9	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7
5. Ulaştırma-Haberleşme	65.352,6	842.923,0	15.590.051,2	14.193.791,5	29.705.307,4	44.707.365,5	63.636.784,3	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4
6. Mali Müesseseler	315,9	46.561,4	980.516,9	1.193.000,5	1.371.729,5	1.953.076,3	7.523.937	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4
7. Konut Sahipliği	76.299,5	1.649.636,0	26.985.759,6	58.768.951,8	66.347.993,9	91.113.091,2	121.390.563,7	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	7.118,4	121.667,0	6.896.702,1	5.518.412,4	7.999.201,9	12.718.481,6	22.014.944,9	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8
9. Kamu Hizmetleri	16.570,6	357.879,0	21.923.669,5	20.678.926,6	31.834.567,3	51.285.602,2	79.363.510,0	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3
Toplam	236.220,0	4.247.019,0	102.823.019,5	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2

Kaynak: DPÖ

Tablo:28	Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)										
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Kamu Gelirleri	573.648,1	10.753.633,8	242.932.294,8	396.701.251,1	525.661.550,6	772.834.745,1	1.023.173.117,8	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	2.050.350.210,5
2. Transferler	167.717,1	5.787.485,4	137.670.634,1	264.734.268,3	450.263.752,6	494.826.495,5	594.650.637,6	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4
3. Kamu Harcanabilir Geliri	405.931,0	4.966.148,4	105.261.660,7	131.966.982,8	75.397.798,0	278.008.249,6	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1
4. Kamu Cari Giderleri	350.359,4	8.078.733,9	178.984.668,9	233.532.591,0	322.959.794,0	478.793.537,1	597.959.676,7	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8
5. Kamu Tasarrufu	55.571,6	-3.112.585,5	-73.723.008,2	-101.565.608,2	-247.561.996,0	-200.785.287,5	-169.437.196,5	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-260.816.624,7
6. Kamu Yatırımı	102.328,4	1.275.418,4	44.290.236,6	47.900.944,5	78.583.801,2	106.416.004,5	147.760.223,3	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4
7. Kamu Finansman Gereği	46.756,8	4.388.003,9	118.013.244,8	149.466.552,7	326.145.797,2	307.201.292,0	317.197.419,8	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	541.841.960,1

Kaynak: DPÖ

Tablo:29	Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)										
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Özel Harcanabilir Gelir	1.141.862,0	30.212.823,3	546.118.394,3	938.457.490,2	1.343.305.465,6	1.629.062.714,4	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3
2. Özel Tüketim	979.951,8	22.846.169,6	380.468.678,2	699.747.072,9	850.735.383,6	1.070.184.478,2	1.433.147.949,1	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7
3. Özel Tasarruf	161.910,2	7.366.653,7	165.649.716,1	238.710.417,3	492.570.082,0	558.878.236,2	659.136.318,1	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	809.008.762,6
4. Özel Yatırım	157.972,6	3.551.270,3	68.182.314,9	109.385.434,6	145.853.025,0	222.856.462,1	362.074.514,0	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5
5. Kamu Kesimine İkras	3.937,6	3.815.383,4	97.467.401,2	129.324.982,7	346.717.057,0	336.021.774,1	297.061.804,1	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	40.891.910,1

Kaynak: DPÖ

Tablo:30	Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)										
	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I. Bütçe Gelirleri	441.214,0	9.758.343,6	246.610.362,1	320.490.269,9	462.215.751,1	764.430.180,2	1.113.058.470,5	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9
1. Yerel Gelirler	390.329,1	8.463.386,0	182.290.670,1	261.902.473,9	349.495.497,3	600.616.770,8	937.103.669,8	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2
2. Dış Yardımlar	50.884,9	1.294.957,6	64.319.692,0	58.587.796,0	112.720.253,8	163.813.409,4	175.954.800,7	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7
II. Bütçe Giderleri	524.749,0	13.655.393,2	332.228.068,4	492.609.666,7	801.470.483,8	1.027.199.638,9	1.261.834.304,7	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4
1. Cari Giderler	247.636,2	6.263.359,4	129.126.690,9	162.283.573,5	220.646.137,4	334.498.045,2	436.157.692,2	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7
2. Transferler	182.573,9	5.794.161,5	142.693.624,5	261.048.321,4	455.145.454,4	506.948.350,6	617.197.819,0	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7
3. Savunma	20.140,0	747.500,0	24.275.000,0	34.870.000,0	54.000.000,0	68.918.000,0	78.000.000,0	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4
4. Yatırımlar	74.398,9	850.372,3	36.132.753,0	34.407.771,8	71.678.892,0	116.835.243,1	130.478.793,4	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6
III. Finansman Dengesi	-83.535,0	-3.897.049,6	-85.617.706,3	-172.119.396,8	-339.254.732,7	-262.769.458,7	-148.775.834,2	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0
GSMH	1.547.793,0	35.178.971,7	651.380.055,0	1.070.424.473,0	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.250.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4

Kaynak: DPÖ

Tablo:31	Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)																		
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I. Bütçe Gelirleri	28,5	28,0	25,5	28,6	32,4	27,7	34,2	37,5	35,0	35,4	37,9	29,9	32,6	40,1	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6
1. Yerel Gelirleri	25,2	23,0	21,7	24,3	28,6	24,1	24,4	29,2	26,9	27,8	28,0	24,5	24,6	31,5	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9
2. Dış Yardımlar ve Krediler	3,3	5,0	3,7	4,3	3,8	3,7	9,8	8,3	8,1	7,6	9,9	5,5	8,0	8,6	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7
II. Bütçe Giderleri	33,9	39,2	33,9	36,1	37,8	38,8	38,3	42,6	45,3	47,2	51,0	46,0	56,5	53,9	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1
1. Cari Giderler	16,0	17,6	16,2	16,7	18,3	17,8	16,8	17,3	16,9	18,7	19,8	15,2	15,6	17,5	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0
2. Transferler	11,8	14,6	12,3	13,0	13,9	16,5	15,5	16,5	17,6	18,2	21,9	24,4	32,1	26,6	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0
3. Savunma	1,3	2,1	2,1	1,8	1,9	2,1	2,0	3,7	4,7	5,5	3,7	3,3	3,8	3,6	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9
4. Yatırımlar	4,8	4,9	3,3	4,5	3,7	2,4	4,1	5,2	6,1	4,8	5,5	3,2	5,1	6,1	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3
III. Bütçe Dengesi	-5,4	-11,2	-8,5	-7,5	-5,3	-11,1	-4,1	-5,1	-10,3	-11,8	-13,1	-16,1	-23,9	-13,7	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5

Kaynak: DPÖ

Tablo:32	Ödemeler Dengesi (Milyon ABD \$)																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
1. Cari İşlemler Dengesi	-16,4	-12,3	-2,0	-41,0	-103,1	-90,3	-32,8	-17,1	13,7	19,4	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3		
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	25,2	76,5	99,4	54,9	194,4	132,1	46,7	143,0	216,7	225,5	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5		
3. Rezerv Hareketleri (-Artış,+Azalış)	-6,5	-66,1	-95,9	0,9	-112,3	-32,1	22,5	-90,7	-219	-281	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5		
4. Net Hata ve Noksan	-2,3	1,9	-1,5	-14,8	21	-9,7	-36,4	-35,2	-11,4	36,1	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7		
Ortalama ABD \$ Kuru (1\$=TL)	2.618,98	46.554,51	82.150,5	154.893,3	262.384,34	422.312,6	626.397,67	1.177.869,6	1.507.052	1.485.591,9	1.428.057,9	1,3505	1,4415	1,2980	1,2835		

Not: (1) 16 Temmuz 1997 tarih ve 38/97 sayılı yeni Para ve Kambiyo Yasası ile resmi döviz işlemlerinin durdurulmasına bağlı olarak Bedelsiz Dışalım kalemi 1997 yılından itibaren kaldırılmıştır

Kaynak: DPÖ

Aylar	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Değişim Oranları (%)																			
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ocak	3,3	7,4	4,9	4,8	9,5	6,7	5,2	4,6	4,9	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27
Şubat	6,4	18,3	12,1	14,4	17,0	13,7	14,0	13,1	9,5	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31
Mart	10,7	22,3	17,9	39,6	25,9	18,6	24,2	19,0	15,5	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00
Nisan	15,2	25,6	20,5	66,8	27,4	22,9	29,1	24,4	18,9	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71
Mayıs	18,0	28,1	22,4	109,4	29,6	30,6	32,8	29,2	21,0	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29
Haziran	23,8	30,5	25,3	116,4	31,6	36,6	34,3	32,8	23,8	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31
Temmuz	26,8	34,6	31,5	126,6	40,7	48,1	39,7	36,7	26,3	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92
Ağustos	29,2	39,1	37,8	149,3	50,6	60,8	50,8	43,9	34,1	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92
Eylül	34,9	44,2	40,5	166,1	60,1	67,0	56,6	53,0	42,9	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58
Ekim	39,1	50,1	44,0	179,1	63,8	73,5	64,5	56,1	47,5	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61
Kasım	42,5	55,9	50,9	192,9	67,2	79,9	73,6	61,1	50,2	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54
Aralık	46,3	63,4	61,2	215,0	72,2	87,5	81,7	66,5	55,3	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	

Kaynak: DPÖ

Tablo:34		KKTC ve TC Enflasyon Oranları (Tüfe Bazlı)			
Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1997	81,7	99,1
1985	43,0	44,2	1998	66,5	69,7
1986	48,1	30,7	1999	55,3	68,8
1987	43,0	55,1	2000	53,2	39,0
1988	62,6	77,1	2001	76,8	68,5
1989	51,8	64,3	2002	24,5	29,8
1990	69,4	60,4	2003	12,6	18,4
1991	46,3	71,1	2004	11,6	9,3
1992	63,4	66,0	2005	2,7	7,7
1993	61,2	71,1	2006	19,2	9,7
1994	215,0	125,5	2007	9,4	8,4
1995	72,2	76,1	2008	14,5	10,1
1996	87,5	79,8	2009	5,7	6,5

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo:35		Tüketici Fiyatları Endeksi (2008=100 Temel Yılı)											
		Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
Ana Gruplar		2010											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler		0,26	0,33	0,22	-0,22	-0,31	-0,65	0,23	1,38	0,28	-0,02	-0,39	
2. Alkollü İçecekler ve Tütün		0,00	0,30	0,01	0,00	0,13	-0,01	0,01	0,15	0,01	0,01	0,01	
3. Giyim ve Ayakkabı		-0,51	-0,45	0,07	0,62	0,22	0,05	-0,33	-0,27	-0,03	0,68	0,31	
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar		-0,04	0,04	0,01	0,30	-0,02	0,02	0,08	-0,01	-0,02	-0,04	0,04	
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hiz.		0,05	0,12	-0,01	0,00	-0,08	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,00	
6. Sağlık		0,06	0,02	-0,15	0,00	0,10	0,04	0,00	0,01	0,01	0,00	0,02	
7. Ulaştırma		-0,03	-0,45	0,04	0,07	-0,49	0,50	0,54	-0,28	0,31	0,25	-0,11	
8. Haberleşme		0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,05	0,00	
9. Eğlence ve Kültür		-0,03	0,00	0,13	0,03	-0,01	0,03	0,00	-0,02	0,01	0,01	0,05	
10. Eğitim		-0,08	-0,05	-0,01	-0,08	-0,06	-0,02	0,03	-0,01	0,04	0,03	-0,01	
11. Lokanta ve Oteller		0,01	0,05	-0,01	0,02	0,02	0,04	0,05	0,02	0,03	0,00	-0,03	
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler		0,04	0,04	0,01	-0,03	0,07	0,01	-0,02	0,00	0,00	0,01	0,04	
Genel		-0,27	-0,05	0,31	0,71	-0,42	0,03	0,61	0,99	0,65	1,00	-0,07	

Kaynak: DPÖ

Tablo:36		Dış Ticaret Verileri									
		İthalat									
Yıllar	TL					ABD \$					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	
2008	501.088.754	624.482.535	563.407.445	468.616.269	2.157.595.003	416.410.736	493.958.065	466.306.980	304.325.700	1.681.001.481	
2009	438.024.101	552.705.543	458.850.624	611.200.300	2.060.780.568	264.295.035	351.549.174	306.193.341	410.676.147	1.332.713.697	
2010	507.501.650	629.679.825	542.675.742		1.679.857.217	336.593.924	409.324.517	357.762.307		1.103.680.748	
TC. ve 3. Ülkelerden İthalat (ABD \$)											
Yıllar	TC					3. Ülkeler					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	
2008	289.027.195	351.877.476	321.555.426	210.365.379	1.172.825.476	127.383.541	142.080.589	144.751.554	93.960.321	508.176.005	
2009	180.920.250	235.067.106	224.882.844	286.698.875	927.569.075	83.374.785	116.482.068	81.310.497	123.977.272	405.144.622	
2010	239.015.325	274.076.447	246.695.664		759.787.436	97.578.599	135.248.070	111.066.643		343.893.312	
TC. ve 3. Ülkelerin Toplam İthalat İçindeki Payları (%)											
Yıllar	TC					3. Ülkeler					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	
2008	69,4	71,2	69,0	69,1	69,8	30,6	28,8	31,0	30,9	30,2	
2009	68,5	66,9	73,4	69,8	69,6	31,5	33,1	26,6	30,2	30,4	
2010	71,0	67,0	69,0		68,8	29,0	33,0	31,0		31,2	
Dış Ticaret Verileri											
İhracat											
Yıllar	TL					ABD \$					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	
2008	27.645.374	36.355.083	16.695.812	13.787.176	94.483.445	22.996.974	28.689.183	13.840.210	8.979.779	74.506.146	
2009	27.656.327	37.221.103	17.469.999	18.463.496	100.810.925	16.716.425	23.719.786	11.697.695	12.439.377	64.573.283	
2010	37.049.231	50.776.376	25.140.136		112.967.743	24.504.621	33.486.496	16.683.653		74.674.770	
TC. ve 3. Ülkelerden İhracat (ABD \$)											
Yıllar	TC					3. Ülkeler					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	
2008	12.799.068	15.861.092	8.722.531	4.379.544	41.762.235	10.197.906	12.828.091	5.117.679	4.600.235	32.743.911	
2009	8.672.343	14.103.733	6.786.978	8.919.752	38.482.806	8.044.082	9.616.053	4.910.717	3.519.625	26.090.477	
2010	11.017.726	14.464.339	10.474.122		35.956.187	13.486.895	19.022.157	6.209.531		38.715.583	
TC. ve 3. Ülkelerin Toplam İhracat İçindeki Payları (%)											
Yıllar	TC					3. Ülkeler					
	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	Q1	Q2	Q3	Q4	Toplam	
2008	55,7	55,3	63,0	48,8	56,0	44,3	44,7	37,0	51,2	44,0	
2009	52,0	59,5	58,0	71,7	59,6	48,0	40,5	42,0	28,3	40,4	
2010	45,0	43,2	42,7		48,2	55,0	56,8	37,3		51,8	

Kaynak: Ticaret Dairesi

Tablo:37		
Asgari Ücret Gelişmeleri		
Yıllar	Asgari Ücret (TL)	Uygulama Tarihi
1977	1.820	06.05.1977
1978	2.780	30.08.1978
1979	4.333	18.07.1979
1980	8.660	04.04.1980
1981	13.000	19.06.1981
1982	22.000	10.06.1982
1983	24.270	08.07.1983
1984	30.300	21.02.1984
1985	46.000	01.01.1985
1986	75.000	01.01.1986
1987	90.000	01.01.1987
1988	121.000	01.01.1988
1989	205.001	01.01.1989
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
	860 (YTL)	01.08.2006
2007	950 (YTL)	01.02.2007
	1.060 (YTL)	01.01.2008
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009

Kaynak: DPÖ

Tablo:38	Akaryakıt Satışı (Ton)																
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. Benzin (Süper+Kurşunsuz)	36.467	41.116	42.122	43.490	44.499	49.338	51.742	51.995	48.492	45.385	44.214	46.537	51.187	55.714	59.877	67.049	71.538
2. Gazyağı	1.756	1.604	1.541	1.372	1.153	1.166	1.162	1.136	1.600	778	789	861	946	814	1.025	1.717	1.093
3. Motorin (Avro dizel dahil)	53.903	51.741	50.792	54.737	55.642	62.392	75.868	92.478	81.460	78.536	84.247	94.032	118.224	155.573	148.023	130.225	125.921
4. Fuel-Oil (1)	2.359	2.034	3.065	2.654	2.000	1.393	1.802	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Jet A-1	8.299	12.339	12.131	13.658	15.749	12.995	7.958	13.445	16.788	13.266	11.598	11.291	12.371	15.196	21.409	23.923	22.656
6. LPG	7.154	8.529	8.913	10.553	11.293	13.060	13.618	14.405	15.196	12.989	12.843	13.716	16.475	16.541	17.784	19.064	18.607
7. Madeni Yağ	516	426	440	204	271	324	488	476	286	370	562	693	916	1.068	1.269	895	599
Toplam	110.454	117.789	119.004	126.668	130.607	140.668	152.638	174.001	163.822	151.324	154.253	167.130	200.119	244.906	249.387	242.873	240.414

(1) Elektrik Kurumu'nun ihtiyacı için 2004 yılında 138,050 mton ve 2005 yılında 176,964 mton olarak ithal edilen miktar belirtilmemiştir

Kaynak: K.T.Petrolleri Ltd. Şti., Altınbaş Petrol Ltd. Şti., DPÖ

Sektörler	İstihdamda Olan Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)											
	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormancılık, Avcılık ve Balıkçılık	7.278	8,4	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	114	0,1	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1
3. İmalat Sanayi	9.490	10,9	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0
4. Elektrik, Gaz, Su	607	0,7	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.079	9,3	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.130	16,3	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0
7. Lokanta ve Oteller	5.039	5,8	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.289	6,1	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.403	3,9	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1
10. Gayrimenkul Kiralama	3.595	4,1	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6
11. Kamu Yönetimi	13.309	15,3	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8
12. Eğitim Hizmetleri	8.576	9,9	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1
13. Sağlık İşleri	2.545	2,9	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.460	6,3	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2
Toplam	86.914	100	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100

Kaynak: DPÖ

Notlar

Para Arzı

En geniş anlamıyla ‘Para Arzı’; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye veya zaman içerisinde farklılık gösterse de ‘para arzı’ likidite derecelerine göre M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCMB’deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCMB’deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten’de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları ‘KKTC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı’ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve **39/2001 sayılı ‘KKTC Bankalar Yasası’** altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTC’de faaliyet gösteren toplam 24 tane mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 24 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler bankaların KKTC Merkez Bankası’na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar ‘Geçici’ olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten’de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Banka’mızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüşürme, ilgili yabancı para birimine ait ‘Döviz Alış Kuru’ kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenin Kapsadığı Dönem

Bülten’de bankacılıkla ilgili veriler Temmuz 2010 - Eylül 2010 dönemini kapsamakta ve veri grubu da genellikle aylık ve üç aylık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler aynı zamanda Banka’mızın resmi internet sitesinde (www.kktcmerkezbankasi.org) yayınlanmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Yukarıda da belirtildiği gibi, bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız bu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir. Ayrıca Banka’mız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten’de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

Bülten, 26.11.2010 tarihi itibarıyla KKTC Merkez Bankası Gözetim Bölümü’nden alınmış olan verilere göre hazırlanmış olup bu tarihten sonraki güncellemeler Bülten’in kapsamı dışındadır.

Bu Bülten, Araştırma ve Fon Yönetimi Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olup, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu onayı ile yayımlanmıştır.